

Inhoudsopgave

1. Algemeen	7
Samenstelling Bestuur per 31-12-2013	8
Kerngegevens	8
2. Programma's	9
Programma 1: Bestuur en dienstverlening.....	10
Programma 2: Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening.....	12
Programma 3: Economische zaken en werkgelegenheid	13
Programma 4: Openbare werken: groen en grijs	14
Programma 5: Openbare orde en veiligheid	15
Programma 6: Verkeer en vervoer, bereikbaarheid	16
Programma 7: Onderwijs.....	17
Programma 8: Sport en ontspanning	18
Programma 9: Kunst, cultuur en monumenten	19
Programma 10: Recreatie en toerisme.....	20
Programma 11: Sociale voorzieningen en lokaal sociaal beleid	21
Programma 12: Volksgezondheid.....	24
Programma 13: Milieu	25
Programma 14: Welzijn.....	26
3. Paragrafen.....	27
3.1 Lokale heffingen.....	29
3.2 Weerstandsvermogen	32
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	35
3.4 Financiering.....	37
3.5 Bedrijfsvoering.....	41
3.6 Verbonden partijen	45
3.7 Grondbeleid.....	50
3.8 Rechtmatigheid	52
3.9 Demografische ontwikkelingen	54
3.10 Interbestuurlijk toezicht.....	58
4. Jaarrekening	63
4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	66
4.2 Toelichting op de balans per 31 december 2013	68
4.3 Programmarekening 2013	82
4.4 Toelichting op de programmarekening.....	84
4.5 Overzicht incidentele lasten en baten	108
4.6 Meldingen Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT).....	112
4.7 Verantwoording Artikel 12-middelen	114
4.8 SISA bijlage.....	118
5. Vaststellingsbesluit	137

Geachte leden van de raad,

Voor u ligt de programmarekening 2013. In deze programmarekening verantwoorden wij het gevoerde beleid en de financiële resultaten over 2013. De basis voor ons beleid vormde de programmabegroting 2013.

Inleiding

In de begroting 2013 is geschetst hoe we de bestuurlijke doelen willen realiseren. Dit in een veranderende omgeving en onder nieuwe maatschappelijke omstandigheden.

We hadden met het laatste vooral het regeringsbeleid met betrekking tot de transities in het sociale domein op het oog en de vorming van een Shared Service Center voor het samenvoegen van delen van de ambtelijke organisatie met die van Appingedam en Delfzijl. Beide ook in samenhang met elkaar. De transities en daarmee de verschuiving van verantwoordelijkheden van de overheid naar burgers en hun maatschappelijke verbanden en onze verantwoordelijkheid voor veel nieuwe taken, vragen een nog sterkere focus op burgergerichtheid en op burgerschap en stellen daarom eisen aan de manier waarop de opschaling van de ambtelijke organisatie vorm zou worden gegeven.

Door een aantal omstandigheden is de bestuurlijke agenda, zoals in de aanbiedingsbrief bij de begroting is verwoord, begin 2013 in een ander daglicht komen te staan. In de eerste plaats vanwege de bekendmaking door minister Kamp op 25 januari in Loppersum, van de gewijzigde inzichten met betrekking tot de risico's van de gaswinning in ons gebied. Vervolgens op 28 februari met de publicatie van het rapport "Grenzeloos Gunnen" door de visitatiecommissie "Bestuurlijke Toekomst Groningen". Daarmee werd de basis onder de vorming van een Shared Service Center met Appingedam en Delfzijl weggeslagen. Wij komen op beide onderstaand terug.

Gaswinning

Het dossier gaswinning heeft in 2013 veel gevraagd van bestuur en organisatie. Loppersum vervult een spilfunctie in de bestuurlijke en ambtelijke overleggen met betrokken overheden en onderhoudt korte lijnen met het ministerie van EZ en de NAM. Het biedt in dat kader ook plaats aan de overleggen met de minister en de frequente werkbezoeken.

Dit gebeurt op basis van een scherp besef van bestuurlijke verantwoordelijkheid voor een veilige woon- en leefomgeving van inwoners en noodzakelijke compensatie van schade, zowel individueel als maatschappelijk. Vanuit deze verantwoordelijkheid is met anderen in het gemeentehuis het Regionaal Informatiepunt Gaswinning ingericht en zijn voor inwoners veelvuldig informatiebijeenkomsten georganiseerd. Het KCC is toegerust voor het beantwoorden van vragen en er is een spreekuur van de NAM, dat in frequentie meebeweegt met de actualiteit. Vanuit Loppersum is actief bijgedragen aan het ontwikkelen van een versterkingsprogramma voor de regio door het ministerie van EZ en aan de totstandkoming van het rapport van de commissie Meijer. Uit beide is het akkoord "vertrouwen op herstel, herstel van vertrouwen" ontstaan, dat in januari 2014 is gepresenteerd.

In alle bestuurlijke contacten is een zwaar accent gelegd op de veiligheid. Het ontwerpwinningbesluit dat in januari 2014 is gepresenteerd, bevat een drastische productiebeperking in het kerngebied rond Loppersum. Daarmee is de bestuurlijke inspanning niet zonder resultaat gebleven.

Transities

Er is in 2013 veel tijd en energie gestoken in de voorbereiding van de zogenaamde transities in het sociale domein. Deze transities zorgen voor een enorme toename van verantwoordelijkheden van de gemeente voor kwetsbare burgers. Hoewel de transities gepaard gaan met stevige bezuinigingen neemt de omvang van de gemeentelijke begroting door de nieuwe taken fors toe. Om goed voorbereid te zijn in samenwerking met vooral Appingedam en Delfzijl stappen gezet om op tijd klaar te zijn voor alle veranderingen. Daarnaast is en wordt in samenwerking met de verschillende uitvoeringsorganisaties aan slimme oplossingen gewerkt om met minder middelen toch de gevraagde kwaliteit van zorg te kunnen leveren.

Imago

Wij willen ons profileren als een open, proactieve en deskundige organisatie, waar het prettig werken en mee samenwerken is. Het kwaliteitshandvest bepaalt de norm voor dienstverlening aan burgers. We willen niet alleen het imago van een open en op communicatie en samenwerking ingestelde gemeente, maar er ook vooral naar handelen.

In 2013 hebben wij in dit verband een nieuw systeem voor meldingen van burgers in gebruik genomen, met als doel de drempel voor een melding voor de burger te verlagen en de oplossing te versnellen. Juist naar aanleiding van een klacht hebben wij onze procedure om inwoners in besluitvorming te laten participeren extern tegen het licht kunnen houden. Dat heeft een positieve beoordeling opgeleverd. Suggesties tot verdere verbetering hebben we overgenomen. Wij hebben in 2013 op beperkte schaal een begin gemaakt met het gebruik van twitter. Op basis van goede ervaringen en positieve reacties wordt het gebruik in 2014 uitgebreid.

Shared Service Center

De voorbereiding van de inrichting van een Shared Service Center is in april gestaakt in verband met het rapport van de commissie Jansen met de titel "Grenzeloos Gunnen". Daarmee is de focus op samenwerking verschoven naar herindeling. Het SSC zou op 1 januari 2014 starten. Het vervallen van het SSC brengt Loppersum niet in problemen. De eigen organisatie is stabiel en de kosten van de formatie zijn structureel gedekt. Op onderdelen van uitvoering en beleid wordt collegiaal samengewerkt met Appingedam en Delfzijl.

Bestuurlijke toekomst

In opdracht van de VGG en het college van GS is door een visitatiecommissie een advies opgesteld voor een toekomstbestendig bestuur in de provincie Groningen. Het advies is uitgemond in een voorstel tot grootschalige herindeling in de provincie in combinatie met verbetering van de bestuurscultuur en het zich terugtrekken van de provincie op het eigen verantwoordelijkheidsdomein. In het advies wordt voorgesteld om de gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum en het havengebied van de gemeente Eemsmond samen te voegen tot een nieuwe gemeente.

Bedum, Winsum, De Marne en Eemsmond minus het havengebied vormen een tweede gemeente in Noord Groningen.

In reactie op het rapport hebben de zeven gemeenten in Noord-Groningen besloten tot een verkenning van de mogelijkheden om tot één nieuwe gemeente te komen. Vanuit Loppersum met de bedoeling deze variant te kunnen afwegen tegen het advies van de commissie Jansen en de DEAL-variant op de aspecten bestuurlijke opgaven, burgerschap en financieel perspectief.

In dit verband is in 2013 veelvuldig bestuurlijk en ambtelijk overleg gevoerd, zijn onderzoeken geproduceerd en uitgezet en is meningsvorming en besluitvorming door de raad vanuit het college voorbereid.

Samenwerking Eemsdelta

De samenwerking in het kader van het bestuursakkoord Eemsdelta is voortgezet. Het woon- en leefbaarheidsplan Eemsdelta en de ontwikkelingsvisie zijn in 2013 vastgesteld. In een bestuurlijke conferentie in november zijn de resultaten van de samenwerking in de Eemsdelta op het terrein van wonen en voorzieningen en op het terrein van economie, arbeidsmarkt en infrastructuur gezamenlijk vastgelegd en de prioriteiten voor verdere uitvoering bepaald. Er zijn afspraken gemaakt over een vereenvoudigde bestuurlijke structuur en de stuurgroepen wonen en voorzieningen en economie, infrastructuur en arbeidsmarktbeleid gaan verder met de uitvoering van hun programma's.

Openbare ruimte

Ook in 2013 is in de gemeente Loppersum in verschillende dorpen en in goede samenwerking met betrokken inwoners gewerkt aan grote herinrichtingsoperaties. De werkzaamheden in Garrelsweer zijn met een fraai resultaat afgerond. De werkzaamheden in Westeremden, Stedum en Middelstum worden in 2014 voortgezet.

Resultaat

De jaarrekening 2013 van de gemeente Loppersum sluit met een overschot van 161 duizend euro. In de volgende tabel wordt het saldo geanalyseerd.

Analyse saldo

Omschrijving	Bedrag	Programma
De kosten voor het iNUP-project zijn ineens geraamd, terwijl het project meerdere jaren duurt. Daardoor blijft er een restant over. Verder zijn de kosten door invoering van digitaal notuleren lager dan verwacht en vielen de onderzoekskosten voor de rekenkamer mee.	+ 60	Bestuur en dienstverlening
Per saldo rolt er een tekort uit de actualisatie van de grondexploitaties.	-90	Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening
Diverse kleinere voordelen.	+ 30	Economische zaken en werkgelegenheid
Aanbestedingsvoordelen, lagere kapitaallasten door een lagere rente en later dan verwachte uitvoering van werken.	+ 490	Openbare werken: groen en grijs
Diverse kleinere voordelen.	+ 10	Openbare orde en veiligheid
Diverse kleinere voordelen.	+ 20	Verkeer en vervoer, bereikbaarheid
Er zijn werkzaamheden aan de prinses Beatrixschool uitgevoerd, waarvan bij de 2 ^e tussenrapportage gedacht werd dat deze in 2014 zouden worden uitgevoerd. Bij de 2 ^e tussenrapportage is de raming naar beneden bijgesteld. Achteraf had dit niet moeten. Verder pakt een afspraak in DAL-verband over het bij elkaar in rekening brengen van kosten negatief uit voor de kosten die verband houden met leerplicht.	- 50	Onderwijs
In verband met garantstelling afwikkeling De Delta wordt een dotatie gedaan in de nieuwe voorziening wachtgeldverplichtingen.	-40	Onderwijs
Geraamde bijdragen aan stichting Moarstee en de speeltuinverenigingen worden in 2014 overgemaakt. Verder vallen de kapitaallasten sportvoorziening Middelstum lager uit dan verwacht doordat de bouw in 2014 start, en dan ook de meeste kosten worden gemaakt.	+ 100	Sport en ontspanning
Het merendeel van de kosten voor het project Cultuurhistorische elementen Damsterdiepgebied wordt in 2014 gemaakt.	+ 20	Kunst, cultuur en monumenten
Een aantal projecten in het kader van toerisme komt later van de grond dan gepland.	+ 30	Recreatie en toerisme
De kosten voor de uitvoering van de wet BUIG en het minimabeleid vallen hoger uit dan verwacht. Daar staan voordelen tegenover op de WMO en een afrekening van de provincie voor het gebiedsprogramma.	+ 50	Sociale voorzieningen en lokaal sociaal beleid
Diverse kleinere voordelen	+ 20	Volksgezondheid
Lagere kapitaallasten door een lagere rente, later dan verwachte uitvoering van werken en een afrekening uit het afvalfonds.	+ 170	Milieu
Geen verschillen	+ 0	Welzijn
Minder rente-inkomsten, een lagere Algemene Uitkering en per saldo minder onttrekkingen aan reserves dan geraamd.	- 659	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
Totaal	161	

Resultaatbestemming 2013

De jaarrekening 2013 sluit met een overschot van 161 duizend euro. Elk keer blijkt bij de afsluiting van een jaar dat er nog verplichtingen doorlopen van het ene naar het andere jaar. Deze verplichtingen moeten voldaan worden in 2014 en zijn in 2014 niet begroot. Het gaat om totaal 159 duizend euro aan verplichtingen. Wij stellen u voor deze verplichtingen vanuit het positieve resultaat toe te voegen aan de reserve restantkredieten vorig dienstjaar en het restant (2 duizend euro) toe te voegen aan de Algemene Reserve. In de volgende tabel treft u aan om welke lopende verplichtingen het gaat.

Omschrijving	Bedrag	Programma
Nog te betalen rekeningen vergoeding gebruik netwerk. Betaling is on hold gezet in afwachting uitkomst rechtszaak over ontbinding EGD-contract.	12.000	4
Nog niet alle kosten van het stimuleringsproject MKB Noord-Groningen zijn in rekening gebracht.	3.253	3
Het grootste deel van de kosten voor het project Cultuurhistorische elementen Damsterdiepgebied wordt in 2014 gemaakt.	52.626	9
De kosten voor de ontwikkeling van 3 arrangementen bij de VVV worden in 2014 gemaakt.	3.000	10
De bijdrage voor de kerk in Garsthuizen wordt in 2014 betaald, nadat de kerk is gesloopt.	15.000	10
De besluitvorming rond de wet die ten grondslag ligt aan de decentralisatie Jeugdzorg is vertraagd. Daardoor worden de kosten ook later gemaakt.	11.460	12
Niet alle werkzaamheden ihkv het project duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijke gebouwen zijn in 2013 uitgevoerd.	4.935	13
Er volgen in 2014 nog facturen voor het actualiseren van de welstandsnota.	3.500	2
In 2014 volgen nog kosten die gemaakt zijn om de aansluiting BAG-WOZ mogelijk te maken.	12.000	0
De in 2013 geplande aanschaf van hardware vindt in 2014 plaats.	3.700	0
De in 2013 geplande aanschaf van NHR (Basisregistratie Handelsregister) vindt in 2014 plaats.	3.067	0
Er volgen in 2014 nog nabetalingen van GemCC.	18.707	0
Er volgt nog een afrekening voor het vernieuwen van de scheidingswand in de sporthal van Loppersum.	4.700	0
Het benchmarkonderzoek heeft in 2013 niet plaatsgevonden.	10.900	1
Totaal	158.848	

Voorstel

Met dit voorstel willen wij u vragen om, met inachtneming van de uitkomsten van de begrotingscyclus 2013 en de bevindingen van de accountant, het jaarverslag 2013 vast te stellen. Hiermee verleent u ons decharge voor de uitvoering en sluit u de begrotingscyclus 2013 af. Tenslotte vragen wij uw instemming met de voorgestelde reservemutaties.

Loppersum, 27 mei 2014

Burgemeester en wethouders van de gemeente Loppersum,

A. Rodenboog, burgemeester.
J.H. Bonnema, secretaris.

1. Algemeen

Afrondingen

In de verschillende tabellen die geplaatst zijn in de jaarstukken kan het in sommige gevallen voorkomen dat de totaalstelling van bepaalde bedragen afwijkt door afrondingen. Dit komt omdat de jaarstukken worden gepresenteerd in bedragen x 1.000 euro.

Samenstelling Bestuur per 31-12-2013

Leden van de raad	Namens
A.A.G. Elderman-Star	CDA
A. Laning	CDA
A.N. Bos-van der Meer	CDA
G.J. Reinders	Loppersum Vooruit
P. Blink	Loppersum Vooruit
E.F. Oldenhof	PvdA
B. Schollema	PvdA
D.F.W. van Impe	GroenLinks
L.G.A.M. van Esch	GroenLinks
H.M. Sauerborn	Gemeentebelangen/D66
J.A. Meyling	Gemeentebelangen/D66
B.H. Prins	ChristenUnie
H.J. van Heerde	ChristenUnie
J.E. Huizinga	VVD
J.J. Lambeck	Loppersum Anders

R.S. Bosma	Griffier
------------	----------

Leden van het college van burgemeester en wethouders	
A. Rodenboog	Burgemeester
P. Prins	Wethouder
O. Hartman-Togtema	Wethouder
J.H. Bonnema	Secretaris

Kerngegevens

	Begroting 2013 per 1 januari	Rekening 2013 per 1 januari
A. Sociale structuur		
Aantal inwoners	10.266	10.292
waarvan:		
jonger dan 20 jaar	2.444	2.427
65 jaar en ouder	1.790	1.833
Bijstandsverlening (inclusief WIJ)	184	199
IOAW	7	10
IOAZ	1	3
BBZ	1	0
Aantal werknemers werkzaam bij sociale werkgemeenschappen	71	68
B. Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente in hectares	11.199	11.199
waarvan:		
binnenwater	99	99
Aantal woonruimten	4.625	4.637
Lengte van wegen in km	198	198
Lengte van recreatieve fiets- en wandelpaden in km	36	36
Totale oppervlakte groen in hectare	178	178

2. Programma's

1. Bestuur en dienstverlening
2. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening
3. Economische zaken en werkgelegenheid
4. Openbare werken: groen en grijs
5. Openbare orde en veiligheid
6. Verkeer en vervoer, bereikbaarheid
7. Onderwijs
8. Sport en ontspanning
9. Kunst, cultuur en monumenten
10. Recreatie en toerisme
11. Sociale voorzieningen en lokaal sociaal beleid
12. Volksgezondheid
13. Milieu
14. Welzijn

Programma 1: Bestuur en dienstverlening

Omschrijving programma

Het op democratische wijze laten functioneren van de gemeentelijke bestuursorganen. Daartoe worden raads- en commissievergaderingen gehouden. Het college van burgemeester en wethouders is belast met de voorbereiding en uitvoering van het beleid dat door de gemeenteraad is vastgesteld en wordt gecontroleerd.

Daarnaast omvat het programma de interne en externe dienstverlening van de gemeentelijke organisatie en de ondersteuning van het bestuur en het leveren van kwalitatief goede diensten waarbij de burger centraal staat.

Bestaand beleid

De burgers hebben spreekrecht tijdens de commissievergaderingen.

Het college voert voor zover mogelijk het collegeprogramma uit en houdt wekelijks een collegevergadering. Leden van het college zijn aanwezig bij manifestaties, herdenkingen en jubilea. De ambtelijke organisatie functioneert in het directiemodel.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Voldoen aan de wettelijke verplichting invoering Basisregistratie Grootchalige Topografie uiterlijk 1 januari 2016.	Om te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichting is in 2013 een projectplan geschreven en gestart met de opbouw van de BGT+ in DEAL-verband.
Renovatie van de gemeentewerf. In de eindsituatie beschikt de gemeente Loppersum over een wind- en waterdichte gemeentewerf die representatief is voor de (huisvesting van de) gemeentelijke organisatie.	Het dak en de gevels van de loods zijn gerenoveerd. De toegangsweg is gerenoveerd. Er is een budget gevormd voor een tweede fase, die uitgevoerd wordt in 2014.
Benchmarkonderzoek om met de resultaten sneller en effectiever verbeteringen door te kunnen voeren op die terreinen waaraan onze inwoners het meeste belang hechten.	Het onderzoek is niet uitgevoerd. Vanwege de aardbevingsproblematiek heeft het college besloten de uitvoering uit te stellen tot het najaar van 2014.
De nota reserves en voorzieningen 2010 wordt geactualiseerd.	De nota reserves en voorzieningen is in september aan de raad aangeboden. Alle reserves en voorzieningen zijn op nut, noodzaak en hoogte beoordeeld. Het rentebeleid is aangepast aan de actualiteit.

Kwaliteitshandvest

De gemeente Loppersum heeft een kwaliteitshandvest waarin staat wat de burger kan verwachten als het gaat om de afhandeling van termijnen.

Onderwerp	Afhandelingstermijn	Totaal aantal	Gemiddelde doorlooptijd	Op tijd	%
Gehandicapten rolstoelvoorziening	8 weken	51		40	78
Collectief vervoer	8 weken	71		69	97
Gehandicapten woonvoorziening	8 weken	54		39	72
Gehandicaptenparkeerkaart	8 weken	61		59	97
Huishoudelijke hulp	8 weken	140		136	97
Leerlingenvervoer	8 weken met mogelijkheid tot eenmalig 4 weken verlenging	22		22	100
(Omgevings)vergunning	8 weken bij regulier procedure 26 weken bij uitgebreide procedure Bij beide geldt een mogelijkheid tot een eenmalige verlenging van 6 weken	192	6,7 weken	Nb	
Subsidies	8 weken	63		52	83
Bezwaar	12 weken met mogelijkheid tot eenmalig 6 weken verlenging	8		8	100
Wet openbaarheid bestuur	8 weken	32		32	100

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	2.295	2.465	2.383
Baten	170	245	222
Resultaat voor bestemming	2.125	2.220	2.161
Toevoeging aan reserves		89	82
Onttrekking aan reserves	175	424	401
Resultaat na bestemming	1.950	1.885	1.842

Programma 2: Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Omschrijving programma

Het programma omvat het zorgdragen voor een zo evenwichtig mogelijke werking van de lokale woningenmarkt in een regionale context. Tevens omvat het programma het maken van ruimtelijke beleidsplannen, het vaststellen van bestemmingsplannen voor nieuwe woon- en werkgebieden en het actualiseren van verouderde bestemmingsplannen.

Bestaand beleid

Het bevorderen van een doelmatige voorziening in de plaatselijke woningbehoefte.
Het zorgdragen van een evenwichtige en tijdige onderbrenging van alle relevante beleidscomponenten in te ontwikkelen ruimtelijke plannen met als doel een aangenaam woon-, werk- en verblijfsklimaat.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Actualiseren en aanvullen regels voor welstand.	De Welstandsnota is in de raadsvergadering van 17 februari 2014 vastgesteld.
Versterking van het centrum van Loppersum door herschikking en uitbreiding van winkelruimte, woningen (nultreden) en parkeren met herinrichting van de openbare ruimte.	<ul style="list-style-type: none"> - Voor de uitbreiding van de Fixet is een vergunning verleend. Voor de nieuwe supermarkt wordt nog gewerkt aan de planvorming. - Er wordt gewerkt aan de inrichtingsplannen die eveneens met de klankbordgroep worden besproken. Dit is echter ook afhankelijk van de planvorming van de nieuwe supermarkt. - Het bestemmingsplan is als voorontwerp ter inzage gelegd, de plannen voor het centrum worden meegenomen binnen de herziening van bestemmingsplan Loppersum.
Integrale (ruimtelijke) visie op centrumdorp Middelstum op basis waarvan ruimtelijke keuzes kunnen worden gemaakt.	Er is een integrale programma-aanpak voor Middelstum opgesteld. Dit programma diende als onderlegger voor een subsidieaanvraag uit de reserve Leefbaarheid. Er is een subsidie van 6 ton toegekend.
Nieuwe planologische regeling voor grondgebied gemeente buiten de dorpen.	Het bestemmingplan Buitengebied is vastgesteld. Er zijn door enkelen beroep ingesteld bij de Raad van State. De uitkomsten hiervan worden nog afgewacht.
Een samenhangende ruimtelijke visie, dat de ruimtelijke opgaven voor de regio Eemsdelta definieert en ordent.	De Ontwikkelingsvisie is vastgesteld op 24 juni 2013. De uitvoeringszaken zullen door bestaande DEAL Stuurgroepen (EZ en Wonen en Voorzieningen) worden opgepakt (dus niet door een aparte Commissie).

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	1.160	3.108	2.107
Baten	454	2.383	1.291
Resultaat voor bestemming	706	725	816
Toevoeging aan reserves	293	306	304
Onttrekking aan reserves	30	222	217
Resultaat na bestemming	969	809	903

Programma 3: Economische zaken en werkgelegenheid

Omschrijving programma

Het betreffen activiteiten die gericht zijn op ondersteuning en uitbouw van het bestaande economisch potentieel. Het gaat daarbij om een faciliterende en coördinerende rol waarbij dat doel via efficiënt overleg met de economische sector concrete resultaten oplevert.

Bestaand beleid

Het realiseren van goede condities voor een gezond ondernemersklimaat
Bevorderen dat inwoners dmv. arbeid zelfstandig kunnen voorzien in de noodzakelijke middelen van bestaan.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Stimuleren van de vestiging van MKB via het ruimtelijk beleid in de Structuurvisie.	Bij de herziening van het bestemmingsplan Loppersum wordt dit in de regels mogelijk gemaakt.
<ul style="list-style-type: none"> - Overzicht op vacatures in de gehele regio, waardoor we vraag- en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar af kunnen stemmen. - Door betere afstemming vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, de werkloosheid verminderen. 	Er is een regionaal systeem gestart om vacatures te matchen. In de subregio's ihkv Actieplan Jeugdwerkloosheid zijn plannen opgesteld om arbeidsmarkt te versterken door promotie, werving van bedrijven voor het gebied en inzetten op specifieke doelgroepen.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	1.952	1.835	1.804
Baten	1.816	1.655	1.653
Resultaat voor bestemming	136	180	151
Toevoeging aan reserves		0	0
Onttrekking aan reserves		14	14
Resultaat na bestemming	136	166	137

Programma 4: Openbare werken: groen en grijs

Omschrijving programma

Het programma omvat de beleidsadvisering over het beheer en onderhoud, de aanleg en reconstructie van de wegen, waterlossingen, parken en vijvers en het openbaar groen.

Bestaand beleid

Instandhouding van een wegenstelsel conform de eisen die in het kader van de zorgplicht mag worden gesteld.

Verbetering van de leefbaarheid dmv. optimalisering van groen en water.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Goed en veilig ingerichte dorpen. Vermindering beheerkosten.	Van de herinrichtingen Middelstum, Stedum en Westeremden zijn de 1 ^e fases opgestart en nog in uitvoering. Ook is een start gemaakt met de volgende fasen van de projecten.
Veilige en betrouwbare bruggen.	De Eekwerderdraai is vervangen en het project is afgerond met een positief saldo. Op basis van de inspectieronde zijn verschillende werkzaamheden uitgevoerd.
Veilige en betrouwbare oeverwerken. Zoeken naar combinaties in de uitvoering van baggerwerkzaamheden.	In 2013 is een start gemaakt met het uitvoeren van het project Bagger- en oeverwerken. Drie oeverwerken worden in 2014 vervangen.
Zorgen voor veilige wegen.	Uitvoering van jaarschijf 2013 van het beheerplan; herstel van Garsthuizerweg, Bosweg, Zeerijperweg en aanbrengen bermbeton Lopsterweg (Stedum) en de Voorwerkweg. Klein onderhoud m.n. binnen de bebouwde kom, zowel qua asfalt als elementenverharding.
Wegwerken beheersachterstand en verlagen beheerskosten openbare verlichting.	Een Plan van Aanpak is opgesteld en budget is berekend. Begin 2014 wordt de start gemaakt met de fysieke werkzaamheden.
Op niveau brengen onderhoud en verlagen beheerskosten openbaar groen.	Periodiek schouwen is vanaf 2013 structureel ingevoerd. Op basis van de schouwresultaten wordt het groen onderhouden. Er zijn gesprekken gestart met kerken en particuliere begraafplaatsen om het onderhoud over te dragen. Voor de gemeentelijke begraafplaatsen zijn omvormingsplannen opgesteld.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	3.091	7.751	7.258
Baten		1	1
Resultaat voor bestemming	3.091	7.750	7.257
Toevoeging aan reserves		142	142
Onttrekking aan reserves		342	342
Resultaat na bestemming	3.091	7.550	7.057

Programma 5: Openbare orde en veiligheid

Omschrijving programma

Het programma omvat openbare orde, veiligheidszaken, brandweer en rampenbestrijding. Het beleid is erop gericht het gevoel van veiligheid bij de burgers te vergroten en gaat uit van medeverantwoordelijkheid van de burgers en organisaties.

Bestaand beleid

Handhaving van de openbare orde en veiligheid. Terugdringing van de stijgende criminaliteit.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Goede brandweezorg in onze gemeente en de DEAL-regio houden.	De brandweertaken zijn zonder problemen overgedragen aan de veiligheidsregio.
Vaststellen drank- en horecaverordening op basis van de gewijzigde drank- en horecawet.	Er is een gewijzigde verordening vastgesteld.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	932	1.188	1.181
Baten	47	303	303
Resultaat voor bestemming	885	885	878
Toevoeging aan reserves		0	0
Onttrekking aan reserves		0	0
Resultaat na bestemming	885	885	878

Programma 6: Verkeer en vervoer, bereikbaarheid

Omschrijving programma

Het programma omvat de zorg voor bereikbaar openbaar vervoer, de aanleg van verkeersvoorzieningen en het parkeren in de dorpskernen.

Bestaand beleid

Realisering doelstellingen binnen wettelijke vereisten en uitgangspunten van het GVP. Up to date houden van de bewegwijzering.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Veilige wegen voor alle verkeersdeelnemers dmv een herkenbare inrichting en duurzaam beheer.	De aspecten en eisen ten aanzien van duurzaam veilig inrichten vormen de kaders voor het maken van de ontwerpen.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	137	260	243
Baten		2	1
Resultaat voor bestemming	137	258	242
Toevoeging aan reserves		1	1
Onttrekking aan reserves		25	14
Resultaat na bestemming	137	234	229

Programma 7: Onderwijs

Omschrijving programma

Met ingang van 1 januari 2002 heeft de gemeente Loppersum de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het openbaar basisonderwijs neergelegd bij de bestuurscommissie Marenland en kan de gemeente zich volledig richten op de ontwikkeling van het lokaal onderwijsbeleid zoals:

- zorg voor de onderwijshuisvesting
- ontwikkeling onderwijsachterstandenbeleid

Bestaand beleid

Voldoen aan de wettelijke plicht, inhoudende realisering en instandhouding van het primair onderwijs. De exploitatie van de scholen dient binnen de rijksvergoeding plaats te vinden.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
In samenwerking met de schoolbesturen, de fusiegroep Stedum en vertegenwoordigers uit het dorp komen tot tijdelijke en definitieve huisvesting voor de Kindvoorziening in Stedum.	Er is een advies voor tijdelijke huisvesting opgesteld. Door vertraging in het fusieproces van de afzonderlijke scholen is het in 2013 niet tot besluitvorming gekomen.
In samenwerking met de schoolbesturen, de werkgroep Oost en overige betrokkenen komen tot een robuuste toekomstbestendige onderwijsvoorziening in Loppersum Oost.	Het tripartiete overleg heeft regelmatig overlegd onder voorzitterschap en secretariaat vanuit de gemeente en is gekomen met een gezamenlijk advies over de toekomst van het onderwijs in Loppersum Oost.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	960	1.019	1.110
Baten	38	57	56
Resultaat voor bestemming	922	962	1.054
Toevoeging aan reserves		80	80
Onttrekking aan reserves		72	102
Resultaat na bestemming	922	970	1.032

Programma 8: Sport en ontspanning

Omschrijving programma

Op het terrein van sport heeft de gemeente in de eerste plaats een rol bij het realiseren en instandhouden van de sportaccommodaties.

Bestaand beleid

De gemeente voert een voorwaardenscheppend beleid t.a.v. sport. Instandhouding van de accommodaties zolang er een verantwoord gebruik van wordt gemaakt. Ingebruikgeving tegen zodanige tarieven dat in principe iedereen hier gebruik van kan maken.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Een vernieuwde sportvoorziening voor Middelstum en omgeving die voldoet aan de wensen van de gebruikers en de moderne eisen.	Er is samen met de toekomstige gebruikers een Programma van Eisen opgesteld, er is een bedrijfsplan gemaakt en er zijn voorbereidingen getroffen om een Stichting Sportvoorziening Middelstum op te richten. Naar aanleiding van het PvE vindt in de eerste helft van 2014 een aanbesteding plaats. Door een aantal zaken valt het project duurder uit dan geraamd. In 2014 wordt een voorstel voor extra budget aan de gemeenteraad voorgelegd.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	481	733	636
Baten	12	12	11
Resultaat voor bestemming	469	721	625
Toevoeging aan reserves		319	319
Onttrekking aan reserves		70	28
Resultaat na bestemming	469	970	916

Programma 9: Kunst, cultuur en monumenten

Omschrijving programma

Voor de beleidsterreinen kunst, cultuur en monumenten richt de gemeente zich in de eerste plaats op haar eigen inwoners.

Bestaand beleid

Integratie van beeldende kunst in de samenleving. Het bevorderen van de kennis en belangstelling voor het ontwikkelen op cultuur, sociaal en ander gebied van onze streek en onze gemeente. Het behouden van het oorspronkelijk karakter van de beschermde monumenten en dorpsgezichten.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Ontwikkelen van integraal beleid betreffende Kunst en Cultuur.	Het beleidsplan is in 2013 opgesteld en begin 2014 door de gemeenteraad vastgesteld.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	238	298	275
Baten		90	94
Resultaat voor bestemming	238	208	181
Toevoeging aan reserves		87	87
Onttrekking aan reserves		0	0
Resultaat na bestemming	238	295	268

Programma 10:Recreatie en toerisme

Omschrijving programma

Het bieden van mogelijkheden met betrekking tot recreatie en ontspanning in de openlucht.

Bestaand beleid

Uitbreiding en verbetering van recreatieve en toeristische voorzieningen voor eigen inwoners en bezoekers, teneinde het woon- en leefklimaat te verbeteren en de lokale economie te versterken.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Ontwikkelen kleinschalige projecten in het kader van R&T.	Er zijn diverse kleinschalige projecten gestart in 2013. O.a. IDR Dollardroute, Stadsweg en betere bewegwijzering.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	222	496	469
Baten	2	2	1
Resultaat voor bestemming	220	494	468
Toevoeging aan reserves			
Onttrekking aan reserves			
Resultaat na bestemming	220	494	468

Programma 11: Sociale voorzieningen en lokaal sociaal beleid

Omschrijving programma

Het programma richt zich op het tijdig helpen van inwoners met een verhoogd risico op problemen en met de minste mogelijkheden om elders een oplossing voor hun vragen en problemen te vinden. Speerpunten daarbij zijn armoedebestrijding en (financiële) zelfredzaamheid.

Bestaand beleid

Het bevorderen van de zelfstandigheid van cliënten door toeleiding naar c.q. motivering voor scholing en arbeid.
Controle op de rechtmatigheid en doelmatigheid van de verstrekkingen.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Iedereen doet mee in de samenleving, een verantwoorde uitwerking van de transitie participatie op basis van de visie 'doen wat werkt'.	Er is een hernieuwde visie opgesteld nav gewijzigde regelgeving vanuit het rijk. Op 27 juni zijn de DAL-raden geïnformeerd over deze visie en de totstandkoming hiervan. Een uitwerking van de visie heeft niet plaatsgevonden. De planning was hier wel mee te starten in de tweede helft 2013, maar doordat de participatiewet vele malen op cruciale punten bijgesteld is, is hier geen start mee gemaakt.
Een verantwoorde uitwerking van de transitie AWBZ.	Uitwerking van de transitie AWBZ wordt zoveel mogelijk opgepakt in samenhang met de transities Jeugd en de Participatiewet (DAL). In VGG – verband wordt gewerkt aan een overgangsarrangement voor 2015.
Iedereen in beeld, niemand buiten de boot, een goede uitwerking geven van de transitie Jeugdzorg.	Op provinciaal niveau is de afstemming tussen jeugdzorg-organisaties en gemeenten in een stroomversnelling geraakt (dit is ook noodzakelijk gezien de opgave). De gemeenteraad heeft het RTA (regionaal transitie arrangement) vastgesteld waarin afspraken zijn vastgelegd over continuïteit, infrastructuur en (frictie)kosten tussen overheid, financiers en aanbieders binnen de Jeugdzorg.
Een verantwoorde uitwerking van de voornemens uit het regeerakkoord ten aanzien van de Wmo.	In DALBMWWE verband zijn diverse werkgroepen actief om gezamenlijk de gevraagde bezuinigingen te realiseren. Daarbij zijn de principes van de kanteling en de visie van het Wmo beleidsplan leidend. Dit heeft o.a. betrekking op de vormgeving van de HH en de inkoop van hulpmiddelen. Ook de Wmo consulenten werken steeds meer volgens een gekantelde werkwijze.
Samen met professionals en dorpsbewoners werken aan de versterking van de leefbaarheid in 't Zandt. Op basis van een programma voor het dorp een bijdrage vragen vanuit het financieel arrangement behorend bij het Woon- en leefbaarheidplan.	Er hebben twee bestuurlijke bijeenkomsten plaats gevonden en een brede bijeenkomst met betrokken organisaties en bewoners in het dorp.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	5.977	6.643	6.710
Baten	3.037	3.420	3.534
Resultaat voor bestemming	2.940	3.223	3.176
Toevoeging aan reserves			
Onttrekking aan reserves		282	262
Resultaat na bestemming	2.940	2.941	2.914

Prestatie-indicatoren

Hulp bij het huishouden	Aantal 2012	Aantal 2013	% 2012	% 2013
Aanvragen	136	140		
Afhandeling binnen termijn kwaliteitshandvest (8 weken)	130	136	96	97
Niet binnen termijn	6	4	4	3

Wanneer de afhandelingstermijn wordt overschreden bij hulp bij het huishouden heeft dit voornamelijk te maken met advisering door een arts en het opvragen van medische gegevens. Ook is voorgekomen dat een cliënt meerdere keren een afspraak heeft afgezegd. In alle gevallen is er een uitstelbrief verzonden.

Collectief vervoer	Aantal 2012	Aantal 2013	% 2012	% 2013
Aanvragen	73	71		
Afhandeling binnen termijn kwaliteitshandvest (8 weken)	65	69	89	97
Niet binnen termijn	8	2	11	3

Overschrijding termijn is te wijten aan advisering door artsen en opvragen medische gegevens.

GPK	Aantal 2012	Aantal 2013	% 2012	% 2013
Aanvragen	59	61		
Afhandeling binnen termijn kwaliteitshandvest (8 weken)	52	59	88	97
Niet binnen termijn	7	2	12	3

Overschrijding termijn is te wijten aan advisering door artsen en opvragen medische gegevens.

Rolstoel	Aantal 2012	Aantal 2013	% 2012	% 2013
Aanvragen	57	51		
Afhandeling binnen termijn kwaliteitshandvest (8 weken)	45	40	79	78
Niet binnen termijn	12	11	21	22

Overschrijding termijn heeft vaak te maken met passing/zichtplaatsing. Ook is het voorgekomen dat een offerte van de leverancier lang onderweg is, cliënt heeft de voorziening dan al wel in huis staan. Pas na ontvangst offerte kan er een beschikking gemaakt worden.

Scootmobiel	Aantal 2012	Aantal 2013	% 2012	% 2013
Aanvragen	18	18		
Afhandeling binnen termijn kwaliteitshandvest (8 weken)	11	15	61	83
Niet binnen termijn	7	3	39	17

Overschrijding termijn heeft te maken met het opleggen van rijlessen om de rijvaardigheid en verkeersinzicht te testen.

Woonvoorzieningen	Aantal 2012	Aantal 2013	% 2012	% 2013
Aanvragen	63	54		
Afhandeling binnen termijn kwaliteitshandvest (8 weken)	42	39	67	72
Niet binnen termijn	21	15	33	28

Overschrijding termijn heeft te maken met het opvragen van offertes bij voornamelijk woningstichtingen.

Programma 12: Volksgezondheid

Omschrijving programma

Vorbereiding en uitvoering van activiteiten en diensten met betrekking tot de basisgezondheidszorg.
Beheer en onderhoud van de openbare begraafplaatsen.

Bestaand beleid

Bevordering van de gezondheid van de inwoners van Loppersum. Een bijdrage leveren aan het terugdringen van het gebruik van curatieve gezondheidsvoorzieningen door versterking van preventieve zorg.
Zorg voor en verantwoord onderhoudsbeeld van de begraafplaatsen. Uitvoeren van de verordening.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Op niveau brengen beleid en beheer begraafplaatsen, te voldoen aan het vastgestelde kwaliteitsniveau.	Start project begraafplaatsen op orde. Er zijn herstelplannen opgesteld voor de gemeentelijke begraafplaatsen. Uitvoering is gestart en wordt in voorjaar 2014 afgerond.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	832	1.020	1.074
Baten	84	101	170
Resultaat voor bestemming	748	919	904
Toevoeging aan reserves		63	63
Onttrekking aan reserves		58	58
Resultaat na bestemming	748	924	909

Programma 13:Milieu

Omschrijving programma

Het programma omvat het uitvoeren van de gemeentelijke milieutaken inclusief de beleidsadvisering over het beheer en onderhoud en de aanleg van riolering, zowel in de kernen als in de buitengebieden alsook de afvalstoffeninzameling en verwerking behoren tot dit programma.

Bestaand beleid

Bijdragen aan de integrale ontwikkeling van een gezonde en duurzame leefomgeving in de gemeente Loppersum.
Het beperken van de te verwerken hoeveelheid afval en bevordering van gescheiden afvalinzameling.
Zorgdragen voor een goede afvoer van afval en hemelwater binnen het in het GRP en wet aangegeven financieel beleidskader.
Kostendekkende tarieven voor afvalstoffenheffing en rioolrecht.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Verduurzaming van gemeentelijke gebouwen binnen de aangegeven kaders.	Conform Plan van Aanpak zijn duurzame maatregelen toegepast op gemeentelijke gebouwen: zonnepanelen Gemeentewerkplaats, Brandweerkazerne en Sportcomplex.
Realiseren van adequate, servicegerichte, betaalbare en duurzame methodiek afvalinzameling.	Afstemming afvalmanagement heeft plaatsgevonden.
Behoud van betere service door uitbreiding openstelling.	Maandelijkse zaterdagopenstelling is structureel ingevoerd.
Betrouwbaar rioleringsbeheer tegen beperkte kosten.	Ondanks dat de pilot goed is verlopen is RIONOORD in juni 2013 opgehouden te bestaan. De taken worden nu uitgevoerd in samenwerking met de DAL gemeenten en het waterschap Noorderzijlvest.
Efficiënt en effectief beheer van de watergangen zonder achterstanden.	Er zijn drie beschoeiingen vervangen aan het Jaagpad en de Oosterburen te Middelstum en Poortweg te Eenum. Alle watergangen binnen de bebouwde kom zijn gebaggerd.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x 1.000 euro	Begroting 2013	Begroting 2013	Rekening 2013
	primitief	na wijzigingen	
Lasten	2.776	3.170	3.093
Baten	2.503	2.503	2.600
Resultaat voor bestemming	273	667	493
Toevoeging aan reserves	61	61	65
Onttrekking aan reserves	72	599	515
Resultaat na bestemming	262	129	43

Programma 14: Welzijn

Omschrijving programma

Vorbereiding en uitvoering van beleid met betrekking tot:

- bibliotheekwerk
- emancipatie
- ontwikkelingssamenwerking
- dorpshuizen
- jeugd- en jongerenwerk
- kinderopvang

Bestaand beleid

Instandhouding van een professionele instelling voor bibliotheekwerk.

Subsidiëring en ondersteuning van de werkgroep Scholing en vorming.

Jaarlijks bijdragen in het groot onderhoud van dorpshuizen.

Zorgen voor een aanbod van jeugdhulpverlening en het aanbieden van activiteiten voor jongeren.

Vrouwen de mogelijkheid geven de arbeidsmarkt niet te verlaten of opnieuw toe te treden.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Overlast beperken. Goede ontmoetingsplek voor de jeugd creëren in Loppersum.	Er is een concept-plan gemaakt dat in het voorjaar van 2014 samen met de jongeren wordt uitgewerkt.

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	512	562	562
Baten	39	66	70
Resultaat voor bestemming	473	496	492
Toevoeging aan reserves			
Onttrekking aan reserves			
Resultaat na bestemming	473	496	492

3. Paragrafen

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Rechtmatigheid
9. Demografische ontwikkelingen
10. Interbestuurlijk toezicht

Paragrafen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft in artikel 9 een aantal verplichte paragrafen voor.

In de paragrafen dienen de beleidslijnen te worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan hier worden gebundeld. Hierdoor krijgt het bestuur een beter totaal inzicht.

De volgende paragrafen dienen verplicht te worden opgenomen in de rekening en begroting tenzij een bepaald onderwerp bij de organisatie niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Daarnaast kennen we in Loppersum nog de paragrafen rechtmatigheid, demografische ontwikkelingen en interbestuurlijk toezicht (IBT).

3.1 Lokale heffingen

In deze paragraaf informeren wij u over de uitgangspunten en het doel van de verschillende gemeentelijke heffingen. De heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente en zijn daarom een wezenlijk onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken namelijk de burger heel direct in de portemonnee. Daarbij wil de burger waar voor zijn geld. Lokale belastingen en heffingen staan dan ook sterk in de belangstelling, een overzicht en daarmee inzicht in de lokale heffingen is van belang voor de raad. Tevens hoort daarbij een kwijtscheldingsbeleid.

De gemeente Loppersum kent de volgende heffingen:

- a. onroerende-zaakbelastingen;
- b. forensenbelasting;
- c. hondenbelasting;
- d. afvalstoffenheffing en reinigingsrechten;
- e. rioolheffing;
- f. overige rechten.

De rechten, afvalstoffenheffing en rioolheffing hebben een relatie met de door de gemeente te verstrekken diensten en mogen maximaal kostendekkend zijn.

Onroerende-zaakbelastingen

Onder de naam 'onroerende-zaakbelastingen' wordt belasting geheven van de eigenaren en van de gebruikers van alle woningen, bedrijfspanden, overige gebouwen en bouwgrond. Deze belastingen worden geheven over de waarde van de onroerende zaak.

De tarieven voor de onroerende-zaakbelastingen (OZB) zijn mede afhankelijk van de op grond van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) getaxeerde waarden. Er vindt jaarlijks een algehele hertaxatie plaats. De waarden gebruikt voor het belastingjaar 2013 zijn met de waardepeildatum 1 januari 2012 vastgesteld.

De definitieve tarieven bedroegen voor 2013:

- a. gebruikersbelasting 0,1503%
- b. eigenarenbelasting
 1. voor woningen 0,1515%
 2. voor niet-woningen 0,1951%

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van personen die niet binnen onze gemeente wonen maar wel een woning voor zichzelf ter beschikking houden. Nadere eisen ten aanzien van deze vorm van belasting staan vermeld in de betreffende verordening. De gedachte achter deze belasting is dat forensen, niet-inwoners van een gemeente, profiteren van allerlei activiteiten en voorzieningen van een gemeente, zonder dat de gemeente hiervoor een tegemoetkoming uit het Gemeentefonds ontvangt. Voor inwoners van een gemeente is dat anders; in de algemene uitkering wordt immers wel rekening gehouden met het aantal inwoners middels de verdeelmaatstaf inwoners. De forensenbelasting is dus gebaseerd op de profijitgedachte, maar is niet bedoeld als instrument om kosten te verhalen. De opbrengst van de forensenbelasting komt ten goede aan de algemene middelen van de gemeente en is dus vrij besteedbaar.

De forensenbelasting wordt overigens naast de OZB geheven. Het kan dus voorkomen dat een onroerende zaak zowel in de OZB als in de forensenbelasting wordt betrokken.

Het tarief over het jaar 2013 bedroeg:

bedrag per woning	€ 1.001,65
-------------------	------------

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het houden van een hond. Belastingplichtige is de houder van een hond. In artikel 3 zijn een aantal vrijstellingen opgenomen.

De tarieven over het jaar 2013 bedroegen:

voor de eerste hond	€ 73,80
voor een tweede hond	€ 110,70
voor iedere hond boven het aantal van twee	€ 110,70
per kennel	€ 184,50

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Er zijn twee heffingen op het gebied van afval: de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten. De afvalstoffenheffing betreft huishoudelijk afval alsmede de kosten van gescheiden afvalinzameling. De reinigingsrechten worden geheven voor de ophaal- en verwerkingskosten van bedrijfsafval. In 2013 is het nieuwe afvalplan vastgesteld. In dit plan komen de reinigingsrechten met ingang van 2014 te vervallen.

De afvalinzameling wordt door de gemeente Groningen verzorgd. De rechten worden door onze gemeente geheven. Iedere woning binnen de gemeente wordt aangeslagen voor afvalstoffenheffing. Het wel of niet gebruikmaken van de gemeentelijke ophaaldienst is hiervoor niet relevant.

Uitgangspunt voor de heffing is een kostendekkend tarief. Om de tarieven te egaliseren is hiervoor een reserve gevormd. De kosten van inzameling en verwerking van afval waren in 2013 lager dan de opbrengst afvalstoffenheffing en reinigingsrechten. Het overschot van 1 duizend euro wordt gestort in de egaliseringsreserve. Het voordeel op de bijdrage uit het afvalfonds van 105 duizend euro komt ten gunste van het rekeningresultaat.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten bedroegen over 2013:

<i>Afvalstoffenheffing</i>	
Eenpersoonshuishouden	€ 236,35
Meerpersoonshuishouden	€ 284,80
Tarief extra container	€ 199,10
<i>Reinigingsrechten</i>	
Eerste container met inhoud van 120 of 240 liter	€ 284,80
Elke volgende container met een inhoud van 120 of 240 liter	€ 199,10

Rioolheffing

De gemeente heeft een zorgplicht met betrekking tot het afvoeren van afvalwater, hemelwater en de zorg voor het grondwater. Dit maakten het noodzakelijk dat er een rioleringsplan (GRP+) is opgesteld, waarin naast aandacht voor de zorg aan het riool ook aspecten van hemel- en grondwater extra aandacht krijgen. De begroting 2013 is opgesteld op basis van het vastgestelde GRP+ 2013-2017

Om de eerste jaren tot een kostendekkend geheel te komen diende een tariefstijging van € 12,50 per aansluiting toegepast te worden.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van de bestemmingsreserve GRP. In 2013 is een bedrag van 64 duizend euro in deze reserve gestort. In latere jaren worden weer bedragen aan deze reserve onttrokken. De tarieven voor de rioolheffing bedroegen over 2013:

Voor een perceel, gebruikt als bejaardentehuis of gezinsvervangend tehuis, per appartement	€ 147,25
Voor een perceel dat enkel een directe of indirecte aansluiting op de gemeentelijke riolering heeft voor de afvoer van hemel- en of grondwater en een WOZ-waarde hebben van 30 duizend euro of minder, per perceel	€ 88,35
Voor alle overige percelen, per perceel	€ 294,55

Begraafrechten

Op basis van de verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor door de gemeente verleende diensten in verband met de begraafplaats.

Brandweerrechten

De brandweerrechten zijn diensten verleend aan degene die een dienst aanvraagt dan wel degene aan wie de dienst is verleend. Voor deze rechten worden jaarlijks kosten gemaakt welke middels vastgestelde vergoedingen gedeeltelijk worden gecompenseerd. Met ingang van 2014 zijn de brandweertaken overgedragen aan de Veiligheidsregio Groningen en worden door de gemeente Loppersum geen brandweerrechten meer in rekening gebracht.

Leges

Een opsomming van de diensten waarvoor in de legesverordening een vergoeding wordt gevraagd, voert in het kader van programmarekening te ver. Bekend zijn met name de dienstverlening voor de burgerlijke stand en de gemeentelijke basisadministratie, alsmede afgifte van reisdocumenten en de verlening van vele soorten vergunningen, zoals bouwvergunningen. De "verordening op de heffing en invordering van leges 2013" bevat een uitgebreide tarieventabel.

Liggelden

Liggelden zijn rechten die geheven worden voor het gebruik van de gemeentelijke haven te Leermens. Overigens behoeft dit geen recreatieve vaart te zijn, voor een groot deel van de verleende rechten zal dit echter wel de praktijk zijn.

Marktgeden

Degene die een standplaats inneemt, dan wel koopwaar op de markt uitstalt heeft tegenover de gemeente een marktgeldplicht. Voor de tariefberekening wordt gebruik gemaakt van de frontbreedte en geldt de strekkende meter als maatstaf.

Overzicht lokale heffingen

Onderstaand overzicht geeft de opbrengsten weer op basis van de jaarrekeningen 2012 en 2013.

(bedragen x € 1.000)

<i>Omschrijving</i>	2012	2013
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	1.217	1.214
Rioolheffing	1.218	1.275
Onroerende-zaakbelasting	1.501	1.614
Hondenbelasting	80	87
Forensenbelasting	9	9
Begraafrechten	96	99
Bouwleges	152	160
Leges burgerzaken	152	136
Totaal	4.425	4.594

Met bovenstaand overzicht zijn de gevolgen voor de individuele burger nog niet inzichtelijk gemaakt, echter onderstaand overzicht biedt een goed inzicht in de belastingdruk van de zogenaamde pakketbelastingen. De belastingdruk van de zogenaamde pakketbelasting is in 2013 ten opzichte van 2012 als volgt:

Grondslagen	2012	2013
Gemiddelde WOZ waarde	165,582	163,214
Tarief woning-eigenaren	0,1391	0,1515

Belasting		
OZB	230,32	247,27
Rioolheffing	282,05	294,55
Afvalstoffenheffing	284,80	284,80
Totaal	797,17	826,62

Kwijtschelding 2013

Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor de OZB, de afvalstoffenheffing en de riolrechten. Voor de berekening wordt 100% van de bijstandsnorm aangehouden.

In 2013 is voor 52 duizend euro aan kwijtschelding verleend (begroot was een bedrag van 36 duizend euro). De stijging wordt veroorzaakt door de verslechterde economische omstandigheden en de verruiming van het kwijtscheldingsbeleid.

3.2 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is gedefinieerd als “het vermogen van gemeente Loppersum om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde zijn taken te kunnen voortzetten”. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (dat zijn de middelen waarover de gemeente beschikt en kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's welke zijn geëlimineerd, gereduceerd of overgedragen.

Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming. Door aandacht te besteden aan het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Het beleid van de gemeente ten aanzien van het weerstandsvermogen is vastgelegd in de door de raad op 14 december 2009 vastgestelde rapportage Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

Weerstandscapaciteit

Zoals uit de definitie van weerstandsvermogen blijkt bestaat de weerstandscapaciteit uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te kunnen dekken. Bij weerstandscapaciteit kan onderscheid gemaakt worden tussen incidentele en structurele capaciteit. Met de incidentele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld om eenmalige tegenvallers op te vangen, bijvoorbeeld de algemene reserve. Bij structurele weerstandscapaciteit gaat het om middelen die beschikbaar zijn om structurele tegenvallers op te kunnen vangen, bijvoorbeeld de post onvoorzien-structureel.

De weerstandscapaciteit wordt berekend uit: onvoorzien, de reserves, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves. Onderstaande tabel laat de berekening zien van de weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit exploitatie:

Onbenutte belastingcapaciteit	
Onvoorzien structureel	0
Onvoorzien incidenteel (begroting 2013)	27
	<hr/>

Weerstandscapaciteit exploitatie:

Weerstandscapaciteit vermogen:

Vrij aanwendbare deel algemene reserve	4.828
Stille reserves	0
	<hr/>

Weerstandscapaciteit vermogen

Totaal weerstandscapaciteit: 4.855

Onbenutte belastingcapaciteit OZB

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte tussen de het normtarief-OZB voor toelating tot artikel 12 Fvw (0,1540%) en het gewogen gehanteerde OZB tarief (1,566%). Omdat ons tarief hoger is dan het normtarief is hier geen sprake van onbenutte belastingbelastingcapaciteit.

Ook de tarieven voor de afvalstoffenheffing en rioolrechten zijn 100% kostendekkend, zodat ook hiervoor geen onbenutte belastingcapaciteit aanwezig was.

De onbenutte belastingcapaciteit op basis van het redelijk peil van het zogenoemde belastingpakket is voor 2013 dus nihil.

De omvang van de algemene reserve bedraagt per 31 december 2013 4 miljoen 828 duizend euro. In de raadsvergadering van 30 september 2013 is de nota reserves en voorzieningen besproken en vastgesteld. De rente van de algemene reserve wordt toegevoegd aan de exploitatie en gebruikt voor structurele uitgaven. Dit betekent dat aanwending van de algemene reserve direct gevolgen heeft voor de exploitatie.

Naast de algemene reserve en de reserve diverse doeleinden staan er in de staat van reserves nog 23 bestemmingsreserves opgenomen voor diverse zaken. De omvang van deze reserves bedraagt per 31-12-2013 7,3 miljoen euro. De rente wordt grotendeels toegevoegd aan de reserves waardoor onttrekkingen geen invloed hebben op de exploitatie.

Kenmerk van een bestemmingsreserve is dat er nog een zekere mate van vrijheid is met betrekking tot de definitieve aanwending. Voor de ene reserve geldt dit meer dan voor de andere reserve. Dit betekent dat een deel van het bedrag ingezet zou kunnen worden om plotselinge tegenvallers op te vangen. Er is nog een stukje keuzevrijheid. Bij de berekening van het totale weerstandsvermogen is hier voorshands geen rekening mee gehouden.

Van een stille reserve is sprake indien de gemeente bezittingen heeft die niet op papier staan omdat er geen boekwaarde meer is en deze bezittingen toch een bepaalde waarde hebben. Dit geldt ook voor bezittingen die nog wel een boekwaarde hebben maar waarvan de werkelijke waarde hoger ligt. Voorbeelden van stille reserves zijn: landerijen, gebouwen en aandelen. Ook vermogen bij gemeenschappelijke regelingen kan onder het begrip stille reserve vallen. Tenslotte kan een overschot op een exploitatie gebied ook worden gezien als een "stille" reserve.

Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit is het van belang in hoeverre de gemeente deze stille reserves binnen een korte tijd liquide kan maken. In veel gevallen zal dit niet lukken. Gebouwen en terreinen zijn in gebruik. Aandelen zijn niet direct verhandelbaar en het opvragen van vermogen van een gemeenschappelijke regeling zal op veel weerstand stuiten bij de overige deelnemers. Een winst op een bestemmingsplan mag pas worden genomen zodra de winst is gerealiseerd.

Risico's

Inleiding

Risico's kunnen in vele verscheidene vormen voorkomen, zowel de mate waarin het voorkomt als de soort risico. Voor het omgaan met risico's bestaan vier soorten opties:

- Elimineren, bij deze optie zal het risico nooit meer voor kunnen komen.
- Reduceren, de kans van optreden zal bij deze vorm van omgang verminderd zijn, maar zal nog altijd kunnen voorkomen.
- Overdragen, bij deze vorm blijft het risico voor 100% bestaan, de gevolgen worden echter door een derde partij volledig of gedeeltelijk gedragen.
- Accepteren, deze laatste vorm van omgaan staat ook wel bekend als het doe-niets-alternatief, de kans van optreden blijft van 100% bestaan en zal geheel door de gemeente worden gedragen.

De vier omgangsopties van risico en de kans van optreden

Bovenstaande opties zijn de hoofdvormen van omgang met risico's, in de praktijk zijn er tussenvormen denkbaar. Veel beleid van de gemeente Loppersum is op basis van dit model tot stand gekomen. Het beleid is prudent van karakter en daarom vallen, wanneer er geen sprake kan zijn van eliminatie, het reduceren en overdragen (verzekeren) tot de meest gekozen vorm van omgang.

We richten ons in deze paragraaf op de grootste risico's. Die zien we op dit moment op het gebied van onze kapitaalgoederen, de grondexploitaties, de verbonden partijen, de bedrijfsvoering en de projecten. We hebben de berekening van risico's ten opzichte van het vorige jaarverslag herzien. Een inventarisatie naar risicoberekeningen bij 60 andere gemeentes leverde op dat gemeentes gemiddeld een risico berekenen dat op ongeveer 14% van hun begrotingstotaal ligt. Loppersum zat daar met zo'n 6% van het begrotingstotaal ver onder, terwijl we niet het idee hebben dat Loppersum minder risico's loopt. We hebben daarom hogere bedragen gebruikt voor de berekening van het risico als het zich voordoet. In de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing die we in de tweede helft van 2014 aan de raad voorleggen, komen we daarop terug.

Kapitaalgoederen

Het financiële risico dat samenhangt met het bezit van kapitaalgoederen spitst zich toe op de vraag of de gemeente in staat is binnen de beschikbare middelen de kapitaalgoederen te onderhouden zonder dat zich achterstalligheid en kapitaalvernietiging voordoet. De huidige, structurele begrotingsbudgetten zijn waarschijnlijk voldoende om het jaarlijks benodigde onderhoud uit te voeren. We hebben echter in het algemeen een korting van 25% op de budgetten toegepast ten opzichte van de bedragen die uit de beheerplannen komen. Dit in verband met efficiencywinsten die we denken te behalen door slim combineren van werk en door inkoopvoordelen. De korting van 25% is echter wel een risico van 300 duizend op het totaal van de beheerplannen.

Grondexploitaties

Het belangrijkste financiële risico rond grondexploitaties is dat eerst geïnvesteerd moet worden in het bouw- en woonrijp maken van gronden, voordat verkoop van kavels aan particulieren en bedrijven kan plaatsvinden. Het risico zit vooral hierin dat investeringen niet of pas later (wat rentelasten meebrengt) terugverdiend worden door grondverkoop. Dit risico neemt toe in tijden van economische recessie. De gemeente Loppersum is bovendien gelegen in een economisch stagnerende regio die daarbij te maken heeft met een daling van de bevolkingsaantallen. Het toch investeren in de woon- en leef omgeving, wat door de gemeente wordt gezien als een maatregel tegen de daling van de bevolking, kan een strijdigheid met deze stagnatie opleveren. Totaal geschat risico: 745 duizend euro.

Verbonden partijen, stichtingen en subsidies

De gemeente is deelnemer aan een twaalfstal gemeenschappelijke regelingen, enkele andere verbonden partijen zoals stichtingen en heeft diverse subsidiërelaties. Het op afstand zetten van taken is een bewuste strategie van de gemeente. Deze strategie brengt wel het risico met zich mee dat de gemeente grip verliest op de inhoudelijke en beheersmatige aspecten (waaronder de kosten) van de betreffende beleidsterreinen, omdat deze nu eenmaal buiten de directe invloedssfeer van de gemeente vallen. Een ander financieel effect van de deelname aan gemeenschappelijke regelingen en stichtingen is dat de afbouw van overheadkosten geen gelijke tred houdt met de afbouw van de in eigen beheer uitgevoerde taken. Het totale geschatte risico is 1 miljoen 690 duizend euro.

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering wordt als een belangrijk risicogebied geduid. Door onder andere nieuwe rijkstaken, bestuurlijke ambities, bezuinigingen in eerdere jaren in het kader van het saneringsplan en een toenemende dynamische omgeving, ontstaat er steeds meer druk op de organisatie. Het totale geschatte risico is 441 duizend euro.

Projecten

Projecten kenmerken zich door een niet-routinematig karakter en een bepaalde mate van onzekerheid ten aanzien van het eindresultaat. Risico's zijn om deze reden min of meer inherent aan projecten. Projectmatig werken, waarbij wordt gestuurd op geld, projectorganisatie, kwaliteit van het eindresultaat, informatievoorziening en planning, draagt bij aan het beheersen van de risico's. Een gedegen risicoanalyse en het treffen van passende beheersmaatregelen vormt dan ook een belangrijk onderdeel van projectmanagement. In de ramingen van de gemeentelijke projecten is altijd rekening gehouden met een stuk onvoorzien. Enkele projecten waar we grote risico's lopen zijn: herindeling, wonen en voorzieningen, de decentralisaties, gaswinning en automatisering. Het totale geschatte risico is ook hier 441 duizend euro.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de verhouding weer tussen enerzijds de financiële risico's van de gemeente (totaal 3 miljoen 617 duizend euro) en anderzijds de beschikbare weerstandscapaciteit om deze risico's op te kunnen vangen (totaal 4 miljoen 855 duizend euro). Tussen deze bedragen zit in het geval van Loppersum een verschil van 1 miljoen 238 duizend euro positief. Er is met andere woorden voldoende weerstandsvermogen.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeenten in Nederland beheren ongeveer 4.000 km² aan openbare ruimte. Deze openbare ruimte bestaat uit een aantal kapitaalgoederen, die als volgt gerubriceerd kunnen worden:

- infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken);
- voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten);
- gebouwen.

Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continu budgettaire middelen vraagt.

De gemeente Loppersum is qua oppervlakte uitgestrekt (ruim 11.000 ha.) en een groot deel hiervan is bij de gemeente als openbare ruimte in beheer. Veel activiteiten vinden plaats zoals wonen, recreëren en werken. Voor deze activiteiten zijn veel kapitaalgoederen nodig: wegen, rioleringen, havens, water, openbare verlichting, openbaar groen, objecten en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten.

In de paragraaf "Onderhoud kapitaalgoederen" wordt inzicht gegeven in de stand van zaken met betrekking tot het onderhoud (rol van de raad, niveau van onderhoud, achterstanden, specifieke problemen etc.).

Waarom is het interessant voor de raad?

Met het in stand houden van en aanleg en reconstructie/vervanging van kapitaalgoederen is veel geld gemoeid. De komende jaren zullen in het teken staan van planmatig onderhoud, rioolvervangingen, reconstructies van wegen en herstel van bruggen, recreatieve paden, speel- en sportvoorzieningen en gemeentelijke gebouwen.

Veel klachten van burgers hebben betrekking op het onderhoud van kapitaalgoederen, omdat dit erg raakt aan de woonomgeving. Los zittende stoeptegels, gaten in de weg, groenonderhoud, onkruidbestrijding, slecht onderhouden gymlokalen en dergelijke zijn zaken waarop raadsleden worden aangesproken. Met de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen krijgt de raad de mogelijkheid om kaders te stellen voor het onderhoud. Dit ligt in het verlengde van de bepalingen die staan opgenomen in de Financiële verordening gemeente Loppersum. In deze verordening is bepaald dat het college voor de diverse kapitaalgoederen beleidsnota's aanbiedt aan de raad ter vaststelling. Het kaderstellend beleid in deze nota's (onderhoudsniveau, vervanging, nieuwe aanleg, beschikbare budgetten etc.) wordt vastgesteld door de raad en is de basis voor het college om uitvoering te geven aan de beleidsregels.

Inhoud paragraaf Kapitaalgoederen

Deze paragraaf bevat de volgende kapitaalgoederen:

- wegen
- civieltechnische kunstwerken
- beschoeiingen
- openbare verlichting
- begraafplaatsen
- rioleringen
- water
- openbaar groen
- recreatieve paden
- gemeentelijke gebouwen
- sportvelden

Wegen

De wegen moeten gemiddeld voldoen aan kwaliteitsniveau 'basis' volgens de CROW-systematiek. Bij de laatste inspectie is gebleken dat % van de wegen minimaal aan dit niveau voldoet. De rest is matig tot slecht. Er zijn geen wegen meer met 'zeer slecht'. Daarmee kunnen we concluderen dat er geen acute beheerachterstanden meer zijn.

Civieltechnische kunstwerken

Alle kunstwerken worden jaarlijks geïnspecteerd. Uit deze inspectie volgt een meerjaren-onderhoudsprogramma. De jaarschijf van het lopende jaar wordt daarbij steeds uitgevoerd. Dit is ook in 2013 gebeurd. Er zijn geen acute achterstanden.

Beschoeiingen

In 2014 worden 3 beschoeiingen vervangen, omdat de weg langs deze beschoeiingen gereconstrueerd wordt. Aan de beschoeiingen vindt verder geen planmatig onderhoud plaats. Vanwege het beperkte budget onderhouden we de beschoeiingen op incidentele basis.

Openbare verlichting

In 2013 hebben we, behalve in de herinrichtingen, alleen incidenteel onderhoud gepleegd. De achterstanden zijn in beeld en in 2013 is een plan van aanpak gemaakt voor grootschalige vervanging. In 2014 vindt de uitvoering hiervan plaats. Na deze vervanging bevinden we ons weer in een situatie van cyclisch onderhoud.

Begraafplaatsen

In 2013 is gestart met een groot project om alle achterstanden weg te werken. Dit project wordt in 2014 afgerond.

Rioleringen

Het rioolonderhoud- en de vervanging vinden plaats conform actuele inspecties. Er zijn geen acute achterstanden. Alle riolen die binnen nu en 10 jaar vervangen moeten worden, zijn opgenomen in vervangingsplannen.

Water

Alle watergangen binnen de bebouwde kom zijn in 2013 en 2024 gebaggerd. Er zijn daarom geen achterstanden meer die een goede waterhuishouding in de weg staan.

Openbaar groen

Het openbaar groen is in 2013 onderhouden conform het vastgestelde beleid. Dit is gebeurd door onze eigen buitendienst in samenwerking met Fivelingo. Gedurende het jaar is zes keer geschouwd volgens de CROW-systematiek. Bij de laatste schouwronde bleek het onderhoud gemiddeld steeds op het door de raad vastgestelde niveau te liggen.

Recreatieve paden

De gemeente Loppersum heeft in totaal ca. 36 kilometer aan recreatiepaden. De paden zijn binnen het beschikbare budget en de kwaliteitseisen onderhouden.

Gemeentelijke gebouwen

De gebouwen worden jaarlijks geïnspecteerd. In 2013 zijn de gebouwen conform de inspectie onderhouden. Daarnaast zijn alle gebouwen naar aanleiding van 2 bevingen 2 maal geïnspecteerd. De aangetroffen schades zijn gerepareerd op kosten van de NAM.

Sportvelden

Het onderhoud aan de sportvelden heeft plaatsgevonden binnen het budget en de vastgestelde kaders.

3.4 Financiering

Doelstellingen van het treasurybeleid

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie omvat de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Het treasurystatuut ligt ten grondslag aan de treasuryfunctie. Ten aanzien van het statuut gelden de volgende doelstellingen:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, en liquiditeitsrisico's.
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido, Ruddo en Ufdo, respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Risicobeheer

Vanuit de doelstellingen van het treasurybeleid valt af te leiden dat risico's zijn te onderkennen ten aanzien van de rente, koers, krediet en liquiditeit. De Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO), de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (Ruddo) en de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (Ufdo) geven een aantal verplichte elementen aan die de genoemde risico's beperken of elimineren. Het doel van treasurystatuut is, naast het beperken van deze risico's, het verhogen van een slagvaardig beleid bij het aantrekken respectievelijk uitzetten van gelden.

Een belangrijke eis uit de genoemde wetgeving is dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat het beheer voorzichtig dient te zijn. De gemeente Loppersum heeft geen beleggingen die niet in het verlengde van de publieke taak liggen. De gemeente Loppersum heeft aandelen van Bank Nederlandse Gemeente (BNG). De aandelen Essent zijn in 2009 verkocht. De gemeente blijft nog wel aandeelhouder in een aantal overblijvende bedrijven, nl. Attero (voorheen Essent Milieu) en Enexis, alsmede een viertal tijdelijke B.V's i.v.m. afwikkeling verkoop Essent.

Bij de toerekening van rente door middel van kapitaallasten wordt uitgegaan van een gemiddelde rekenrente, ook wel omslagrente genoemd. De omslagrente wordt bij de begroting berekend aan de hand van:

- de rente van langlopende geldleningen;
- de rente van kortlopende geldleningen;
- de rente van de eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen);
- het totaal geïnvesteerde vermogen.

Bij de jaarrekening wordt de voorcalculatorische rente voor de toerekening gebruikt.

Wanneer de omslagrente lager is dan de marktrente, kan op het moment dat een nieuwe lening moet worden aangetrokken, een dekkingsprobleem ontstaan.

De rentegevoeligheid, het renterisico, kan worden gedefinieerd als het gevaar van ongewenste veranderingen van de financiële resultaten van de gemeente door rentewijzigingen.

Bij de inwerkingtreding van bovengenoemde wet is het begrip 'renterisiconorm' ingevoerd. De wettelijke vastgestelde renterisiconorm houdt in dat jaarlijks de renterisico's van renteherziening en herfinanciering niet hoger mag zijn dan 20% van de vaste schuld.

De berekening van de toetsen aan de *kasgeldlimiet* en de *renterisiconorm* zijn opgenomen in onderstaande overzichten.

Overzicht Kasgeldlimiet

Omschrijving (bedragen x € 1.000,-)		Werkelijk	Begroot	Vershil
omvang				
1	toegestane kasgeldlimiet			
	In procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	-
	In een bedrag	1.917	1.917	-
2	omvang vlottende korte schuld			
	Opgenomen gelden korter dan 1 jaar	0	0	0
	Schuld in rekening courant	4.325	6.426	2.101
	Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar	0	0	0
	Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0	0
3	vlottende middelen			
	Contanten in kas	4	0	4
	Tegoeden in rekening courant	24	0	24
	Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar	2.842	0	2.842
4	toets kasgeldlimiet			
	Totaal netto vlottende activa/schuld	1.455	6.426	4.971
	Toegestane kasgeldlimiet	1.917	1.917	-
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	462	-/-4.509	4.971

Overzicht renterisiconorm

Omschrijving (bedragen x € 1.000,-)		Werkelijk	Begroot	Vershil
Basisgegevens				
1	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0
2	Te betalen aflossing	975	975	0
3	Renterisico	975	975	0
Renterisiconorm				
4	Stand van de vaste schuld per 1 januari	13.629	12.105	1.524
5	Het bij Min. Regeling vastgesteld %	20%	20%	-
6	Werkelijke renterisiconorm	2.726	2.421	305
toets renterisiconorm				
10	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	1.751	1.446	305

Rentevisie

Wanneer gekeken wordt naar het renteverloop van de afgelopen jaren, kan men stellen dat de rente voor zowel kort als lang geld de laatste jaren is gedaald.

Als indicator voor de geldmarktrente (looptijd tot 2 jaar) wordt vaak de driemaands Euribor gebruikt. Deze is gedaald van circa 4,5% in juli 2000 naar 0,124 % in december 2013.

De kapitaalmarktrente (25 jaar gelijk) is gedaald van 6% begin 2000 naar 2,9% in maart 2014.

Renterisico op kasgeld

Voor het liquiditeitenbeheer heeft de gemeente lopende rekeningen bij de BNG en de Rabobank. Het betalingsverkeer wordt elektronisch uitgevoerd.

Met de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten is een zgn. raamcontract gesloten waardoor ondermeer van rentevoordelen voor het aantrekken van kort geld geprofiteerd kan worden.

Het financieringstekort voor 2013 was berekend op 6,4 miljoen euro. De Wet Fido geeft aan dat de kasgeldlimiet maximaal 8,5% van de totale begrotingsomvang mag zijn. Voor de Gemeente Loppersum komt de kaslimiet op 1,9 miljoen euro op begrotingsbasis. In 2013 is er een langlopende geldlening aangetrokken van 2,5 miljoen euro. Voor eventuele kortlopende geldbehoefte wordt gebruik gemaakt van krediet in rekening-courant en dag- en kasgelden bij de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.

Liquiditeitsrisico's

De gemeente Loppersum heeft in haar treasurystatuut het intern liquiditeitsrisico gedefinieerd als de kans op mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjaren investeringsplanning waardoor financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen. Zoals uit bovenstaande blijkt kunnen er, indien de liquiditeitsplanning anders loopt dan gepland, behoorlijke fluctuaties ontstaan met alle financiële gevolgen van dien. Vooralnog is sprake van een evenwichtige spreiding over het gehele jaar. Ook de uitvoering van het investeringsplan speelt een belangrijke rol. Met name bij de uitvoering van het investeringsplan is het noodzakelijk om op het juiste moment de financieringsmiddelen beschikbaar te hebben. In de programmabegroting omvatte het investeringsplan 2013 een netto totaalbedrag van 2 miljoen 852 duizend euro.

Debiteurenrisico's

Ten aanzien van de post debiteuren kan debiteurenrisico gedefinieerd worden als de kans op het te laat of niet ontvangen van gelden van debiteuren. Door de aard van de gemeentelijke activiteiten loopt de gemeente een gering debiteurenrisico. Voornamelijk zijn hogere overheden de belangrijkste debiteuren.

Koers- en valutarisico's

Deze risico's hebben betrekking op de kans dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen op de valutamarkt. De gemeente heeft geen risico's gelopen in 2013 als het gaat om koers- en valutarisico's omdat er geen gelden waren uitgezet.

Overzicht verloop financiering

In onderstaand overzicht wordt inzichtelijk gemaakt welke geldleningen de gemeente heeft aangetrokken.

Leningnummer	Start lening	Jaar aflossing	Rentepercentage	Restant 31/12/2013
40.0089101	1998	2013	4,3600%	0
40.0090697	1999	2024	5,7750%	1.197.980
40.0093171	2001	2026	5,5200%	1.179.829
40.0098499	2003	2018	4,5300%	1.000.000
40.0099620	2005	2031	4,4100%	5.472.000
40.103141	2007	2032	4,7000%	2.280.000
40.108139	2013	2038	3,1200%	2.500.000
			€	13.629.000

Bovenstaande leningen zijn afgesloten bij de BNG. Doordat alle bovenstaande leningen restricties hebben met betrekking tot het aflossen, kan niet geprofiteerd worden van lagere rentestanden.

Nieuwe wetgeving 2013: wijzigingen in het treasury model van lokale overheden

In 2013 heeft het kabinet besloten (Wijziging van de Wet financiering decentrale overheden FIDO) twee belangrijke wetten in te voeren, de Wet Hof en de Wet Schatkistbankieren. De Wet HOF (Houdbare OverheidsFinanciën) is een instrument voor de Overheid om de totale schulden van de Nederlandse Overheid te monitoren. De Wet Schatkistbankieren is in het leven geroepen om de overtollige middelen niet langer bij banken en andere financiële instellingen aan te houden maar onder te brengen via deposito's bij de schatkist of onderling uit te lenen aan andere decentrale overheden. In de laatste alinea wordt hierover uitleg gegeven.

Met de Wet HOF - Houdbare Overheidsfinanciën - gaat per jaar een macroplafond gelden voor het EMU-tekort van alle gemeenten samen. De Europese eisen en afspraken over reductie van het begrotingstekort en de staatsschuld vormen de basis van de wet HOF. In bestuurlijke afspraken

tussen het Rijk en de koepels is de macronorm van het bruto binnenlands product (bbp) bepaald. De macronorm voor gezamenlijke overheden voor 2013 is:

In %	gemeenten	provincies	waterschappen	totaal
2013	0,38	0,07	0,05	0,5
2014	0,32	0,11	0,07	0,5

Het EMU-tekort van de gemeenten van 0,32% van het bbp komt voor 2014 neer op 1.962 miljoen euro. De **Wet HOF** zorgt ervoor dat het begrotingstekort van de totale Nederlandse Overheid niet hoger wordt dan 3% van het bbp. Er is een macronorm (0,38 procent) voor het totale EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten.

Met behulp van een rekenmodel van de VNG "houdbare gemeentefinanciën" kan de financiële positie van de gemeente in verschillende scenario's in beeld worden gebracht. Dit model bekijkt niet alleen de baten en lasten van de gemeente, maar ook naar het bezit, de financiering en de balans. Houdbare gemeentefinanciën is kijken naar geldstromen. Ultimo 2013 is het model toegepast op basis van de toen bekende cijfers. Uitkomsten van het model geven nu aan dat de financiële positie van de gemeente met de huidige financiering gezond is. Bij de begroting 2015 worden de dan actuele ontwikkelingen wederom middels het model beoordeeld en zullen wij u hierover nader informeren.

De **Wet Schatkistbankieren** verplicht gemeenten om hun overtollige financiën onder te brengen bij het Rijk. De publicatie van beide wetten is op 13 december 2013 in de Staatscourant vermeld.

Om goed zicht te krijgen op de mogelijke transacties naar de Schatkistrekening wordt het positieve saldo van de bankrekening dagelijks in een bestand opgenomen. Is het saldo negatief, dan telt het aantal dagen wel mee in het gemiddelde saldo per kwartaal, maar het bedrag is dan 0 (nul). Is het gemiddelde bedrag in een kwartaal hoger dan de limiet voor Loppersum (250 duizend euro) dan moet de rekening op dat moment worden afgeroomd ten voordele van de Schatkistrekening. Over dit geld kan normaal worden beschikt. Het staat alleen op de bankrekening van de Staat. In 2013 heeft er geen overboeking plaats gevonden.

3.5 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de gemeentelijke organisatie is gericht op het behalen van de door het bestuur gestelde doelen op een zo efficiënt mogelijke wijze. Voor onze ambtelijke organisatie is daarvoor in een eerder stadium gesteld: “wij streven naar een efficiënte en effectieve klant- en service gerichte organisatie, die alert en flexibel inspeelt op politiek, bestuurlijk, maatschappelijke, organisatorische en personele vraagstukken en ontwikkelingen”.

Bestuurlijke inrichting Noord Groningen

De ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Vorig jaar schreven wij nog dat het jaar 2013 bepalend zou worden op welke wijze de gemeentelijke organisatie voor de toekomst zou worden ingericht en dat begin 2013 het bestuurlijk besluitvormingstraject zou worden afgerond met betrekking tot de samenwerking in DAL- verband. De gemeentelijke agenda ziet er nu heel anders uit. De invoering van het SSC DAL die was voorzien per 1 januari 2014 gaat niet door. Nu is het traject van de bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen aan de orde. Eind februari 2013 is het rapport “Grenzeloos Gunnen” van de visitatiecommissie verschenen. In dit rapport wordt door de visitatiecommissie geadviseerd om Loppersum samen te voegen met de gemeenten Delfzijl en Appingedam met delen van de gemeenten Eemsmond, Oldambt en Slochteren. Na het verschijnen van het rapport is er binnen de gemeenteraden en de colleges van de gemeenten Appingedam, Bedum, Delfzijl, De Marne, Eemsmond, Loppersum en Winsum een discussie ontstaan over de gewenste bestuurlijke inrichting van Noord – Groningen. De gemeenteraden van de G-7 hebben op 3 december 2013 de colleges de opdracht gegeven de herindelingsvariant G-7 verder te verkennen en uit te werken.

Vier herindelingsvarianten en vijf thema's

De ambitie is dat vanuit de gemeenschappelijke besluitvorming op 3 december 2013 de variant Hoogeland-Eemsdelta (de G-7) verder wordt verkend en uitgewerkt. De 3 herindelingsvarianten, te weten:

1. de variant Hoogeland / Eemsdelta (= variant commissie Jansen);
2. de variant Hoogeland + Eemshaven / DAL- gemeenten;
3. de variant DEAL- gemeenten / BMW- gemeenten;

worden gespiegeld aan de G-7 variant.

Voor alle varianten worden de belangrijkste voor- en nadelen toegelicht. Het gaat daar bij om de thema's:

- Inhoudelijke opgaven

Het kunnen realiseren van de strategische lokale en regionale opgaven, krachtig bestuur en organisatie, regierol.

- Dilemma's

Focus, versnippering aandacht, risico lokale opgaven.

- Financiële aspecten

Herindelingscan/verdeling algemene uitkering gemeentefonds, mogelijkheden tot kostenbeheersing.

- Borgen van kleinschaligheid binnen grootschaligheid:

Toegankelijkheid bestuur/ burgers nabijheid en wijze van dienstverlening.

- Duurzaamheid

Voorkomen moet worden dat de nieuwe gemeente binnen afzienbare termijn wederom bij een herindeling wordt betrokken.

Principebesluit in oktober 2014

Het resultaat van het onderzoek zal ertoe moeten leiden dat de zeven gemeenteraden in oktober 2014 een principebesluit over de gewenste bestuurlijke inrichting in ons gebied kunnen nemen, om uiteindelijk een herindeling op 1 januari 2018 mogelijk te maken.

Organisatieontwikkeling

De gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum (DAL) hebben de afgelopen jaren intensief gewerkt aan het vormgeven van het SSC DAL. De bedoeling was dat het SSC DAL per 1 januari 2014 operationeel zou zijn. De DAL- gemeenten zijn evenwel ingehaald door de realiteit. Uit het advies van de visitatiecommissie is duidelijk geworden dat de vraag of er een SSC- DAL tot stand kan worden gebracht negatief moet worden beantwoord.

Zoals hiervoor reeds staat aangegeven hebben de gemeenteraden van de G-7 op 3 december 2013 de colleges de opdracht gegeven de herindelingsvariant G-7 verder te verkennen en uit te werken.

Het herindelingsbesluit zal voor onze eigen organisatie ingrijpende gevolgen hebben. Wij zullen onze aandacht ook de komende jaren blijven richten op onze eigen organisatie. Wij zullen op meerdere fronten blijven investeren in de verdere ontwikkeling van onze organisatie. Een verdere verbetering van de bedrijfsvoering, het initiëren van maatregelen om de kwaliteit van de organisatie op peil te brengen en op peil te houden zullen onze bijzondere aandacht blijven vragen. Daarnaast moeten wij onze organisatie voorbereiden op de komende herindeling per 1 januari 2018. Na de definitieve besluitvorming zal onze organisatie actief betrokken worden bij de diverse herindelingsvraagstukken.

Het dossier samenwerking

Zoals bekend zijn er de afgelopen jaren reeds diverse samenwerkingsprojecten tot stand gebracht. Wij hebben het dan over:

- *VTH- DEAL (per 1 januari 2011)*
- *Crisisbeheer en Rampenbestrijding DEAL (per 1 april 2011)*
- *WOZ/ Belastingen DAL (per 1 januari 2012)*
- *Het bureau Economische Zaken DEAL (per 1 april 2012)*
- *Stelselbeheer DEAL (per 1 juli 2013)*

Ook in 2013 zijn er weer samenwerkingvormen tot stand gebracht. Wij hebben het dan over:

1. Veiligheidsregio Groningen

In 2012 zijn de voorbereidingen gestart om de regionalisering van de (vrijwillige) brandweer per 1 januari 2014 tot stand te brengen. In 2013 is hard gewerkt om de samenwerking tot stand te brengen. Per 1 januari 2014 zijn alle vrijwilligers van de brandweer in dienst getreden bij de Regionale Brandweer Groningen. Het traject is naar tevredenheid afgerond. De Regionalisering van de brandweerkorpsen vloeit voort uit de Wet Veiligheidsregio's (Veiligheidsregio Groningen).

2. Regionale Uitvoeringsdienst / Omgevingsdienst Groningen (ODG)

De Omgevingsdienst Groningen is een samenwerking op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in de provincie Groningen. De bestuurders van de DEAL- gemeenten hebben steeds aangedrongen op behoud en zo mogelijk een versterkte positie van de Werkorganisatie DEAL-gemeenten. De DEAL gemeenten hebben alleen de wettelijke basistaken overgeheveld naar de ODG. In formatie uitgedrukt: 3,0 fte. De vormgeving van de Omgevingsdienst Groningen heeft de afgelopen periode veel bestuurlijke en ambtelijke inzet gevraagd. Per 1 november 2013 is de Omgevingsdienst Groningen van start gegaan. De vestigingsplaats is Veendam.

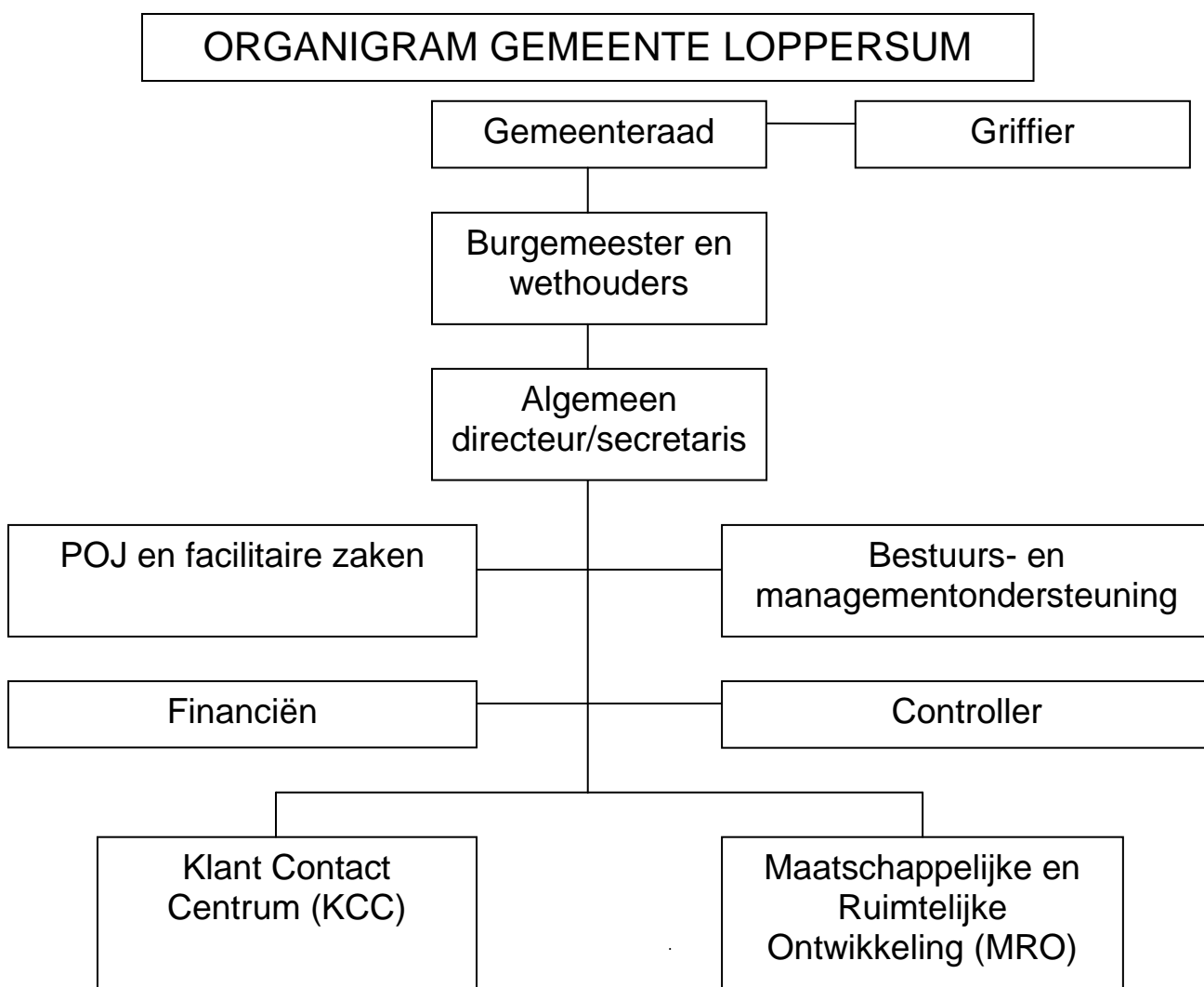
Organisatie Loppersum

In 2013 is er weer veel aandacht besteed aan onze eigen organisatie. Op meerdere fronten hebben wij geïnvesteerd in de verdere ontwikkeling van onze organisatie. Het opleidingstraject (de masterclass) opgezet voor de beleidsambtenaren is in 2013 afgerond. Wij hebben verbeteringen doorgevoerd in de bedrijfsvoering en hebben maatregelen genomen om de kwaliteit van de organisatie te verbeteren. Professionalisering, resultaatgericht werken zijn kerncompetenties van onze organisatie. Wij hebben in samenwerking met de Ondernemingsraad het initiatief genomen om een medewerkeronderzoek uit te laten voeren door een extern bureau. De uitkomsten van het MTO zullen in mei 2014 door het bureau Integron worden gepresenteerd.

Het beleid wat betreft de regievoering is onverminderd voortgezet. Steeds meer uitvoerende werkzaamheden zijn belegd bij derden en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Organisatiestructuur

In de organisatiestructuur zijn in 2013 geen wijzigingen aangebracht. Het management bestaat uit een Algemeen Directeur/ gemeentesecretaris en een drietal afdelingshoofden. Het organigram ziet er als volgt uit:

Personeel

De formatieomvang ziet er per 31 december 2013 als volgt uit:

Afdeling/ functie	Aantal medew.	Aantal fte
Griffier	1	0,6667
Directeur		
Gemeentesecretaris/ algemeen directeur	1	1,0000
Staf	4	3,2223
Financiën	6	4,9445
POJ	6	5,5334
Facilitair	6	5,7778
MRO	22	18,6779
BOR buiten	12	10,8889
Klant Contact Centrum	16	12,2779
Totaal	74	62,9894
Overig		
Klokkenluider	1	
Brugwachter	1	0,1528
Vrijwillige brandweer	0	
Ambt. Burg. Stand	5	
Boventallig	3	1,7777

Kwaliteitsverbetering gemeentelijke organisatie

Er wordt zowel bestuurlijk als ambtelijk hard gewerkt om de financiële situatie van de gemeente Loppersum te verbeteren. Wij hebben initiatieven opgestart om de gemeentelijke organisatie op onderdelen een kwaliteitsimpuls te geven. Daarnaast vraagt een organisatie die alle gemeentelijke taken wil en moet uitvoeren permanent onderhoud. O.a. ter wille van de dienstverlening aan burgers en bedrijven.

Wij blijven werken aan een verdere verbetering van ons planning en control instrumentarium en een bij de omvang van de organisatie passende HRM- instrumenten. Doorlopend worden verdere verbeteringen doorgevoerd.

Archief- en informatiebeheer

Per 1 oktober 2012 is de Wet Revitalisering Generiek Toezicht (RGT) van kracht geworden. Het specifieke toezicht door de provinciale archiefinspecteur is vervangen door generiek toezicht op de gemeentelijke archiefketen op basis van de gemeentewet. De informatiehuishouding is eind 2013 getoetst aan het model archiefkader van de VNG door middel van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's). Uit de toetsing (rapportage februari 2014) zijn een aantal verbeterpunten naar voren gekomen waarop actie dient te worden ondernomen. Het doel is om vanaf 2014 de genoemde actiepunten tot uitvoering te brengen en daarmee te voldoen aan de genoemde KPI's. Daarvoor zal een planning van uit te voeren werkzaamheden worden opgesteld.

Betaaltermijn crediteuren

	1e halfjaar 2012	2e halfjaar 2012	1e halfjaar 2013	2e halfjaar 2013
0-20 dagen	32%	61%	75%	83%
21-30 dagen	78%	88%	90%	93%
31-40 dagen	91%	95%	95%	96%
41-50 dagen	95%	98%	97%	98%
> 50 dagen	100%	100%	100%	100%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat we 93% van onze facturen binnen 30 dagen betalen en dat daarmee ons betaalgedrag verder is verbeterd.

3.6 Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarbij de gemeente een *bestuurlijk* en *financieel* belang heeft. Een bestuurlijk belang heeft een gemeente wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft. Hieronder wordt verstaan dat namens de gemeente een burgemeester, wethouder, raadslid of ambtenaar de volgende functie(s) vervult bij een derde rechtspersoon: lid van het algemeen of dagelijks bestuur, voorzitter, secretaris of penningmeester. Een financieel belang heeft een gemeente indien de middelen die deze ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. De gemeente Loppersum heeft bestuurlijke en/of financiële belangen in zeventien verbonden partijen waaronder gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. De verbonden partij voert beleid uit voor de gemeente dat de gemeente ook zelf zou kunnen uitvoeren. Om deze reden is het van belang de ontwikkelingen weer te geven in deze paragraaf verbonden partijen.

In deze paragraaf wordt aangegeven, op grond van artikel 15 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en artikel 9b van de Financiële verordening:

- naam en vestigingsplaats van de verbonden partij
- het financiële belang van de gemeente
- de zeggenschap van de gemeente
- het publiek belang dat wordt gediend met de deelname
- eventuele wijzigingen en/of problemen die bij de verbonden partij spelen

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN GEMEENTE LOPPERSUM

A. Publiekrechtelijke verbonden partijen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

De Gemeenschappelijke regeling Hulpverlening & Openbare Gezondheidszorg (kortweg de H&OG-regeling) wordt uitgevoerd door de Hulpverleningsdienst Groningen. De vestigingsplaats is Groningen. De gemeente neemt jaarlijks een besluit over de rekening, de begroting en eventueel begrotingswijzigingen.

De H&OG-regeling staat onder leiding van een Algemeen Bestuur, bestaande uit de burgemeesters van de gemeenten in de provincie Groningen. Voorzitter is de burgemeester van Groningen. Er is een Dagelijks Bestuur onder leiding van dezelfde voorzitter. En er zijn twee bestuurscommissies die op hun terrein bevoegd zijn: de bestuurscommissie GGD en de bestuurscommissie Regionale Brandweer. In beide commissies heeft de gemeente een vertegenwoordiger.

De Hulpverleningsdienst (HVD) Groningen is de dienst die zorgt voor een veilig en gezond Groningen. Bij de HVD horen de Brandweer, de GGD en de Meldkamer. De Hulpverleningsdienst werkt voor alle 23 gemeenten in de provincie Groningen. Doel van de gemeenschappelijke regeling H&OG, productgroep brandweer is het bewerkstelligen van een zo doelmatig mogelijk georganiseerde en gecoördineerde brandweezorg en hulpverlening, met name in de voorwaardenscheppende sfeer en gespecialiseerde hulpverlening. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de brandweerkorpsen in de provincie.

Doel van de gemeenschappelijke regeling H&OG, productgroep GGD is het beschermen en verbeteren van de gezondheid van de inwoners in de provincie Groningen.

De gemeenten hebben het bestuur opdracht gegeven om in de periode 2011 - 2014 te bezuinigen op de uitgaven van de H&OG-regeling door de zogenaamde nullijn te hanteren.

Eind 2011 is de nieuwe meldkamer voor Noord-Groningen (in Drachten) in gebruik genomen.

In verband met de Wet Veiligheidsregio is de tekst van de gemeenschappelijke regeling eind 2013 door de gemeenteraad aangepast. Hierbij zijn 2 nieuwe gemeenschappelijke regelingen ontstaan die per 1 januari 2014 in werking treden: de Veiligheidsregio Groningen en de Publieke Gezondheid en Zorg.

De Veiligheidsregio heeft m.n. gevolgen voor de gemeentelijke brandweer omdat deze per 1 januari 2014 geregionaliseerd wordt.

IVAK

Het Instituut voor Amateurkunst IVAK verzorgt een uitgebreid lespakket voor muziek, dans, beeldende vorming, drama, audiovisueel en literatuur. Iedereen die geïnteresseerd is in welk gebied van de amateurkunst dan ook, vindt onderdak bij dit instituut. Aan deze gemeenschappelijke regeling doen Delfzijl, Appingedam en Loppersum mee. Elke gemeente heeft een vertegenwoordiging in het dagelijks- en algemeen bestuur.

Volkskredietbank Noord-Oost Groningen

De Volkskredietbank (VKB) voor het noordoosten van de provincie Groningen is al sinds 1967 de instantie op het terrein van kredietverlening, schuldregeling en budgetbeheer. Het werkgebied omvat de gemeenten Appingedam, Bellingwedde, Delfzijl, Eemsmond, Loppersum, Pekela, Oldambt en Veendam. Elke gemeente heeft een wethouder in het dagelijks bestuur en twee vertegenwoordigers van de gemeente in het algemeen bestuur.

Het publieke belang van deelname in de VKB is dat de VKB mensen ondersteunt die zelf hun financiële huishouding niet onder controle kunnen krijgen. Zij proberen voor alle burgers uit de gemeente Loppersum een oplossing te vinden voor problematische schuldsituaties. De VKB heeft geen winstoogmerk, waardoor de tarieven en regelingen gunstig zijn voor hun klanten. De VKB biedt zowel preventieve diensten als repressieve diensten. De VKB Appingedam is lid van de Nederlandse Vereniging Voor Volkskrediet en werkt volgens de richtlijnen van de Gedragscode schuldregeling.

- Voor het oplossen of voorkomen van problematische schulden moet in Nederland in eerste instantie gebruik worden gemaakt van de zogenaamde vrijwillige schuldhulpverlening. De VKB biedt drie mogelijkheden:
 - budgetbeheer en budgetbegeleiding
 - schuldregeling
 - kredietverlening

De VKB werkt op basis van een meerjarenvisie.

Onderdeel van het visiedocument vormen twee belangrijke documenten, waarin de uitwerking van de visie nader wordt geconcretiseerd, namelijk de bestuurs- en dienstverleningsovereenkomst.

Per 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (wgs) van kracht. Deze wet schrijft voor dat er een beleidsplan opgesteld wordt waarin zaken zijn opgenomen omtrent het gewenste resultaat, de borging van de kwaliteit, de verantwoording van de resultaten, de wacht-en doorlooptijden, de schuldhulpverlening aan gezinnen met kinderen, de preventie en voorlichting, de juridische gevolgen en de financiering. In mei 2012 is om deze reden het beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2012-2015 vastgesteld.

Het voornaamste juridische gevolg van de wgs is dat de algemene wet bestuursrecht (awb) rechtstreeks op de schuldhulpverlening van toepassing is geworden.

Voor het jaar 2013 werd een stijging van het aantal meldingen verwacht van 10% doordat de verwachting was dat er door de crisis meerdere mensen in financiële problemen zouden raken. Het werkelijke aantal meldingen lag in 2013 echter lager dan in 2012. Ook zijn er in 2013 meerdere mensen doorgestroomd naar een lichtere vorm van dienstverlening. Dit past binnen de visie van de gemeente Loppersum waarin we eigen kracht en zelfredzaamheid voorop stellen.

In 2013 is het eerste jaarverslag van de externe commissie van advies voor de bezwaarschriften Volkskredietbank Noord-Oost Groningen opgeleverd. Deze commissie is ingesteld naar aanleiding van de inwerkingtreding van de wet gemeentelijke schuldhulpverlening en heeft tot taak te adviseren over de afhandeling van bezwaarschriften die bij de Volkskredietbank binnen komen. In de gemeente Loppersum is in heel 2013 geen bezwaar ingediend bij de commissie.

De komende jaren zullen naar verwachting gekenmerkt worden door de effecten van het kabinetsbeleid. De decentralisaties hebben veel invloed op het gehele sociale domein en zullen mogelijk ook gevolgen hebben voor de doelgroep van de VKB. De VKB is flexibel in haar aanbod en op de toekomst voorbereid.

Werkvoorzieningsschap Fivelingo

Fivelingo is een samenwerkingsverband van de gemeenten Appingedam, Delfzijl, Loppersum en Ten Boer. Fivelingo is de uitvoerder van de wet sociale werkvoorziening van deze gemeenten. Fivelingo biedt passend werk aan aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en/of een arbeidshandicap. Het werk sluit aan bij de vaardigheden en de capaciteiten van de medewerkers. Fivelingo verzorgt daarnaast de functie van werk-leerbedrijf.

In 2013 is er meer en meer ingezet op het naar buiten plaatsen van SW-ers in ofwel detacheringen ofwel begeleid werken. Dit sluit aan bij de gemeentelijke visie 'Participatie in de eemsdelta' die in juni 2013 is vastgesteld. In deze visie hebben de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum, samen met Fivelingo en de ISD Noordoost een visie gemaakt op de participatiewet die met ingang van 1 januari 2015 in werking zal treden. In het jaar 2013 is, naast de reguliere taken die Fivelingo uitvoert, ingezet op een verdergaande samenwerking met de ISD Noordoost.

Afvalbeheer Noord-Groningen

Afvalbeheer Noord-Groningen B.V. (ANG B.V.) is opgericht vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen (G.R. VVWNG) als samenwerkingsverband waarin enerzijds de gemeenten De Marne, Eemsmond, Loppersum en Winsum en anderzijds Afvalsturing Friesland N.V. voor elk 50% aandeelhouder zijn.

De ANG B.V. exploiteert het afvalstoffenbedrijf sinds januari 2010. Het algemeen bestuur van VVWNG is tevens het dagelijks bestuur. De raad van elk van de vier deelnemende gemeenten benoemt daarin één lid en één plaatsvervangend lid uit het college van burgemeester en wethouders. Namens de G.R. VVWNG is de Voorzitter stemgerechtigd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de ANG B.V.. Afvalbeheer Noord-Groningen B.V. zorgt ervoor dat het afval op een doelmatige en milieuhygiënische wijze wordt verwerkt.

GemCC

De gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum hebben een gemeenschappelijke regeling vastgesteld met als doel het gezamenlijk gebruik maken van de technische ICT- infrastructuur, de levering van desktopfunctionaliteit en het in stand houden van een tweedelijns helpdeskfunctie door middel van een gemeenschappelijk computercentrum. De gemeenschappelijke regeling geldt sinds mei 2003. Er is een regiegroep opgericht, waarin de burgemeester zitting heeft.

De Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD)

De ISD is een gemeenschappelijke regeling tussen Appingedam, Delfzijl en Loppersum gestart op 1 januari 2006. De wethouders van de drie gemeenten hebben zitting in het dagelijks bestuur en tevens zijn alle drie de gemeenten vertegenwoordigd in het algemeen bestuur. De ISD heeft de opdracht de burgers (die dat niet zelfstandig kunnen) te ondersteunen bij het vinden van werk, het bieden van een inkomen dan wel het vinden van activiteiten die bijdragen aan het deelnemen aan de samenleving. De ISD is verder verantwoordelijk voor de uitvoering van de WIJ en het minimabeleid. Het voordeel van een ISD zit met name in kostenbesparing door effectief inzetten van personeel, kortere doorlooptijden bij afhandelen van uitkeringsaanvragen, gezamenlijke aanpak van nieuwe ontwikkelingen.

Gelet op het financiële risico dat sinds de invoering van de WWB door de gemeente zelf werd gedragen voorziet de ISD in een effectieve organisatie. De gemeente kan invloed blijven uitoefenen op het beleid via het algemeen bestuur, bestaande uit negen leden.

Het jaar 2013 was wat betreft de stijging van de werkloosheid en aantallen uitkeringsgerechtigden een absoluut dieptepunt. Wel is het de ISD gelukt om meer mensen uit de uitkering te laten stromen, ondanks de recessie. Er wordt in regionaal verband goed samen gewerkt met andere gemeenten, onder andere bij het actieplan jeugdwerkloosheid en binnen de projecten van de versnellingsagenda. Deze samenwerking is in het kader van de aankomende participatiewet ook opgelegd en hier liggen we dus op schema.

In 2013 is weer vol ingezet op het naar werk, of deeltijd-werk begeleiden van klanten. Dit sluit aan bij de gemeentelijke visie 'Participatie in de eemsdelta' die in juni 2013 is vastgesteld. Hoofduitgangspunt van deze visie is: Iedereen doet mee en is stuurman van zijn eigen leven. Deze visie hebben de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum, samen met Fivelingo en de ISD Noordoost opgesteld naar aanleiding van de komst van de participatiewet die met ingang van 1 januari 2015 in werking zal treden. In het jaar 2013 is, naast de reguliere taken die de ISD uitvoert, ingezet op een verdergaande samenwerking met werkvoorzieningsschap Fivelingo.

Brandweer Rayon Noord

Op 18 december 2006 heeft de gemeenteraad ingestemd met de Brandweer Rayon Noord. Het gaat hierbij om een samenwerkingsverband tussen Appingedam, Delfzijl, Eemsmond en Loppersum op het gebied van de brandweezorg. De organisatie is gevestigd in de brandweerkazerne in Delfzijl en heeft als taak de 4 gemeenten te ondersteunen bij de diverse taken op het gebied van brandveiligheid. De gemeentelijke diensten uit de 4 gemeenten kunnen een beroep doen op de nieuwe organisatie, o.a. bij de vergunningverlening en handhaving. Daarnaast worden de blusgroepen in deze gemeenten nu

op een aantal zaken aangestuurd vanuit het samenwerkingsverband. De gemeenten blijven verantwoordelijk voor het personeel (vrijwilligers), eigen gebouwen, materieel en materiaal. De organisatie biedt wel ondersteuning. Brandweer Rayon Noord werkt met een eigen begroting, die in eerste instantie wordt vastgesteld door het bestuur, bestaande uit de 4 burgemeesters. De gemeenteraden krijgen zowel de begroting, als de rekening toegestuurd. Bij de verdeling van de kosten wordt enerzijds gekeken naar het inwoneraantal, anderzijds naar de rekenfactoren uit de Brandweernorm Groningen.

In verband met de komst van de Veiligheidsregio Groningen wordt de BRN per 1 januari 2014 opgeheven. De werkzaamheden worden overgenomen door de Veiligheidsregio.

Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie DEAL-gemeenten

De gemeente Loppersum heeft een financieel belang op basis van de "Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie DEAL-gemeenten". Daarin is de gemeente Loppersum mede verantwoordelijk voor winst en verlies van de Gemeenschappelijke Regeling. De volgens de jaarrekening van de Werkorganisatie DEAL-gemeenten behaalde positieve of negatieve resultaten worden, na de toevoeging aan de reserves en voorzieningen op basis van het verrekeningsreglement teruggevloeid naar of onttrokken aan de deelnemende gemeenten.

De gemeente houdt zeggenschap via het Algemeen Bestuur van de Werkorganisatie DEAL-gemeenten. Het Algemeen Bestuur bestaat uit twee leden per deelnemende gemeente. Elk van de gemeenten is via afvaardiging uit het algemeen bestuur vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur. Daarnaast zijn middels een dienstverleningsovereenkomst (DVO) uitvoeringsafspraken gemaakt tussen de gemeente Loppersum en de Werkorganisatie DEAL-gemeenten.

Het doel van de werkorganisatie DEAL-gemeenten is de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving te optimaliseren. Daarnaast de kwetsbaarheid van de betrokken organisaties te beperken en de kosten voor de uitvoering van de gemeentelijke taken op het gebied van vergunningsverlening, toezicht en handhaving zo goed mogelijk te beperken en beheersen.

Omgevingsdienst Groningen (ODG)

Op 16 december 2011 hebben de provincie Groningen en de Groninger gemeenten, de Intentieverklaring takenpakket en organisatievorm RUD Groningen ondertekend. De deelnemers van deze intentieverklaring delen de visie dat de kwaliteit van de uitvoering van de milieutaken kan worden verbeterd door de vorming van een regionale uitvoeringsdienst (RUD). De RUD is inmiddels omgedoopt in de Omgevingsdienst Groningen en is een zelfstandige organisatie (ongeveer 170 medewerkers) met de juridische vorm van een openbaar lichaam.

Op 11 juni 2013 hebben vertegenwoordigers van de Groninger overheden hun handtekening gezet onder de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groningen. Daarmee is de bestuurlijke organisatie van de uitvoeringsdienst een feit. Gedeputeerde Bouwmans van de provincie Groningen is in de oprichtingsvergadering benoemd tot voorzitter van het Algemeen en Dagelijks Bestuur. In het Algemeen Bestuur zijn alle Groninger overheden als deelnemers van de Omgevingsdienst vertegenwoordigd (totaal 24 deelnemers). Het dagelijks Bestuur bestaat uit minimaal drie leden en maximaal zeven. Hierin is DEAL vertegenwoordigd.

Het werkgebied van de Omgevingsdienst provincie Groningen wordt bediend vanuit de vestigingsplaats Veendam. De Omgevingsdienst voert vergunningverlening, toezicht en handhavingstaken uit namens de deelnemers, die bevoegd gezag blijven. De deelnemers hebben minimaal het landelijk overeengekomen basistakenpakket ingebracht. De Omgevingsdienst Groningen opereert in een landelijk stelsel van RUD's. In dit kader vormt de Omgevingsdienst Groningen ook de BRZO-RUD voor Fryslân, Drenthe en Groningen, die zich richt op complexe (chemie)bedrijven, waarbij de veiligheid voor de omgeving een belangrijk aandachtspunt vormt. Het algemeen bestuur bestaat uit 24 leden. Loppersum benoemt uit het college van burgemeester en wethouders 1 lid. De inwerkingtreding van de Omgevingsdienst Groningen is 1 november 2013.

B. Privaatrechtelijke verbonden partijen

Vereniging Groninger Gemeenten

De Vereniging van Groninger Gemeenten (VGG) werkt voor alle gemeenten in de provincie Groningen. De VGG behartigt gezamenlijke belangen, zorgt voor het delen van kennis en voor de bestuurlijke begeleiding van projecten die gemeenten samen ondernemen. De VGG kan gezien worden als een lokale afdeling van de VNG. Het heeft als taak de belangenbehartiging van de Groninger gemeenten op zich te nemen bij andere overheden.

Bank Nederlandse Gemeenten

De gemeente Loppersum is aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten, maar heeft geen afvaardiging in het bestuur. De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Waterbedrijf Groningen N.V.

In deze organisatie heeft de gemeente Loppersum geen afvaardiging in het bestuur doch heeft rechten bij de vergadering van aandeelhouders.

Essent N.V.

De aandelen Essent zijn in 2009 aan RWE verkocht.

De gemeente is na verkoop nog aandeelhouder van de volgende drie operationele vennootschappen:

- Enexis Holding N.V.
- Attero Holding N.V. en de volgende SPV's (Special Purpose Vehicles):
- Verkoop Vennootschap B.V.
- Vordering op Enexis B.V.
- CBL Vennootschap B.V.
- Claim Staat Vennootschap B.V.

In december 2013 hebben de Raad van Bestuur, Raad van commissarissen en de aandeelhouderscommissie (AHC) Attero besloten om in te stemmen met het voornemen om Attero te verkopen aan de beoogde overname kandidaat Waterland Private Equity Investments. De raad heeft ingestemd met het ter verkoop aanbieden van de betreffende aandelen. Als tenminste 80% van de aandelen worden aangeboden aan Waterland dan zal de verkoop doorgaan. In mei 2014 komt hierover meer duidelijkheid.

Molenstichting Fivelingo

In de stichting zit de gemeente Loppersum en het waterschap Noorderzijlvest. De doelstelling van de stichting is het in stand houden van Groninger molens en het bevorderen van de kennis van en de belangstelling voor Groninger molens. De stichting heeft thans de volgende molens in eigendom:

- Molen De Hoop te Middelstum
- De voormalige poldermolen de Kloostermolen te Garrelsweer
- Koren- en pelmolen De Leeuw te Zeerijp
- Poldermolen Meervogel te Garrelsweer
- Poldermolen de Olinger Koloniemolen te Laskwerd/Appingedam
- Koren- en pelmolen De Stormvogel te Loppersum

De gemeente heeft twee vertegenwoordigers in het bestuur.

Molenstichting Husingo

Deze stichting heeft dezelfde doelstelling als molenstichting Fivelingo. De stichting is o.a. eigenaar van De Palen in Westerwijkwerd. De gemeente heeft twee vertegenwoordigers in het bestuur.

Stichting Marenland

Het doel van stichting Marenland is het optimaliseren van het onderwijskundig beleid en het personeelsbeleid. Door schaalvergroting worden de financiële risico's die de lumpsumfinanciering met zich meebrengt beter afgedekt. De stichting heeft 26 scholen en ongeveer 3.000 leerlingen in de gemeenten Appingedam, Bedum, Delfzijl, Loppersum en Ten Boer onder haar hoede. Er zijn ongeveer 275 leerkrachten, klassenassistenten, directeuren en conciërges in dienst. Omdat de gemeenten op grond van de Wet Primaire Onderwijs (WPO) verplicht zijn om toch enige verantwoordelijkheid te dragen voor het openbaar onderwijs is er een toezichhoudend orgaan in het leven geroepen. Het Overleg- en Toezichtorgaan Marenland beoordeelt o.a. de begroting, jaarverslag en jaarrekening van de Stichting Marenland. Het Overleg- en Toezichtorgaan Marenland bestaat uit 5 leden, afkomstig uit de vijf verschillende colleges.

Speciaal en Voortgezet Onderwijs Appingedam

Het betreft een samenwerkingsverband tussen Appingedam, Delfzijl, Loppersum (SBO de Delta). SBO De Delta is een speciale basisschool met een regionale functie. Sinds 2010 is SBO De Delta verzelfstandigd tot een stichting. Hiervoor is gekozen omdat de deelnemende gemeenten zich richten op het voeren van de regie op lokaal onderwijsbeleid en zich niet meer inhoudelijk bezighouden met het onderwijs. Vanuit de wettelijke verantwoordelijkheid van gemeenten ten aanzien van het speciaal onderwijs is er een toezichhoudend orgaan ingericht waarin de gemeenten zitting hebben. In 2013 is SBO de Delta bestuurlijk gefuseerd met RENN4 en daarmee zijn de stichting en het toezichhoudend orgaan opgeheven.

3.7 Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van programma's op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer en openbare ruimte, sport en recreatie. Het grondbeleid heeft daarnaast een grote financiële consequentie. De grondexploitatie (inclusief de resultaten hieruit) is een onderdeel van de totale exploitatie van de gemeente. Gelet op de risico's in relatie tot de omvang van de bedragen, waarover het op dit terrein gaat, is een afzonderlijke paragraaf grondbeleid opgenomen in de begroting.

Algemeen

Eind 2012 is de Nota Grondbeleid geëvalueerd. Vervolgens is de Nota Grondbeleid ongewijzigd vastgesteld door de gemeenteraad. De jaarlijkse evaluatie zal ook in 2013 worden uitgevoerd.

Aan de beleidsnotitie 'Snippergrond' zoals deze in het najaar van 2012 door de gemeenteraad werd vastgesteld is ook in 2013 uitvoering gegeven. Overeenkomstig de uitgangspunten van het beleid is in 2013 ingezet op verhuur en verkoop van snippergronden. In 2013 zijn door het college besluiten genomen over de verkoop van circa 15.000 m². Deze gronden zijn deels in 2013 overgedragen, maar ook zal een deel van de transacties worden afgerond in 2014. Het saldo van de grondverkoop komt ten goede van de reserve Grondexploitaties.

Ruimtelijke ontwikkelingen

De gemeente Loppersum werkt aan een aantal ruimtelijke ontwikkelingen. Onderstaand een overzicht van het verloop tot nu toe, en een beschrijving van de activiteiten die zijn uitgevoerd in 2013.

Loppersum – Over de Wijmers

De kavelverkoop voor dit uitbreidingsplan is in december 2009 gestart, met een eerste uitgiftemoment medio februari 2010. In het voorjaar van 2010 is de locatie bouwrijp gemaakt, vervolgens zijn de bouwactiviteiten gestart. In 2011 zijn de eerste woningen opgeleverd en sindsdien wordt het plangebied bewoond. In totaal zijn 16 vrije kavels in de markt gezet, waarvan negen zijn verkocht.

In 2013 is één kavel verkocht. In de prognose werd uitgegaan van de verkoop van twee vrije kavels. Met bouwend ontwikkelaar U. Veenstra uit Harkema is gesproken over de ontwikkeling van halfvrijstaande woningen, maar tot nu toe heeft dit geen concrete samenwerking opgeleverd. In 2014 zullen pogingen worden ondernomen om de ontwikkeling van projectmatig gebouwde woningen los te trekken. In 2013 is gewerkt aan planvorming voor de ontsluiting en de groenstructuur in het plangebied. De aanbesteding van de bouw van de brug heeft plaatsgevonden. De brug zal in 2014 worden gebouwd. Aansluitend zal een eerste deel van het plangebied woonrijp gemaakt worden.

Middelstum – Zuidrand

De kavelverkoop voor dit uitbreidingsplan is in december 2009 gestart, met een eerste uitgiftemoment medio februari 2010. In het voorjaar van 2010 is de locatie bouwrijp gemaakt. In 2011 zijn de bouwactiviteiten gestart. In 2011 zijn de eerste woningen opgeleverd, en wordt het plangebied bewoond. In totaal zijn 17 vrije kavels in de markt gezet, waarvan drie zijn verkocht.

In 2013 zijn geen kavels verkocht. In de prognose werd uitgegaan van de verkoop van één kavel. Conform de afspraken met de kopers van kavels zijn in 2013 beukenhagen rond de verkochte kavels geplaatst.

Loppersum – Centrumplan

In het kader van leefbaarheid wordt er een Centrumplan voor de kern van Loppersum gerealiseerd, zodat de winkelveorzieningen in Loppersum toekomstwaarde hebben. Dit geeft ook aantrekkingskracht voor omliggende dorpen. Het gaat hierbij om het realiseren van een supermarkt en dagwinkels, gecombineerd met parkeren en openbare voorzieningen/openbare ruimte.

Er worden al geruime tijd stappen ondernomen tot de realisatie van het Centrumplan. Er is een krediet gereserveerd en er zijn strategische posities verworven. Kroeze & Partners is ingeschakeld om samen met Albert Heijn Vastgoed te werken aan een programma van eisen en een voorlopig ontwerp voor een nieuwe supermarkt. Deze samenwerking is in 2011 bekrachtigd in een samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente, Kroeze & Partners en Albert Heijn.

Vanuit het provinciale krimpfonds is aan de gemeente een subsidie verstrekt van ruim 1 miljoen euro voor de herstructurering van het centrum. Deze ontwikkeling maakt de financiële bodem onder het project aanzienlijk sterker.

In 2013 is het voormalige Groene Kruisgebouw aan de Burgemeester Van der Munnikstraat gesloopt. De planvorming voor het realiseren van parkeer gelegenheid op deze locatie is verder opgepakt in samenwerking met een klankbordgroep. Ook de inrichting van het openbare binnenterrein heeft in 2013 verder vorm gekregen. In 2014 zal het ontwerp definitief worden gemaakt, en zal de uitvoering voorbereid worden.

In 2013 zijn pogingen ondernomen om de laatst benodigde grondpositie in het centrumplan te verwerven. Dit heeft nog niet tot een overeenkomst geleid: dit wordt vervolgd in 2014. Met de actualisatie van bestemmingsplan voor de kern Loppersum is in 2013 gestart. Hiertoe is een inloopbijeenkoms t voor het voorontwerpbestemmingsplan georganiseerd. In het laatste kwartaal van 2013 heeft de uitbater van Fixet een vergunning ontvangen voor de uitbreiding van de winkel.

Middelstum – Centrumdorp

In 2013 is een integrale (ruimtelijke) visie voor het dorp Middelstum gemaakt, waarin een aantal maatregelen wordt benoemd, die moeten worden getroffen om Middelstum op de langere termijn ook de status van centrumdorp te laten behouden. Eind september is deze visie gebruikt als onderlegger voor een subsidie-aanvraag. Eind 2013 werd de aanvraag gehonoreerd en verkreeg de gemeente Loppersum een bijdrage van € 600.000,- uit de regionale reserve Leefbaarheid. In het eerste kwartaal van 2014 wordt de visie ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad, waarna de uitvoering van de programmatische aanpak kan starten.

Stedum – Hilmaarweg

In Stedum is in 2013 één kavel verkocht. De overdracht van de kavel zal in 2014 plaatsvinden, nadat de noodzakelijke aanpassing van het bestemmingsplan is afgerond. Woningstichting Wierden en Borgen heeft in 2013 vervolg gegeven aan de herstructurering van de woningvoorraad met de bouw van zes huurwoningen. Deze woningen zijn eind 2013 opgeleverd. De gemeente Loppersum is in het laatste kwartaal van 2013 gestart met het bouwrijp maken van het plangebied. Dit betreft zowel de wegenstructuur rond de nieuw gebouwde woningen als de parkachtige Groene Wig. Deze werkzaamheden zullen in 2014 worden afgerond en opgeleverd.

Westeremden – Huizingerweg

In 2013 in Westeremden één kavel overgedragen. Het betrof de grond onder een door bouwbedrijf U. Veenstra gebouwde halfvrijstaande woning. In 2013 is ook gepoogd in samenwerking met U. Veenstra een vervolg te geven aan de ontwikkeling van geschakelde woningen. Dit heeft in 2013 geen verkoopresultaten opgeleverd. De samenwerking wordt in 2014 voortgezet.

Realisatie kavelverkoop t.o.v. prognose (2013)

Bestemmingsplan	Prognose *	Gerealiseerd *
Bestemmingsplan 1 ^e fase Middelstum-Zuidrand	5 (1 + 4)	0 (0 + 0)
Bestemmingsplan 1 ^e fase Over de Wijmers te Loppersum	6 (2 + 4)	1 (1 + 0)
Bestemmingsplan Hilmaarweg-Borglanden te Stedum	2 (2 + 0)	1 (1 + 0)
Bestemmingsplan bedrijventerrein Boerdam-Fraamklap	1 (1 + 0)	0 (0 + 0)
Bestemmingsplan Huizingerweg te Westeremden	3 (1 + 2)	1 (0 + 1)

* zowel vrije kavels als projectmatige bouw. In de tabel zijn de vrije kavels eerst genoemd, daarna de projectmatig te bebouwen kavels

3.8 Rechtmatigheid

Inleiding

In 2013 is er een controle op de financiële rechtmatigheid uitgevoerd. Het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader is hierin leidend. Bij de controle zijn die verordeningen getoetst die financieel ook het meeste impact hebben. Het gaat hierbij om de volgende verordeningen:

- Organisatieverordening;
- Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsheffingen;
- Verordening rioolrechten;
- Verordening onroerendezaakbelastingen;
- Legesverordening;
- Verordening leerlingenvervoer;
- Financiële verordening;
- Verordening Wet Maatschappelijke Ondersteuning;
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs;
- Subsidieverordening maatschappelijk en sociaal-cultureel welzijn;
- Treasurystatuut (wet Fido);
- Staatssteun.

Daarnaast is een controle uitgevoerd op de begrotingsrechtmatigheid en is gecontroleerd of een (Europese) aanbestedingsprocedure is gevolgd waar dat verplicht is.

Bevindingen per verordening

Per verordening zijn, conform het controleprotocol 2013, de artikelen gecontroleerd die van invloed zijn op het recht, de hoogte en de duur van een bepaalde financiële consequentie die uit een verordening vloeit.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten/rioolrechten/onroerendezaakbelastingen

Met ingang van 2012 is de inning van de lokale heffingen uitbesteed aan de gemeente Groningen. Door de accountant van de gemeente Groningen zijn deze heffingen specifiek beoordeeld voor de gemeente Loppersum. Door Ernst & Young is een assurancerapport uitgebracht waarin de werkzaamheden en bevindingen nader zijn toegelicht. De uitkomsten van de controle van de accountant van de gemeente Groningen zijn door onze accountant beoordeeld. Er zijn geen fouten of onzekerheden geconstateerd in het kader van de rechtmatigheid van de belastingopbrengsten, zoals opgenomen in de belastingverantwoording van de gemeente Loppersum.

Onderwijshuisvesting

Uitvoering van deze verordening is gedelegeerd aan het college. De werkwijze van de gemeente Loppersum is dat de schoolbesturen het bezit laten inventariseren door Grontmij en de rapportage doorsturen naar de gemeente. De gemeente selecteert vervolgens op basis van haar eigen meerjarenplannen inzake de onderwijshuisvesting de uit te voeren werkzaamheden. Op basis hiervan wordt in overleg met de onderwijsinstellingen het huisvestingsprogramma onderwijs jaarlijks vastgesteld door het college. Dit vormt het kader waarbinnen uitgaven plaatsvinden. Deze handelwijze wordt al jaren zo toegepast.

Verordening WMO

Bij de controle van de verstrekkingen zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd. De mandaatregeling moet nog steeds aangepast worden als gevolg van de invoering van de WMO, dit betreft een procedureel punt en heeft geen invloed op de rechtmatigheid van de verstrekkingen in het kader van de WMO.

Subsidieverordening

Evenals in voorgaande jaren is geconstateerd dat enkele administratieve bepalingen niet bewaakt en nageleefd worden. Voorbeelden hiervan zijn:

- In vrijwel alle gevallen worden subsidies niet binnen 6 weken beschikt of vastgesteld door het College (m.u.v. subsidies kleiner dan € 2.000, welke direct bij de toekenning ook definitief worden vastgesteld);
- Een structurele subsidieaanvraag dient voor 1 juni te hebben plaatsgevonden, hier wordt niet altijd aan voldaan.
- In alle gevallen is de aanvraag tot vaststelling van de subsidie niet op tijd ingediend. Bovendien loopt deze standaard een jaar achter. De subsidies van 2011 zijn pas in 2013 definitief vastgesteld, terwijl deze volgens verordening binnen 13 weken na jaareinde ingediend moeten zijn.

De gemeente Loppersum bewaakt naleving van termijnen niet actief. Deze fouten zijn procedureel van aard en hebben geen gevolgen voor de rechtmatigheid.

Verder is in de verordening opgenomen dat bij een subsidieverstrekking hoger dan € 25.000 een controleverklaring overlegd dient te worden. Vastgesteld is dat bij de grotere subsidies die de gemeente Loppersum verstrekt een dergelijke controleverklaring niet aanwezig is. Dit geldt bijvoorbeeld voor de verstrekte subsidie aan Kids2B (peuterspeelzaalwerk) en de verstrekte subsidie aan de bibliotheek.

Het college heeft voor deze gevallen op grond van artikel 13 van de verordening (hardheidsclausule) achteraf besloten om af te wijken van de verordening op dit punt.

Naar aanleiding van de geconstateerde administratieve onrechtmatigheden, zullen we met voorstellen komen om de subsidieverordening aan te passen. Enkele bepalingen zijn voor zowel de aanvrager als de gemeente niet werkbaar, en brengen onnodige administratieve lasten met zich mee.

Treasurystatuut

Het treasurystatuut wordt op één onderdeel niet nageleefd. Er is geen zichtbare liquiditeitsplanning aanwezig, terwijl dit wel een voorwaarde is in het treasurystatuut. Er zijn geen afwijkingen van de verordening geconstateerd die leiden tot financiële rechtmatigheidsfouten.

Staatssteun

Er zijn geen gevallen van staatssteun geconstateerd.

Begrotingsrechtmatigheid

De controle van begrotingsrechtmatigheid is tweeledig uitgevoerd. Enerzijds op programmaniveau, anderzijds op de individuele investeringskredieten. Hiermee zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Uit de interne controle blijkt dat het voor is gekomen dat er kredieten beschikbaar worden gesteld die bestaan uit meerdere jaarschijven. In 2013 heeft zich de situatie voorgedaan dat de besteding van een jaarschijf hoger is dan het voor dat jaar geraamde krediet, maar dat op totaalniveau het krediet niet is overschreden. Hiervan wordt nu bekeken hoe de procedures aangepast kunnen worden, zodat ook kredieten tussentijds bijgesteld worden.

Europese aanbestedingen

Waar dat volgens de regels moest, is Europees aanbesteed. Een contractenregister waarmee wordt bewaakt dat nieuwe aanbestedingen tijdig in gang worden gezet is nog niet aanwezig. Dit is een verbeterpunt.

3.9 Demografische ontwikkelingen

1. Inleiding

Met ingang van de begroting 2012 is de paragraaf demografische ontwikkelingen (krimp) opgenomen in de begroting. De krimp is al jaren geleden begonnen, maar zet de komende jaren hard door. De regio Eemsdelta vormt de zwaarste krimpregio van Nederland. In de komende 30 jaar wordt in deze regio een krimp verwacht van 25 procent. Ook de gemeente Loppersum heeft te maken met een krimpende bevolking. Dit wordt vooral veroorzaakt door een negatief migratiesaldo, er vertrekken meer inwoners dan er nieuwe bij komen. Door de economische ontwikkeling in de regio kan de bevolkingskrimp enigszins worden beperkt. Maar ontegenzeggelijk zullen we ook de komende jaren te maken krijgen met een afname van het inwonertal.

Wat, naast de krimp, vooral opvalt, is de sterke verandering in de bevolkingsamenstelling, de ontgroening en de vergrijzing bepalen het beeld voor de komende decennia in Loppersum.

De bevolkingsdaling vraagt een gezamenlijke aanpak van gemeenten, Rijk, maatschappelijke organisaties en de provincie. In het Interbestuurlijk Actieplan Bevolkingsdaling wordt uitgegaan van een herstructureringsopgave tot 2020.

Het Rijk stelt aan krimpgemeenten in de provincie Groningen, Zeeland en Limburg extra middelen ter beschikking. In de provincie Groningen gaat het om de gemeente De Marne en de regio's Eemsdelta en Oost-Groningen. De gemeente Loppersum ontvangt op twee manieren krimpgelden:

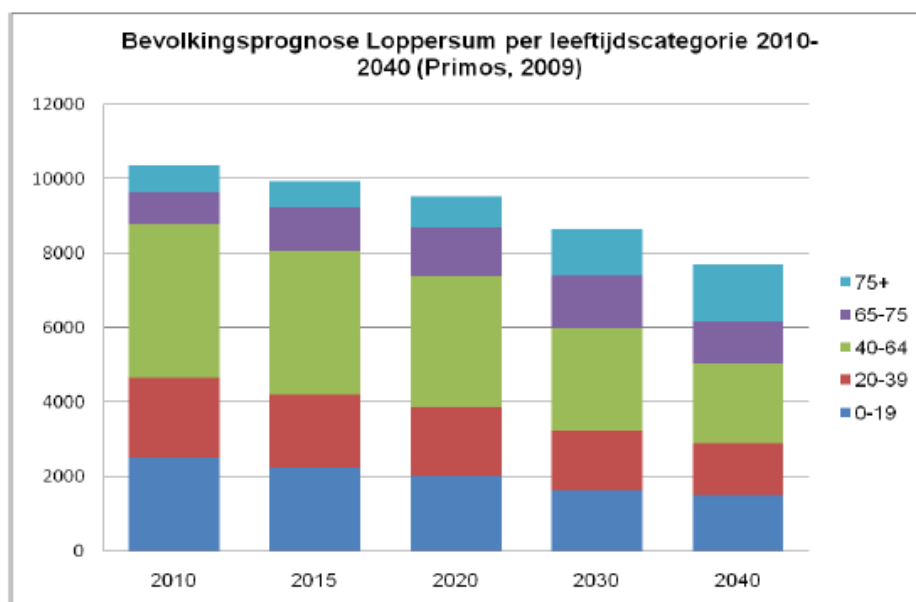
- a. Het financieel arrangement Eemsdelta. In dit arrangement is de verdeling vastgelegd van € 14,25 mln. WWI budget krimpsloop, € 14,25 mln provinciaal budget en € 14,25 mln. gemeentelijke cofinanciering. In totaal is op deze wijze € 42,75 mln. beschikbaar.
- b. De tijdelijke krimpmaatstaf in het gemeentefonds.

Met deze extra gelden kan een deel van de maatregelen die nodig zijn om in te spelen op krimp worden betaald.

2. Demografische ontwikkelingen

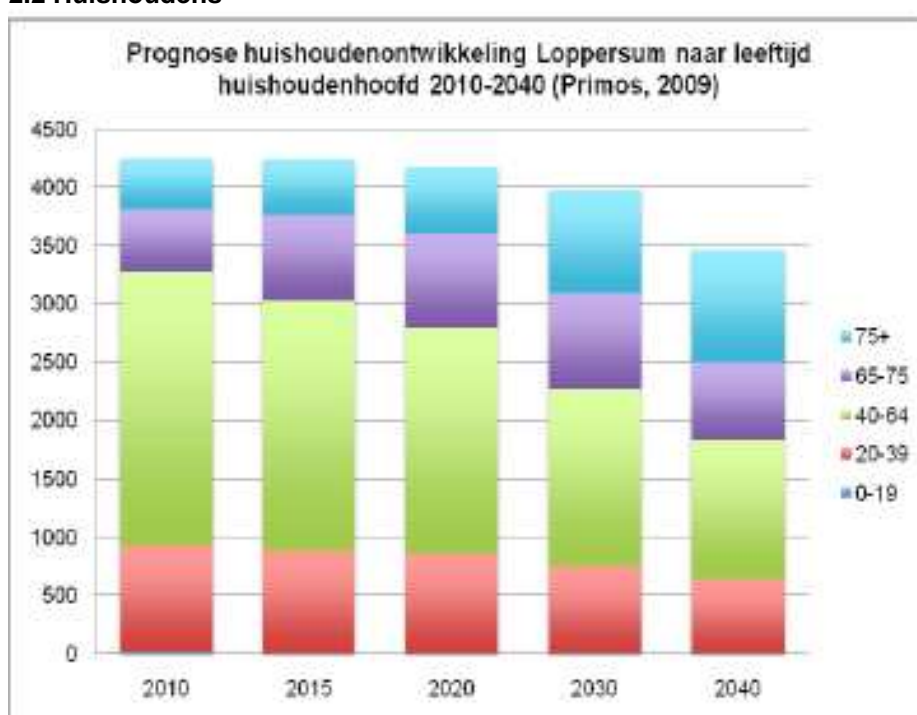
2.1 Bevolking

De bevolkingsontwikkeling in de gemeente Loppersum laat de afgelopen 15 jaar al een dalende trend zien. Van 11.094 inwoners in 1995 naar 10.452 in 2010 en 10.290 in 2013.

De bevolking van de gemeente Loppersum vertoont de komende decennia naar verwachting een geleidelijke afname, van ruim 10.000 nu naar bijna 8.000 in 2040. We zien een geleidelijke groei van het aantal ouderen en een afname van alle leeftijdscategorieën tot en met 64 jaar. De gegevens zijn gebaseerd op Primos 2009.

2.2 Huishoudens

De huishoudenprognose maakt de vergrijzing zichtbaar, door de sterke daling van de bevolking als geheel, neemt het relatieve aandeel ouderen toe. In de gemeente Loppersum neemt het aantal huishoudens ouder dan 65 jaar fors toe, in 2040 is ca. 50% van de huishoudens ouder dan 65 jaar. Het aantal jongere huishoudens (leeftijd tussen de 0-40) neemt af.

2.3 Monitoring

Via monitoring worden de daadwerkelijke demografische ontwikkelingen, tov bovenstaande prognoses, en de gevolgen daarvan op het gebied van wonen en voorzieningen gevolgd. Waar nodig en wenselijk worden de ontwikkelingen vertaald in passende maatregelen. Uit de eerste monitor die is uitgevoerd in 2013 is onder andere gebleken dat de krimp en huishoudendaling licht is afgenomen.

Vergelijk aantal inwoners en huishoudens werkelijk en prognose 2013

	Werkelijk 2008	Prognose 2013	Werkelijk 2013
Inwoners	10.700	10.090	10.290
Huishoudens	4.400	4.230	4.390

2.3 Woningvoorraad

Gelet op de huishoudenontwikkeling de komende jaren is groei van de woningvoorraad niet meer opportuun. Gelet op de huishoudenontwikkeling moet enerzijds toegewerkt worden naar sloop van woningen en anderzijds naar het levensloopbestendig maken van woningen. De woningvoorraad is tot 2010 nog licht gestegen, sinds 2010 is een lichte daling te zien.

Woningvoorraad gemeente Loppersum

Jaartal	1995	2010	2013
Woningen	4.219	4.468	4.460

2.4 Voorzieningen

De daling van het aantal inwoners maar ook de wijziging van de bevolkingssamenstelling zullen hun weerslag hebben op de voorzieningen. Het gebruik van detailhandel, onderwijs, kinderopvang en zorg zullen verminderen en/of wijzigen. In welke mate is sterk afhankelijk van de doelgroep waar de voorziening zich op richt. Voorzieningen voor kinderen zullen te maken hebben met een daling van het gebruik. Voorzieningen voor ouderen met een stijging.

3. Financiën

3.1 Krimpgelden Rijk

In juni 2010 is door het Rijk de verdeling van de 31 miljoen aan krimpgelden bekend gemaakt. Van de 31 miljoen gaat 1,5 miljoen naar Zeeland, 14,75 miljoen naar Limburg en 14,75 miljoen naar Groningen.

De 14,75 miljoen voor Groningen is voor het overgrote deel (€ 14,25 miljoen) bestemd voor de Eemsdelta (Loppersum, Eemsum, Delfzijl en Appingedam).

Voor de Eemsdelta betekent dit dat dit geld wordt gestort in een transitiefonds waaraan ook de betrokken gemeenten en de provincie financieel bijdragen. Op basis van het financieel arrangement Eemsdelta kunnen vanuit dit fonds de herstructureringsprojecten in de Eemsdelta gesteund worden.

3.2 Krimpmaatstaf

Per 2011 is een tijdelijke krimpmaatstaf in het gemeentefonds geïntroduceerd. In aanmerking komen de gemeenten waarvan het inwoneraantal in het uitkeringsjaar meer dan 1% lager ligt dan het inwoneraantal zeven jaar eerder (in 2012 werd vergeleken met het inwonertal 2005, in 2013 met het inwonertal 2006) én die gelegen zijn in de provincies Groningen, Zeeland of Limburg. Gemeenten die aan genoemde criteria voldoen krijgen een bedrag van € 397,63 (in basis) per 'verloren' inwoner boven de gehanteerde drempel van 1%. Dit bedrag wordt nog vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Aan het eind van de looptijd van de tijdelijke maatstaf, namelijk 5 jaar, moet een duidelijk beeld zijn ontstaan van de financiële gevolgen van bevolkingsdaling voor gemeenten. Aan het eind van de periode zal het Rijk evalueren of er reden is om de krimpmaatstaf te handhaven. Daarbij zal bekeken worden wat de gemeenten met de middelen die zij via de krimpmaatstaf hebben ontvangen, hebben gedaan.

In 2011 heeft de gemeenteraad van Loppersum een reserve krimpgelden ingesteld. De extra inkomsten uit de tijdelijke krimpmaatstaf worden aan deze reserve toegevoegd. De gemeentelijke bijdrage aan het transitiefonds wordt uit de reserve gedekt. De inkomsten uit de krimpmaatstaf fluctueren. In de meerjarenbegroting wordt gerekend op een verdere daling van het aantal inwoners.

Uitgaande van deze aannamen wordt het volgende overzicht gegeven van de te verwachten inkomsten uit de krimpmaatstaf in het gemeentefonds:

	2011	2012	2013	2014	2015
Raming maatstaf	364.000	301.000	293.000	278.000	274.000

Gemeenten ontvangen algemene uitkering op basis van een aantal factoren (groei van aantal inwoners, woningen, leerlingen speciaal- en voortgezet onderwijs, e.d.). Dit vertaalt zich in een verdeelsystematiek. Wanneer de factoren in Loppersum sneller dalen dan in andere steden, daalt het aandeel van Loppersum in de totale algemene uitkering. Door de in 2012 en 2013 negatieve ontwikkeling van het accres van het gemeentefonds wordt dit effect nog versterkt. Waar eerder de accresontwikkeling (deels) werd ingezet om de negatieve gevolgen van de ontwikkeling van de uitkeringsbasis op te vangen is dit de laatste jaren niet meer mogelijk. De krimpmaatstaf is deels ter compensatie hiervoor geïntroduceerd.

3.3 Provincie

In de intentieverklaring "stuurgroep woon- en leefbaarheidsplan Eemsdelta inzake financieel arrangement" zijn enkele afspraken opgenomen over de gelden die worden ingezet voor het behoud en het versterken van de leefbaarheid in de krimpregio Eemsdelta. De provincie en gemeenten verrichten een aantal jaarlijkse stortingen. De provincie en de Eemsdelta gemeenten stellen beide € 14,25 miljoen beschikbaar.

Eind 2010 is in een financieel arrangement de verdeling van de krimpgelden over de gemeenten vastgelegd. Jaarlijks zijn er twee momenten waarop ingediende aanvragen worden beoordeeld. Aanvragen voor krimpgelden worden bij Gedeputeerde Staten van Groningen ingediend. Toekenning van de middelen vindt plaats op basis van een bindend advies van de Stuurgroep wonen en voorzieningen. De Provincie beheert het rijksdeel en het provinciale deel van de krimpgelden. De gemeenten regelen de cofinanciering projectgewijs. Met andere woorden zij storten niet daadwerkelijk in het financieel arrangement maar dragen bij in de projecten.

3.4 Verdeling van de budgetten

In de Eemsdelta zijn binnen het financieel arrangement per gemeente de volgende bedragen beschikbaar:

Gemeente	WWI budget krimpsloop	Provinciaal budget	gemeentelijke middelen	aandeel van het financieel arrangement
Delfzijl	11.182.226	5.928.125	8.555.176	25.665.527
Appingedam	609.750	2.540.625	1.575.188	4.725.563
Eemsmond	609.750	2.540.625	1.575.188	4.725.563
Loppersum	<u>1.148.274</u>	<u>2.540.625</u>	<u>1.844.450</u>	<u>5.533.349</u>
	13.550.000	13.550.000	13.550.000	40.650.000
Regionaal budget	<u>700.000</u>	<u>700.000</u>	<u>700.000</u>	<u>2.100.000</u>
	14.250.000	14.250.000	14.250.000	42.750.000

In de eerste vijf jaar mag voor de helft een beroep op de beschikbare middelen worden gedaan.

4. Beleidsvorming

4.1 Woon- en leefbaarheidplan

De leefkwaliteit van het gehele gebied van de Eemsdelta op een hoog niveau houden, zowel op het platteland als in de kleine en grote kernen. Dat is de grote uitdaging waar de regio voor staat. Beter leven voor minder mensen! Het Bestuursakkoord Eemsdelta, dat Loppersum, samen met Delfzijl, Appingedam en Eemsmond en de provincie Groningen in 2008 ondertekende gaf hiervoor richting. Voor het thema 'wonen en voorzieningen' gaven de partijen zichzelf de opdracht om te komen tot een regionaal beleid en een integrale aanpak. Dat vergt de inzet van gemeenten, provincie, woningcorporaties en andere betrokken instanties. Ook het betrekken en consulteren van bewoners in het gebied maakt nadrukkelijk deel uit van deze opdracht. Een integraal regionaal Woon- en Leefbaarheidplan is het gewenste resultaat. De opdracht voor het maken van een Woon- en Leefbaarheidplan luidde als volgt: 'Het is voor de regio van eminent belang dat er een vernieuwende aanpak van gebiedsontwikkeling tot stand komt, waarbij de verschillende overheden en maatschappelijke organisaties hun krachten bundelen. De problematiek van het gebied staat daarbij centraal en het belang van het gezamenlijk optreden krijgt - waar gewenst - een zwaarder gewicht dan het handelen vanuit het eigen domein.' De bevolkingsdaling raakt alle terreinen van onze samenleving. Daarom hebben 35 partijen de handen ineen geslagen en gezamenlijk het Woon- en Leefbaarheidplan (WLP) opgesteld. Het WLP geeft aan hoe we met de huidige en nieuwe bewoners het wonen en leven op een goed niveau kunnen houden. We gaan werken aan goede woningen, goede zorg en onderwijs en bereikbare voorzieningen. Het WLP is te lezen op www.eemsdeltaleeft.nl

4.2. Inzet Krimpgelden Loppersum

Ter uitvoering van het WLP is een uitvoeringsprogramma waarin alle projecten en programma's zijn opgenomen die regionaal en lokaal opgepakt worden dan wel opgepakt worden als er voldoende financiering voor gevonden wordt. In dit uitvoeringsprogramma is ook weergegeven waar de gemeenten hun middelen uit het financieel arrangement Eemsdelta aan willen besteden. Voor de gemeente Loppersum zijn voor dit laatste de volgende programma's/projecten benoemd:

- Centrumplan Loppersum

Versterken woon- en winkelfunctie kern Loppersum, door het verplaatsen en vergroten van bestaande winkels Albert Heijn/Fixet, aanbouw 20 nieuwe senioren huurappartementen, aanleg centraal parkeerplein. Conform het vastgestelde Centrumplan.

- Visie Middelstum:

Versterken centrumfunctie en bevorderen samenhang voorzieningen conform visie Middelstum Centraal.

- Leefbaarheid 't Zandt:

Versterken sociale structuur en woningmarkt door combinatie van sociale aanpak, sloop van woningen en aanpak van rotte kiezen.

- Kindvoorzieningen:

Realisatie van kindvoorzieningen/onderwijs en opvang in samenhang met afboeken en herbestemmen huidige locaties conform de Visie Lopster schoolgebouwen.

3.10 Interbestuurlijk toezicht

Inleiding

Deze paragraaf geeft op hoofdlijnen de doelen weer op het gebied van het Interbestuurlijk Toezicht (hierna IBT). Onder IBT wordt in dit geval verstaan het toezicht van de provincie Groningen op de gemeente Loppersum.

Op 1 oktober 2012 is de Wet revitalisering generiek toezicht in werking getreden. Volgens de Memorie van Toelichting is deze wet in het leven geroepen om het interbestuurlijk toezicht te vereenvoudigen en meer uit te gaan van onderling vertrouwen tussen de toezichthouder (provincie) en de onder toezicht gestelde (gemeente).

Met de provincie Groningen zijn de volgende verantwoordingsgebieden afgesproken: financiën, huisvesting statushouders, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), Wet ruimtelijke ordening (Wro) en archief. Op basis van artikel 169 Gemeentewet legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad in de termen goed, matig of slecht. De term goed betekent dat de gemeente (ruim) voldoet aan de wettelijke verplichtingen. Er zijn geen of slechts kleine verbetermogelijkheden. De term matig houdt in dat het minimale niveau van de wettelijke verplichtingen gehaald worden. Wel is er ruimte voor verbetering. In sommige gevallen zal het noodzakelijk zijn dat deze verbeteringen binnen korte tijd gerealiseerd dienen te worden. De term slecht betekent dat de gemeente niet voldoet aan de wettelijke vereisten. Dit betekent concreet taakverwaarlozing. Wanneer sprake is van taakverwaarlozing zal de provincie Groningen gebruik maken van haar bevoegdheden zoals volgt uit de eerder aangehaalde wet.

Financiën

Door het cluster financieel toezicht worden in het kader van het IBT 7 toetsingscriteria toegepast om te komen tot een oordeel goed - matig - slecht .

De 7 toetsingscriteria met het oordeel voor Loppersum zijn de volgende:

	Criterium	Oordeel
1	Begrotingsjaar structureel en reëel in evenwicht (sluitend)	Goed
2	Laatste jaarschijf meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht	Goed
3	Weerstandsvermogen	Goed
4	Onderhoud kapitaalgoederen: (vastgestelde actuele beheerplannen, geen achterstallig onderhoud)	Goed
5	Grondexploitatie: (actuele exploitatieopzetten)	Goed
6	Toepassing BBV	Goed
7	Uitkomsten jaarrekeningen (drie voorgaande jaren)	Goed

Op basis van bovenstaande tabel is het oordeel over het verantwoordingsgebied financiën 'goed'.

Huisvesting statushouders

Het rijk legt op basis van de Huisvestingswet aan gemeenten kwantitatieve taakstellingen op voor de huisvesting van statushouders. De aantallen zijn gerelateerd aan het aantal inwoners van de gemeente. Elk half jaar krijgt de gemeente een taakstelling opgelegd. Op basis van de overzichten van het COA kan de provincie nagaan of een taakstelling is gerealiseerd. Gemeenten die de taakstelling hebben gehaald worden niet benaderd. Gemeenten met een achterstand worden uitgenodigd voor een bestuurlijk overleg waarin afspraken worden gemaakt over concrete maatregelen, die in een te stellen termijn van maximaal 6 maanden moeten leiden tot realisering van de taakstelling. Deze concrete maatregelen worden opgenomen in het Besluit tot indeplaatsstelling. Als na deze extra termijn de taakstelling nog niet is gerealiseerd, dan is de provincie gehouden om te voorzien in de huisvesting van het resterende aantal statushouders ten laste van de gemeente.

De gemeente Loppersum moest in 2013 8 personen huisvesten. Uiteindelijk hebben we 9 personen kunnen huisvesten en daarmee is sprake van een goede uitvoering door de gemeente.

Wabo

Voor het cluster Wabo worden in het kader van het IBT 8 toetsingscriteria toegepast om te komen tot een oordeel goed - matig - slecht .

	Criterium	Oordeel
1	Actueel beleid (minimaal vergunningen- en handhavingsbeleid inclusief brandveiligheid, protocol bouwplantoetsing, bodembeleid) en probleem- en risicoanalyse ¹ (<4 jaar) is beschikbaar voor GS.	Het vergunningenbeleid is in concept, overig is vastgesteld. In 2011 is een uitgebreide risicomatrix ingevuld, in 2012 en 2013 is dit in een beperkte vorm herhaald.
2	Beleid bevat doelen en prioriteiten, ambitieniveau is in lijn met capaciteit.	Ja.
3	Beleid en probleem- en risicoanalyse besteedt aandacht aan de onderkende Wabo-risico's (asbest, verontreinigde grond, brandveiligheid bij de opslag van gevaarlijke stoffen, constructieve veiligheid, risicovolle inrichtingen en brandveiligheid 2 en is duidelijk over wat de specifieke gemeentelijke risico's zijn. Tevens wordt in kader toezicht en handhaving aandacht besteed aan: veiligheid, gezondheid, landschap, natuur en cultuurhistorie.	Dit is volledig opgenomen volgens de bestaande wetgeving, ook het vergunningenbeleid is daar op gescreend maar deze is nog in conceptfase.
4	Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma vth-taken vastgesteld door B en W en beschikbaar voor GS.	Het programma wordt bij de begroting aangeboden aan de raad. Hiervoor wordt een Dienstverleningsovereenkomst afgesloten.
5	Het uitvoeringsprogramma heeft duidelijke relatie met risico's, doelen, prioriteiten en evaluatie vorig programma. Beschikbare middelen toereikend voor uitvoering.	Ja. De middelen zijn in de begroting opgenomen.
6	In het uitvoeringsprogramma zijn vwb vergunningverlening in ieder geval de systematiek en werkzaamheden voor het actueel houden van vergunningen voor risicovolle activiteiten beschreven.	Dit is in het conceptvergunningenbeleid opgenomen.
7	Bij het jaarverslag behorend bij de jaarrekening wordt de evaluatie van het uitvoeringsprogramma en rapportage (art. 7.7 Bor) aangeboden aan raad en is het beschikbaar voor GS.	Jaarlijks wordt het WABO-jaarverslag opgesteld, welke tkn aan de raad en provincie wordt aangeboden.
8	Jaarverslag bevat duidelijke conclusies over mate van uitvoering uitvoeringsprogramma, de bijdrage aan beleidsdoelen, de beheersing van risico's en of beleid, prioriteiten en/of programma bijgesteld dienen te worden.	Ja.

Op basis van bovenstaande tabel is het oordeel over het verantwoordingsgebied WABO 'goed'.

Wro

Voor het cluster Wro worden in het kader van het IBT 4 toetsingscriteria toegepast om te komen tot een oordeel goed - matig - slecht .

	Criterium	Oordeel
1	Voor het gehele grondgebied gelden actuele, aan de regels van rijk en provincie aangepaste, plannen/verordeningen.	Ja.
2	Over de uitvoering van de Wro-taken in het voorafgaande jaar is verslag gedaan aan de gemeenteraad. Dit jaarverslag is bij het jaarverslag behorend bij de jaarrekening aan de gemeenteraad aangeboden en is tevens beschikbaar voor GS.	Jaarlijks wordt het WABO-jaarverslag opgesteld, welke tkn aan de raad en provincie wordt aangeboden.
3	Het beleid voor de bestuursrechtelijke handhaving in het kader van de Wro is uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma voor het komende jaar.	Dit uitvoeringsprogramma is bij de begroting aan de raad aangeboden en is tevens beschikbaar gesteld aan GS. Hiervoor wordt jaarlijks een Dienstverleningsovereenkomst afgesloten.
4	Over de bestuursrechtelijke handhaving in het kader van de Wro in het voorafgaande jaar is verslag gedaan aan de gemeenteraad. Dit jaarverslag is bij het jaarverslag behorend bij de jaarrekening aan de gemeenteraad aangeboden en is tevens beschikbaar gesteld aan GS.	Jaarlijks wordt het WABO-jaarverslag opgesteld, welke tkn aan de raad en provincie wordt aangeboden.

Op basis van bovenstaande tabel is het oordeel over het verantwoordingsgebied Wro 'goed'.

Monumenten en archeologie

Voor het cluster Monumenten en archeologie worden in het kader van het IBT 5 toetsingscriteria toegepast om te komen tot een oordeel goed - matig - slecht .

	Criterium	Oordeel
1	Zijn de bestemmingsplannen of is de beheersverordening voor het hele gemeentelijke grondgebied Maltaproof en zijn alle (rijks) beschermde stads- en dorpsgezichten opgenomen in een bestemmingsplan of beheersverordening?	Goed: de vastgestelde of in procedure zijnde bestemmingsplannen (binnen de wettelijke termijnen) zijn voor het hele gemeentelijke grondgebied Maltaproof en alle (rijks) beschermde stads- en dorpsgezichten zijn erin opgenomen;
2	Heeft de gemeente voor de gebouwde rijksmonumenten een monumentencommissie die voldoet aan artikel 15 van de Monumentenwet?	Goed: een ingestelde monumentencommissie die voldoet aan art. 15 Monumentenwet.
3	Houdt het college voor de gebouwde rijksmonumenten een openbaar register bij van verleende omgevingsvergunningen (als bedoeld in art. 20 Monumentenwet)?	Goed: er is een openbaar en compleet register en er wordt voldaan aan de termijnen waarbinnen verleende vergunningen in het register moeten zijn opgenomen.
4	Wordt in alle wettelijk verplichte gevallen voor gebouwde rijksmonumenten advies gevraagd aan de monumentencommissie?	Goed: in alle gevallen wordt advies gevraagd aan de monumentencommissie.
5	Hebben er het afgelopen jaar incidenten in uw gemeente plaatsgevonden? Zo nee, dan is deze vraag niet van toepassing. Zo ja, hoe zijn deze incidenten opgevolgd?	Goed: op alle incidenten is passende actie ondernomen.

Op basis van bovenstaande tabel is het oordeel over het verantwoordingsgebied Monumenten en archeologie 'goed'.

Archief

Voor het cluster Archief worden in het kader van het IBT 4 toetsingscriteria toegepast om te komen tot een oordeel goed - matig - slecht .

	Criterium	Oordeel
1	Er is een werkend kwaliteitssysteem voor het beheer van archiefbescheiden.	<p>Matig: De gemeente maakt geen gebruik van een kwaliteitssysteem. Er zijn door de gemeente een aantal procedures en/of protocollen vastgesteld die onderdeel kunnen zijn van een op te stellen kwaliteitssysteem. Daarnaast wordt veel gehandeld op basis van gewoonten en informele afspraken. Deze ongeschreven gedragsregels dienen formeel te worden vastgesteld en kunnen bijvoorbeeld gebundeld worden in een 'handboek'.</p> <p>Er zal geïventariseerd worden welke componenten tot een kwaliteitssysteem gerekend kunnen worden. Vervolgens zal vastgesteld worden in welke vorm een kwaliteitssysteem ontwikkeld kan worden. Dit zal, zo mogelijk in DEAL-verband, worden opgepakt.</p>
2	Archiefbescheiden worden in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht.	<p>Matig: De gemeente beschikt over een niet meer actueel Documentair Structuurplan. Wij onderkennen het belang daarvan en zullen onderzoeken in welke vorm een DSP kan worden opgezet.</p> <p>De fysieke archieven bevinden zich in goede, geordende en toegankelijke staat. Enkele archiefbestanddelen dienen nog in duurzame materialen verpakt te worden. Voordat tot volledige digitale archiefvorming wordt overgegaan zal aan de randvoorwaarden daarvoor worden voldaan.</p>
3	Archiefbescheiden worden tijdig vernietigd of overgebracht/openbaar gemaakt.	Goed.
4	Er is een duurzame en adequate beheer- en bewaaromgeving.	Goed.

Op basis van bovenstaande tabel is het oordeel over het verantwoordingsgebied Archief 'matig'.

4. Jaarrekening

ACTIVA		Balans per		
<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	Ultimo 2013	Ultimo 2013 subtotalen	Ultimo 2012	Ultimo 2012 subtotalen
<u>Vaste activa</u>				
<i>Materiële vaste activa</i>				
- Investerings met een economisch nut	18.806	20.485	18.494	23.367
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1.679		4.873	
 <i>Financiële vaste activa</i>				
- Kapitaalverstrekkingen aan:		3.761		4.269
- deelnemingen	180		181	
- gemeenschappelijke regelingen				
- Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties				
- Overige langlopende leningen u/g	3.557		4.031	
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	24		57	
Totaal vaste activa		<u>24.246</u>		<u>27.636</u>
 <u>Vlottende activa</u>				
<i>Voorraden</i>				
- Grond- en hulpstoffen:		2.060		1.706
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	100		100	
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	1.960		1.606	
 <i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar</i>				
- Vorderingen op openbare lichamen	2.321	2.842	2.514	2.911
- Overige vorderingen	521		397	
- Overige uitzettingen				
 <i>Liquide middelen</i>				
- Kassaldi	4	28	4	71
- Banksaldi	24		67	
 <i>Overlopende activa</i>				
	2.007	2.007	1.554	1.554
Totaal vlottende activa		<u>6.937</u>		<u>6.242</u>
Totaal generaal		<u>31.183</u>		<u>33.878</u>

31 december 2013

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>	PASSIVA			
	Ultimo 2013	Ultimo 2013 subtotalen	Ultimo 2012	Ultimo 2012 subtotalen
<u>Vaste passiva</u>				
<i>Eigen vermogen</i>		12.276		17.225
- Algemene reserve	4.828		1.433	
- Bestemmingsreserves				
- voor egalisatie van tarieven	2.103		2.112	
- overige bestemmingsreserves	5.184		13.339	
- Nog te bestemmen resultaat	161		341	
<i>Voorzieningen</i>		168		203
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	0		89	
- Verplichtingen, verliezen en risico's	168		114	
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer</i>		13.630		12.105
- Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	13.630		12.105	
Totaal vaste passiva		<u>26.074</u>		<u>29.533</u>
<u>Viottende passiva</u>				
<i>Netto viottende schulden met een rentetypische Looptijd korter dan 1 jaar</i>		4.325		3.357
- Bank- en girosaldi	2.219		1.274	
- Overige schulden	2.106		2.083	
<i>Overlopende passiva</i>	784	784	988	988
Totaal viottende passiva		<u>5.109</u>		<u>4.345</u>
Totaal generaal		<u>31.183</u>		<u>33.878</u>
Gewaarborgde geldleningen		23.698		24.514
Garantstellingen		1.833		2.337

4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personeelslasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan vakantiegeldverplichtingen. Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht, waarbij wordt afgeschreven op het saldo. Er wordt bij het afschrijven geen rekening gehouden met een restwaarde. Op grondbezit wordt niet afgeschreven.

De afschrijvingstermijn is afhankelijk van de verwachte levensduur. Dat is de tijd dat de activa een bijdrage leveren aan de totstandkoming van onze producten. In de regel schrijven we lineair af. In een aantal gevallen schrijven wij niet lineair af, maar op basis van annuïteiten. Dit gebeurt wanneer productkosten worden gedekt door tarieven. Door annuïtair af te schrijven worden ongewenste schommelingen in de kapitaallasten (rente en afschrijving) voorkomen. De afschrijvingstermijnen van de activa variëren per activaklasse volgens onderstaand overzicht:

- Gronden en terreinen: worden niet afgeschreven
- Sportterreinen: 15-20 jaar
- Groenvoorziening: 25-40 jaar
- Woonruimten: 40 jaar
- Gebouwen: 15-40 jaar
- Civieltechnische: 15-40 jaar
- Vervoermiddelen: 7-15 jaar
- Machines, apparaten, installaties: 5-15 jaar

Deze termijnen zijn vastgelegd in de Financiële Verordening gemeente Loppersum die door de raad is vastgesteld op 2 juli 2007. Artikel 6 van deze Verordening beschrijft de waardering en afschrijving van vaste activa.

1. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden lineair in vier jaar afgeschreven.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
3. De materiële vaste activa met economisch nut worden maximaal afgeschreven volgens de bijlage Afschrijvingstermijnen.
4. Activa met economisch nut en een verkrijgingprijs van minder dan 5 duizend euro worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.

5. Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden ten laste van de exploitatie gebracht. Indien hiervan bij raadsbesluit wordt afgeweken, wordt het actief volgens de bijlage Afschrijvingstermijnen lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere door de raad aan te geven tijdsduur.

Financiële vaste activa

De balanspost kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen heeft betrekking op participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's. Waardering vindt plaats tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waardering van de aandelen onverwacht structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. De langlopende leningen u/g en de overige uitzettingen worden door ons gewaardeerd tegen nominale waarde.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, vermindert met de afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden.

Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met een renteopslag over het geïnvesteerde vermogen. Hierop worden ontvangsten uit verkoop en bijdragen van derden in mindering gebracht. Indien een deel van de kosten wordt gedekt uit een voorziening of uit een reserve, dan loopt dit altijd via de resultatenrekening. Als de marktwaarde lager ligt dan de aldus berekende waarde, dan vindt afwaardering plaats tot marktwaarde. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden.

Uitzettingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen hun nominale waarde onder aftrek van eventuele noodzakelijk geachte voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorziening voor kunstwerken (beelden en monumenten) stoelt op een meerjarenraming van het uit te voeren onderhoud.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, vermindert met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

4.2 Toelichting op de balans per 31 december 2013

Bedragen x 1.000 euro

ACTIVA

Materiële vaste activa met economisch nut

	Boekwaarde 01-01-2013	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2013
Grond en terreinen	779				779
Woonruimten	0				0
Bedrijfsgebouwen	9.969	83	384	316	9.351
Grond- weg en waterbouwkundige werken	7.049	1.777		450	8.377
Vervoermiddelen	317	2		230	90
Machines, apparaten en installaties	242	10		130	122
Overige materiële vaste activa	138	19		70	87
Totaal	18.494	1.891	384	1.196	18.806

De belangrijkste vermeerderingen op het gebied van investeringen in het rekeningjaar waren (de eventuele bijdragen van derden en de onttrekkingen uit de reserves en voorzieningen zijn afzonderlijk aangegeven):

	<i>Krediet beschikbaar 2013</i>	<i>Werkelijk bested</i>	<i>Saldo</i>	<i>Bijdragen</i>
Project Garrelsweer fase 2 – rioolvervangng	1.068	676	544	
Project Middelstum fase 1a – rioolvervangng	350	369	-19	
Project Middelstum fase 1b – rioolvervangng	590	241	349	
Project Westeremden fase 1 – rioolvervangng	220	218	2	
Vervangen mech/electr pompen, gemalen en RVZ	230	111	119	
Sportvoorziening Middelstum	1.465	68	1.397	384
Aanschaf DECOS D5	45	15	30	
Ontwikkelen website en digitale dienstverlening	15	14	1	
Aanschaf 2 LED-snelheidsinformatiesystemen	10	10	0	

Toelichting bij negatieve saldi

Project Middelstum fase 1a – rioolvervangng

Dit budget wordt afgesloten in 2013. Er is een lichte overschrijding. Dit is een deelproject van het volledige project Middelstum.

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

	Boekwaarde 01-01-2013	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2013
Grond- weg en waterbouwkundige werken	4.857	1.838	377	4.639	1.678
Overige materiële vaste activa	16			15	1
Totaal	4.873	1.838	377	4.654	1.679

De belangrijkste vermeerderingen op het gebied van investeringen in het rekeningjaar waren (de eventuele bijdragen van derden en de onttrekkingen uit de reserves en voorzieningen zijn afzonderlijk aangegeven):

	<i>Krediet beschikbaar 2013</i>	<i>Werkelijk besteed</i>	<i>Saldo</i>	<i>Reserves /voorz/ bijdragen</i>
Bruggen – vervanging Eekwerderdraai	988	761	227	
Project Middelstum fase 1a – reconstructie wegen	260	290	-30	125
Project Garrelswaer fase 2 – reconstructie wegen	523	290	233	248
Project Middelstum fase 1b – reconstructie wegen	353	142	211	
Project Westeremden fase 1 – reconstructie wegen	186	128	58	
Project Stedum fase 1 – reconstructie wegen	275	97	178	

Toelichting bij negatieve saldi

Project Middelstum fase 1a – reconstructie wegen

Dit budget wordt afgesloten in 2013. Er is een lichte overschrijding. Dit is een deelproject van het volledige project Middelstum.

Financiële vaste activa

	Boekwaarde 01-01-2013	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrijving	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2013
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	181				1	180
Overige langlopende leningen u/g	4.031	38	2		510	3.557
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	57			33		24
Totaal	4.269	38	2	33	511	3.761

Boekwaarde per 1 januari 2013

4.269

Saldo vermeerderingen en verminderingen/afschrijving/aflossing

-508

Boekwaarde per 31 december 2013

3.761

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Specificatie balanspost financiële vaste activa ultimo 2013**a. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen**

Verstekte lening molenstichting Fivelingo	1
Beleggingen	13
Aandelen Waprog	2
Deelneming Enexis Holding nv	60
Deelneming Attero Holding nv	11
Grootboek nationale schuld	31
Aandelen BNG	55
Ned. grootboek 3% (Z)	2
Ned. grootboek 3,5% (Z)	5
<i>subtotaal</i>	<u>180</u>

b. overige langlopende leningen	
Hypothecaire geldleningen gemeentepersoneel	2.598
Fietsproject	2
Vordering op Enexis b.v.	807
Startersleningen	150
<i>subtotaal</i>	<u>3.557</u>
c. bijdragen aan activa in eigendom van derden	
Kleedaccommodaties tennisbanen	4
Uitvoeringsplannen Wierden en Waarden	18
Stads- en dorpsvernieuwing	3
<i>subtotaal</i>	<u>24</u>
Totaal	<u><u>3.761</u></u>

Specificatie balanspost vlottende activa

Voorraden - niet in exploitatie genomen bouwgronden

	Boekwaarde 01-01-2013	Investerings	Desinves- teringen	Naar grond in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2013
Perceel grond te Middelstum	17				17
Grond 2 ^e fase Middelstum-Zuidrand	83				83
Totaal	100				100

Toelichting

Aankoop perceel grond in Middelstum	oppervlakte	4.340 m2	boekwaarde	per m2	31-12-12	€ 4,00
Grond 2 ^e fase Middelstum-Zuidrand	oppervlakte	20.570 m2	boekwaarde	Per m2	31-12-12	€ 4,00

Voorraden - gronden in exploitatie

	Boekwaarde 01-01-2013	Investerings	Winst/verlies- name	Opbrengst	Boekwaarde 31-12-2013	Eindsaldo exploitatie
Bestemmingsplan Hilmaarweg-Borgl. Stedum	28	111		71	68	-46
Bestemmingsplan Huizingerweg Westeremden	-32	17		27	-42	168
Bestemmingsplan Boerdam-Fraamklap	127	16			143	0
Bestemmingsplan Centrumplan Loppersum	-362	304			-58	0
Bestemmingsplan 1 ^e fase Over de Wijmers	1.038	109		114	1.033	-285
Bestemmingsplan 1 ^e fase Middelstum-Zuidrand	1.321	99			1.420	-272
Subtotaal	2.119	656		212	2.563	-435
Voorziening nadelig resultaat Middelstum-Zuidr.	-217		55		-272	
Voorziening nadelig resultaat Over de Wijmers	-92		193		-285	
Voorziening nadelig resultaat Stedum	-203		-157		-46	
Totaal	1.606	656	91	212	1.960	-435

Uitzettingen korter dan één jaar

	<u>Ultimo 2013</u>	<u>Ultimo 2012</u>
a. vorderingen op openbare lichamen	2.321	2.514
b. overige vorderingen	627	521
c. voorziening dubieuze belastingdebiteuren	-106	-124
Totaal	<u>2.842</u>	<u>2.911</u>

Liquide middelen

	<u>Ultimo 2013</u>	<u>Ultimo 2012</u>
a. kassaldo	4	4
b. banksaldo		5
c. ING		9
d. BNG	8	1
e. Stimuleringsfonds	16	53
Totaal	<u>28</u>	<u>71</u>

Overlopende activa

	<u>Ultimo 2013</u>	<u>Ultimo 2012</u>
vordering Verkoop Vennootschap bv	380	380
voorziening vordering Verkoop Vennootschap bv	-380	-380
kruisposten	6	
nog te ontvangen 2012		108
nog te ontvangen 2013	232	
nog te ontv. bijdragen met spec. bestemming	1.625	1.246
BTW	90	82
vooruit betaalde bedragen 2013	1	
vooruit betaalde bedragen 2014	53	117
Totaal	<u>2.007</u>	<u>1.554</u>

Overzicht nog te ontvangen bijdragen met specifieke bestemming per 31-12-2013. zie voor verloop tabel aan het eind van deze toelichting

PASSIVA**Specificatie balanspost vaste financieringsmiddelen****Eigen vermogen**

De reserves kunnen als volgt worden onderverdeeld:

- Algemene reserve	4.828
- Bestemmingsreserves	
- voor egalisatie van tarieven	2.103
- overige bestemmingsreserves	5.184
- Nog te bestemmen resultaat	161
	<u>12.276</u>

De rente van de algemene reserve komt ten gunste van de gewone dienst.
Aanwending van de algemene reserve heeft dus invloed op het begrotingsbudget.

Het verloop van de reserves kan als volgt worden weergegeven:

Saldo per 1 januari 2013	16.885
Resultaatbestemming rekening 2012	341
Vermeerdering wegens rente	220
Overige vermeerderingen	9.540
Verminderingen	14.870
Saldo per 31 december 2013	<u>12.115</u>

zie ook de toelichting mutaties in reserves

Voorzieningen

De voorzieningen kunnen als volgt worden onderverdeeld:

- Voorzieningen voor verplichtingen en risico's	168
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	
	<u>168</u>

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

Saldo per 1 januari 2013	203
Vermeerderingen	75
Verminderingen	21
Vrijval voorziening onderhoud kunstwerken	89
Saldo per 31 december 2013	<u>168</u>

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

Het verloop van de langlopende schulden en waarborgsommen is als volgt:

Saldo per 1 januari 2013	12.105
Aangetrokken geldleningen	<u>2.500</u>
	14.605
Aflossingen geldleningen	<u>975</u>
Saldo per 31 december 2013	<u>13.630</u>

Specificatie balanspost vlottende passiva

Kortlopende schulden

	<u>Ultimo 2013</u>	<u>Ultimo 2012</u>
a. schulden aan publiekrechtelijke lichamen	1.753	2.010
b. kasgeldleningen		
c. bank- en girosaldi	2.219	1.274
d. overige schulden	352	73
Totaal	<u>4.325</u>	<u>3.357</u>

Overlopende passiva

	<u>Ultimo 2013</u>	<u>Ultimo 2012</u>
transitorische rente	371	314
vooruit ontvangen betalingen (belastingen)	12	2
uitgaande betalingen onderweg (belastingen)	1	1
nog te betalen 2012		549
nog te betalen 2013	294	
voorschotten met specifieke bestemming	105	121
Totaal	<u>784</u>	<u>988</u>

Opbouw voorschotten met specifieke bestemming per 31-12-2013 zie voor verloop tabel aan het eind van deze toelichting

STAND VAN HET EIGEN VERMOGEN EN DE VOORZIENINGEN

De indeling en presentatie in de jaarrekening van het eigen vermogen is in de BBV-voorschriften voorgeschreven. Het eigen vermogen bestaat ondermeer uit het (eigen) kapitaal en de reserves, terwijl voorzieningen in theorie als volgt worden omschreven:

- Bestaande of te verwachten verplichtingen of risico's, waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs is te schatten.
- Voor kosten welke in een volgend boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het boekjaar of in een voorgaand boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren (egalisatiereserves).

Het karakter van bestemmingsreserves ligt soms veel dichter bij voorzieningen dan bij (vrije) reserves. Vaak staan bestemmingsreserves niet ter vrije beschikking maar moeten zij voor een bepaald doel, waarvoor zij zijn ingesteld, worden aangewend.

De samenstelling van het eigen vermogen en de voorzieningen zijn per ultimo 2012 en 2013 als volgt:

Algemene reserve

Saldo per 1 januari 2013	1.458
Vermeerderingen	8.226
Verminderingen	4.855
Saldo per 31 december 2013	<u>4.828</u>

De rente van de algemene reserve (€ 58.310) komt structureel ten gunste van de gewone dienst en is dus een onderdeel van het begrotingsbudget. Aanwending van de algemene reserve betekent onmiddellijk een tekort op de gewone dienst.

Bestemmingsreserves

Saldo per 1 januari 2013 (incl. resultaatbestemming 2012)	15.768
Vermeerdering wegens rente	220
Overige vermeerderingen	1.314
Verminderingen	10.014
Saldo per 31 december 2013	<u>7.287</u>

Nog te bestemmen resultaat rekening 2013

161

Geprognosticeerde stand van de reserves en voorzieningen ultimo 2014

Reserves

Saldo per 1 januari 2014	12.276
Vermeerdering wegens rente (begroting 2014)	188
Overige vermeerderingen (begroting 2014)	712
Verminderingen (begroting 2014)	564
Saldo per 31 december 2014	<u>12.612</u>

Voorzieningen

Saldo per 1 januari 2014	168
Vermeerderingen (begroting 2014)	
Verminderingen (begroting 2014)	34
Saldo per 31 december 2014	<u>134</u>

Totaal geprognosticeerde reserves en voorzieningen ultimo 2014

12.746

FINANCIERINGSPOSITIE

Met betrekking tot de financiering van de vaste activa ultimo 2013 kan het volgende overzicht worden gegeven:

Vaste activa en voorraad bouwgrond	26.910
Dekkingsmiddelen op lange termijn:	
- Reserves en voorzieningen	12.283
- Langlopende schulden	13.630
	<u>25.913</u>
Financieringstekort	<u>997</u>

De geprognosticeerde financieringspositie ultimo 2014 is als volgt te berekenen:

Vaste activa en voorraad bouwgrond per 31-12-2013	26.910
Bij:	
- Openstaande kredieten t/m 2013	291
- Kredieten investeringslijst 2014	3.546
	<u>30.747</u>
Af:	
- Afschrijvingen 2014 (begroting 2014 staat C)	766
Geprognosticeerde stand van de vaste activa ultimo 2014	<u>29.981</u>

De langlopende financieringsmiddelen betreffen:

Langlopende schulden ultimo 2014	13.310
Reserves en voorzieningen ultimo 2014	12.746

Geprognosticeerde financieringstekort ultimo 2014

3.925

Nog te ontvangen bijdragen met specifieke bestemming (activa-post op de balans)
bedragen x 1.000 euro

Specifieke uitkering	Saldo 1-1-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo 31-12-2013
BDU verkeer en vervoer weginrichting Molenweg Lopp	655			655
BDU verkeer en vervoer Verkeerseducatie 2012	2			2
BDU verkeer en vervoer Verkeerseducatie 2013	0	1		1
BDU verkeer en vervoer Garrelswaar fase 1	295	4		299
BDU verkeer en vervoer Garrelswaar fase 2	142	248		390
BDU verkeer en vervoer Middelstum fase 1a	124	125		249
BDU verkeer en vervoer Toegankelijk maken 10 haltes	28			28
totaal	1.246	378		1.624

Voorschotten met specifieke bestemming (passiva-post op de balans)
bedragen x 1.000 euro

Specifieke uitkering	Saldo 1-1-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo 31-12-2013
Participatiebudget – SZW-deel	3	60	3	60
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) 2011-2014	3		3	0
ISV	115		70	45
Totaal	121	60	76	105

STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN
bedragen x 1.000 euro

Reserves	saldo 1/1- 2013 (na resultaatbestemming)	vermeerderingen wegens rente	vermeerderingen overig	verminderingen	saldo 31/12-2013
1. Algemene reserve	1.458		8.226	4.855	4.828
2. Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	724	14	1	111	628
3. Egalisatiereserve rioolheffing	1.388	28	64	5	1.475
4. Schoolgebouwen	0		80	30	50
5. Gebouwenbeheer	38	1	58		97
6. Onderhoud gemeentewerf	10			2	8
7. Krimpuitkering	448	9	293	217	533
8. Opbrengst aandelen Essent	7.979			7.979	0
9. Afkoopsommen onderhoud van graven	38			38	0
10. Inbrengsom maatsch. kap. deelnemingen	69			69	0
11. Samenwerking	158	3			161
12. Verleende borgstellingen	11			11	0
13. Herstructurering wonen	112	2	5		119
14. Kunst en cultuur	0		87		87
15. Grondexploitatie	107	2	6		115
16. Uitvoering beheerplannen	1.159	23	115	681	616
17. Projecten implementatie BGT	3		7		10
18. Personele verplichtingen	39	1	75	6	109
19. Restantkredieten vorig dienstjaar	364		205	364	205
20. Saneringsplan	165	3		149	19
21. Transities	141	3		124	20
22. Dekking kap.lasten GRP	504	25		52	477
23. Dekking kap.lasten huisvesting	2.211	99		134	2.176
24. Dekking kap.lasten hard- en software	100	5		34	71
25. Dekking kap.lasten sportvoorzieningen	0		319	8	311
totaal	17.225	220	9.540	14.869	12.115

Voorzieningen	saldo 1/1-2013	vermeerderingen wegens rente	vermeerderingen overig	verminderingen	saldo 31/12-2013
1. Personeelskosten	114			21	94
2. Wachtgeld-verplichtingen	0		75		75
3. Onderhoud kunstwerken	89			89	0
totaal	203		75	110	168

generaal totaal	17.428	220	9.615	14.979	12.283
------------------------	---------------	------------	--------------	---------------	---------------

Doel en korte toelichting van reserves en voorzieningen

Reserves

1. *Algemene reserve*
Het opvangen van tegenvallers en afdekken van risico's.
De rente van de algemene reserve wordt ten gunste van de exploitatie gebracht.
2. *Egalisatiereserve afvalstoffenheffing*
Het opvangen van fluctuaties in de kosten van vuilophaal- en verwerking welke via tarieven worden doorberekend aan de burgers.
3. *Egalisatiereserve rioolheffing*
Het opvangen van fluctuaties in de kosten van het verbreed GRP, welke via tarieven worden doorberekend aan de burgers.
4. *Schoolgebouwen*
Het opvangen van fluctuaties in de kosten van onderhoud van schoolgebouwen.
5. *Gebouwenbeheer*
Ter dekking van de kosten voor het (groot) onderhoud aan gemeentelijke gebouwen.
6. *Onderhoud gemeentewerf*
Ter dekking van de kosten voor het wegwerken van achterstallig onderhoud aan de gemeentewerf.
7. *Krimpuitkering*
De reserve wordt aangewend voor bestedingen die voortvloeien uit bevolkingskrimp.
8. *Opbrengst aandelen Essent*
Deze reserve is gevormd uit de verkoop van de aandelen Essent. Bij de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen is het saldo overgeheveld naar de algemene reserve.
9. *Afkoopsommen onderhoud van graven*
Bij het actualiseren van de nota reserves en voorzieningen is deze reserve opgeheven. De kosten voor onderhoud graven vormen een onderdeel van de reguliere begroting.
10. *Inbrengsom maatschappelijk kapitaal deelnemingen*
Bij het actualiseren van de nota reserves en voorzieningen is deze reserve opgeheven.
11. *Samenwerking*
Voor de totstandkoming van nieuwe vormen van intergemeentelijke samenwerking is ondersteuning nodig. Deze reserve dient ter dekking van de kosten.
12. *Verleende borgstellingen*
Bij het actualiseren van de nota reserves en voorzieningen is deze reserve opgeheven.
13. *Herstructurering wonen*
Wordt gevormd uit een gedeelte van de opbrengst van kavelverkoop lopende bestemmingsplannen en dient als dekking voor o.a. toekomstige bestemmingsplannen.
14. *Kunst en cultuur*
Kosten die voortvloeien uit de nota Kunst en Cultuur kunnen eventueel uit deze reserve gedekt worden.
15. *Grondexploitatie*
Het kunnen opvangen van risico's ter zake van grondexploitaties.
16. *Uitvoering beheerplannen*
Deze reserve is gevormd om een kwaliteitsverbetering in de uitvoering van diverse infrastructurele werken te bewerkstelligen. Investerings in duurzaamheid en een integrale benadering van de verschillende werken zullen op middellange tot lange termijn moeten leiden tot structurele kostenverlagingen.
17. *Projectkosten implementatie BGT*
Deze reserve wordt gebruikt ter dekking van kosten die de gemeente moet maken voor de implementatie van de Basisregistratie Grootschalige Topografie.
18. *Personele verplichtingen*
Het kunnen voldoen van toekomstige personele- en pensioenverplichtingen.
19. *Restantkredieten vorig dienstjaar*
Verantwoording van restantkredieten uit een vorig dienstjaar.
20. *Saneringsplan*
Deze reserve is gevormd ten laste van het rekeningsresultaat 2009 en wordt ingezet ter realisatie van het saneringsplan.
21. *Transities*
Ter dekking van kosten die te maken hebben met de overheveling van de 3 decentralisaties van het rijk naar de gemeente.
22. *Dekking kapitaallasten GRP*
Ter dekking van gepleegde investeringen in het GRP.

23. *Dekking kapitaallasten huisvesting*
Ter dekking van gepleegde investeringen van het nieuwe gemeentehuis.
24. *Dekking kapitaallasten hard- en software*
Ter dekking van gepleegde investeringen in hard- en software.
25. *Dekking kapitaallasten sportvoorzieningen*
Ter dekking van gepleegde investeringen in sportvoorzieningen.

Voorzieningen

1. *Personeelskosten*
Deze voorziening is gevormd in verband met noodzakelijke flankerende maatregelen.
2. *Wachtgeldverplichtingen*
Deze voorziening is gevormd in verband met garantstelling wachtgeldverplichtingen afwikkeling De Delta.
3. *Onderhoud kunstwerken*
De kosten voor het onderhoud van kunstwerken zijn opgenomen in de reguliere begroting derhalve is besloten de voorziening op te heffen. Het saldo is gestort in de reserve kunst en cultuur.

Mutaties in de bestemmingsreserve restantkredieten vorig dienstjaar bedragen x 1.000 euro

Omschrijving	Vermeerdering 2013	FCL	ECL	Vermindering 2013	Saldo
Beginsaldo 2013	364				364
Achterstallig onderhoud oeverwerken	142	621030	34691		142
Begraafplaatsen op orde	63	672400	34617		63
Inhuur ivm versterking financiële functie		521200	30023	38	-38
Gegevensbeheer – BGT/stelselbeheer/cartering/luchtfoto's		521700	34507	20	-20
Bijdrage GR RUD		522500	42497	15	-15
Nationaal uitvoeringsprogramma (NUP) e-overheid		600240	00000	20	-20
Stimuleringsregeling MKB Noord-Groningen		632000	42467	14	-14
Onderhoud schoolgebouwen o.b.o.		642100	34690	33	-33
Onderhoud schoolgebouwen b.b.o.		642300	34690	40	-40
Combinatiefunctionaris tbv Impuls scholen sport en cultuur		653070	42530	7	-7
Bijdrage aan speeltuinverenigingen		658000	42494	6	-6
Bijdrage ISD-Noordoost ivm stapeling inkomenseffecten		661400	42452	15	-15
Gebiedsprogramma (eenzaamheid/sociale dorpsvisies)		662000	34500	90	-90
Vrijwilligerscoördinator		662000	42590	12	-12
Ondersteunende begeleiding psycho-sociaal – pilot 'Vraag elkaar'		662200	42380	8	-8
Kosten CJG – transitie Jeugd		671600	42400	11	-11
Duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijke gebouwen		672300	34580	35	-35
Totaal	569			364	205

Met ingang van het rekeningsjaar 2010 worden alle budgetten aan deze reserve onttrokken en wordt jaarlijks beoordeeld welke budgetten worden overgeheveld naar het volgend dienstjaar.

SPECIFICATIE GEWAARBORGDE GELDLENINGEN EN GARANTSTELLINGEN PER 31-12-2013
bedragen x 1.000 euro

Lening bij	% waarvoor borgst.	Hoofdsom Gewaarborgde geldleningen	Gewaarborgde geldleningen schuldrestant 1 jan 2013	Gewaarborgde geldleningen schuldrestant 31 dec 2013	Garantstellingen schuldrestant 1 jan 2013
ING Bank	nb				730
BNG	50	12.074	10.335	9.969	
Nederlands Waterschapsbank NV	nb	15.266	14.179	13.730	
Syntrus Achmea Vastgoed BV					48
Rabobank					430
Reaal					129
Obvion, Stichting Pensioenf. ABP					103
Direktbank					229
Direktbank hypotheke					
Fortis ASR					33
Nationale Nederlanden					93
ABN Amro					525
Waterbedrijf Groningen					77
Florius Hypotheken en meer					50
SNS Bank					1.033
SNS Regiobank					2
Aegon					78
Totaal		27.340	24.514	23.699	3.561

Op de eindbalans 2013 is voor garantstellingen een bedrag van 2 miljoen 972 duizend euro minus 1 miljoen 139 duizend euro is 1 miljoen 833 duizend euro verantwoord.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN (bedragen x 1.000 euro)

	Jaarlijkse kosten	Contractduur
Document automatisering	25	4 jaar
Sanitaire voorzieningen en planten	3	4 jaar
Lease printers	44	2 jaar

SPECIFICATIE GEWAARBORGDE GELDLeningen EN GARANTSTELLINGEN PER 31-12-2013

Lening bij	Garantstellingen schuldrestant 31 dec 2013	Opgebouwd kapitaal Garantstellingen t/m 2012	Opgebouwd kapitaal Garantstellingen t/m 2013
ING Bank	479	216	197
BNG			
Nederlands Waterschapsbank NV			
Syntrus Achmea Vastgoed BV	48	21	23
Rabobank	396	70	77
Reaal	129	49	54
Obvion, Stichting Pensioenf. ABP	93		
Direktbank	229	110	120
Fortis ASR	33		
Nationale Nederlanden		74	
ABN Amro	421	237	179
Waterbedrijf Groningen			
Florius Hypotheken en meer	50	8	9
SNS Bank	1.015	406	443
SNS Regiobank	1		
Aegon	78	33	36
Totaal	2.972	1.224	1.138

4.3 Programmarekening 2013

Programmarekening over begrotingsjaar (bedragen x 1.000 euro)			Begroting 2013 primitief		
	prg-nr.	Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo
1	1	Bestuur en dienstverlening	2.295	170	2.125
2	2	Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	1.160	454	705
3	3	Economische zaken en werkgelegenheid	1.952	1.816	135
4	4	Openbare werken: groen en grijs	3.091		3.090
5	5	Openbare orde en veiligheid	932	47	885
6	6	Verkeer en vervoer, bereikbaarheid	137		137
7	7	Onderwijs	960	38	921
8	8	Sport en ontspanning	481	12	469
9	9	Kunst, cultuur en monumenten	238		238
10	10	Recreatie en toerisme	222	2	220
11	11	Sociale voorzieningen en lokaal sociaal beleid	5.977	3.037	2.940
12	12	Volksgesondheid	832	84	748
13	13	Milieu	2.776	2.503	273
14	14	Welzijn	512	39	473
15					
16		Sub-totaal programma's	21.561	8.201	13.360
17					
18		Omschrijving algemene dekkingsmiddelen			
19		Lokale heffingen	268	1.656	-1.388
20		Algemene uitkering	3	11.556	-11.553
21		Dividend	60	758	-698
22		Saldo financieringsfunctie	2	100	-98
23		Saldo compensabele BTW en uitkering BTW-compensatief.			
24		Overige algemene dekkingsmiddelen	-198		-198
25					
26		Sub-totaal algemene dekkingsmiddelen	136	14.070	-13.934
27					
28		Onvoorziene uitgaven	133		133
29					
30		RESULTAAT VOOR BESTEMMING	21.830	22.271	-441
31					
32		Toevoeging / onttrekkingen aan reserves (functie 980)			
33	1	Bestuur en dienstverlening		175	-175
34	2	Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	293	30	263
35	3	Economische zaken en werkgelegenheid			
36	4	Openbare werken: groen en grijs			
37	5	Openbare orde en veiligheid			
38	6	Verkeer en vervoer, bereikbaarheid			
39	7	Onderwijs			
40	8	Sport en ontspanning			
41	9	Kunst, cultuur en monumenten			
42	10	Recreatie en toerisme			
43	11	Sociale voorzieningen en lokaal sociaal beleid			
44	12	Volksgesondheid			
45	13	Milieu	61	72	-11
46	14	Welzijn			
47		Diverse programma's	25		25
48		Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	128		128
49					
50		Toevoeging rente aan reserves	211		211
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					
58		Sub-totaal mutaties reserves	718	277	441
59					
60		RESULTAAT NA BESTEMMING	22.548	22.548	0

Begroting 2013 na wijzigingen			Rekening 2013			
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
2.465	245	2.220	2.383	222	2.161	1
3.109	2.383	725	2.107	1.291	815	2
1.834	1.655	180	1.804	1.653	150	3
7.750	1	7.750	7.258	1	7.257	4
1.188	303	885	1.181	303	878	5
259	2	258	243	1	242	6
1.019	57	962	1.110	56	1.054	7
733	12	721	636	11	625	8
298	90	209	275	94	181	9
496	2	494	469	1	468	10
6.643	3.420	3.223	6.710	3.534	3.176	11
1.020	101	920	1.074	170	904	12
3.170	2.503	667	3.093	2.600	494	13
562	66	495	562	70	493	14
						15
30.548	10.838	19.710	28.905	10.007	18.899	16
						17
						18
346	1.680	-1.333	364	1.752	-1.388	19
3	11.687	-11.684	3	11.443	-11.439	20
60	825	-765	63	851	-788	21
-73	150	-223	90	51	39	22
						23
-285	16	-301	-355	18	-373	24
						25
52	14.358	-14.306	165	14.115	-13.949	26
						27
7		7				28
						29
30.607	25.197	5.410	29.070	24.121	4.949	30
						31
						32
89	424	-335	82	401	-320	33
306	222	84	304	217	87	34
	14	-14		14	-14	35
142	342	-200	142	342	-200	36
						37
1	25	-24	1	14	-12	38
80	72	8	80	102	-22	39
319	70	249	319	28	292	40
87		87	87		87	41
						42
	282	-282		262	-262	43
63	58	5	63	58	5	44
61	599	-539	65	515	-450	45
						46
58	15	43	171	15	156	47
8.226	12.944	-4.718	8.226	12.904	-4.678	48
						49
211		211	220		220	50
						51
						52
						53
						54
						55
						56
						57
9.642	15.067	-5.424	9.759	14.870	-5.110	58
						59
40.249	40.263	-14	38.830	38.991	-161	60

4.4 Toelichting op de programmarekening

Programma 1: Bestuur en dienstverlening

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	2.295	2.465	2.383
Baten	170	245	222
Resultaat voor bestemming	2.125	2.220	2.161
Toevoeging aan reserves		89	82
Onttrekking aan reserves	175	424	401
Resultaat na bestemming	1.950	1.885	1.842

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 82 duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

De salariskosten voor de wethouders vielen per saldo lager uit dan verwacht.	- 26
Het iNUP-project duurt meerdere jaren. Het benodigde budget is ineens beschikbaar gesteld.	- 32
Door invoering van digitaal notuleren zijn de kosten gedaald. Verder vielen de onderzoekskosten voor de rekenkamer lager uit dan verwacht.	- 9
Overig	- 15
Saldo	- 82

De baten zijn 23 duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

Het aantal aangevraagde en afgegeven rijbewijzen en reisdocumenten viel lager uit dan verwacht en daarmee ook de legesinkomsten.	- 23
Saldo	- 23

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Raad en commissies	166	167
College van burgemeester en wethouders	385	359
Bestuursondersteuning college van b & w	135	135
Budgetcyclus	573	576
Algemene Wet Bestuursrecht	45	38
Voorlichting en communicatie	356	316
Representatie	30	30
Klachtenbehandeling	3	5
Burgerlijke stand	31	28
Gemeentelijke basisadministratie	446	442
Verkiezingen	18	17
Kadaster	13	16
Secretarieleges burgerzaken	-111	-89
Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(funcctie)	131	122
Totaal	2.220	2.161

Programma 2: Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	1.160	3.108	2.107
Baten	454	2.383	1.291
Resultaat voor bestemming	706	725	816
Toevoeging aan reserves	293	306	304
Onttrekking aan reserves	30	222	217
Resultaat na bestemming	969	809	903

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 1 miljoen 1 duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

Minder kosten als gevolg van de fasering in de uitvoering van bestemmingsplannen. Dit loopt budgettair neutraal met de baten.	- 1.238
Uit de actualisatie van de grondexploitatie Loppersum over de Wijmers rolt een tekort waarvoor een voorziening getroffen moet worden.	193
Uit de actualisatie van de grondexploitatie Middelstum 1 ^e fase rolt een tekort waarvoor een voorziening getroffen moet worden.	55
Overig	- 11
Saldo	- 1.001

De baten zijn 1 miljoen 92 duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

Minder bijdrage kapitaalverstrekking als gevolg van de fasering in de uitvoering van bestemmingsplannen. Dit loopt budgettair neutraal met de lasten.	- 1.238
Uit de actualisatie van de grondexploitatie Stedum rolt een kleiner tekort dan eerst voorzien waardoor een deel van de getroffen voorziening vrij kan vallen.	158
Overig	- 12
Saldo	- 1.092

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Ruimtelijke ordening – beleid	300	250
Woningbouwbeleid, -planning en programma	60	93
Gemeentewoningen c.a.	13	23
Stads- en dorpsvernieuwing	114	123
Bouwtoezicht	346	349
Bouwvergunningen	-160	-160
Bestemmingsplan 1 ^e fase Over de Wijmers te Loppersum	0	193
Bestemmingsplan 1 ^e fase Middelstum-Zuidrand	0	55
Bestemmingsplan bedrijventerrein Boerdam-Fraamklap	0	0
Bestemmingsplan Centrumplan Loppersum	0	0
Bestemmingsplan Huizingerweg Westeremden	-13	-5
Bestemmingsplan Hilmaarweg-Borglanden Stedum	0	-158
Verspreid liggende terreinen	44	32
Exploitatie bestemmingsplannen	20	20
Totaal	725	816

Programma 3: Economische zaken en werkgelegenheid

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	1.952	1.835	1.804
Baten	1.816	1.655	1.653
Resultaat voor bestemming	136	180	151
Toevoeging aan reserves		0	0
Onttrekking aan reserves		14	14
Resultaat na bestemming	136	166	137

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 31 duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

Door een lager dan verwacht aantal SW-ers bij lederz en een positieve afrekening over 2012, waren de kosten lager dan verwacht.	- 18
Overig	- 13
Saldo	- 31

De baten zijn 2 duizend euro lager uitgevallen dan begroot

Overig	- 2
Saldo	- 2

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Straatmarkten en standplaatsen	16	16
Marktgelden	-7	-6
Promotie en acquisitie	100	88
Sociale werkvoorziening	70	53
Totaal	180	151

Programma 4: Openbare werken: groen en grijs

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	3.091	7.751	7.258
Baten		1	1
Resultaat voor bestemming	3.091	7.750	7.257
Toevoeging aan reserves		142	142
Onttrekking aan reserves		342	342
Resultaat na bestemming	3.091	7.550	7.057

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 493 duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

Het programma 2013 onderhoud wegen is niet helemaal uitgevoerd. De Poortweg in Eenum zou gereconstrueerd worden, maar door vertraging bij de vervanging van de beschoeiing, is de reconstructie van de weg uitgesteld tot 2014. Daarnaast zijn kapitaallasten lager uitgevallen dan verwacht door een lagere rente.	- 133
De kapitaallasten openbare verlichting zijn lager uitgevallen dan verwacht door een lagere rente. Verder zijn rekeningen niet betaald in afwachting van de uitkomst van de rechtszaak over de ontbinding van het EGD-contract.	- 51
De kapitaallasten civieltechnische kunstwerken zijn lager uitgevallen dan verwacht door een lagere rente en door een aanbestedingsvoordeel op de vervanging van de Eekwerderdraai. Ook is een deel van het geplande onderhoud doorgeschoven naar 2014.	- 289
Overig	- 20
Saldo	- 493

De baten zijn precies zo hoog uitgevallen als begroot.

Overig	0
Saldo	0

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Wegen	3.748	3.615
Gladheidsbestrijding	81	79
Straatreiniging	36	27
Openbare verlichting	615	564
Civieltechnische kunstwerken	2.376	2.086
Openbaar groen	895	887
Totaal	7.750	7.257

Programma 5: Openbare orde en veiligheid

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	932	1.188	1.181
Baten	47	303	303
Resultaat voor bestemming	885	885	878
Toevoeging aan reserves			0
Onttrekking aan reserves			0
Resultaat na bestemming	885	885	878

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 7 duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

Overig	- 7
Saldo	- 7

De baten zijn precies zo hoog uitgevallen als begroot.

Overig	- 0
Saldo	- 0

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Brandpreventie	45	46
Brandrepressie-personeelskosten	149	150
Brandrepressie-huisvesting	68	71
Brandrepressie-algemene kosten	78	73
Brandrepressie-regionale brandweer	273	263
Rampenbestrijding	119	124
Beschermende maatregelen	9	11
Openbare orde en veiligheid	29	29
Uitvoering bijzondere wetten	114	111
Totaal	885	878

Programma 6: Verkeer en vervoer, bereikbaarheid

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	137	260	243
Baten		2	1
Resultaat voor bestemming	137	258	242
Toevoeging aan reserves		1	1
Onttrekking aan reserves		25	14
Resultaat na bestemming	137	234	229

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 17 duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

Het project 30/60-km is in 2013 niet volledig afgerond. Verder zijn in afwachting van een integraal vervangingsplan voor 2014 en verder relatief weinig kosten gemaakt voor aanschaf en onderhoud van borden.	- 17
Saldo	- 17

De baten zijn duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

Overig	- 1
Saldo	- 1

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Verkeer	237	222
Abri's / halteplaatsen	20	20
Totaal	258	242

Programma 7: Onderwijs

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	960	1.019	1.110
Baten	38	57	56
Resultaat voor bestemming	922	962	1.054
Toevoeging aan reserves		80	80
Onttrekking aan reserves		72	102
Resultaat na bestemming	922	970	1.032

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 91 duizend euro hoger uitgevallen dan begroot.

In het laatste kwartaal van 2013 zijn werkzaamheden uitgevoerd aan de Prinses Beatrixschool. Bij het opstellen van de 2 ^e tussenrapportage was de verwachting dat deze werkzaamheden niet meer in 2013 zouden plaatsvinden. Toen is een bedrag aan de reserve schoolgebouwen toegevoegd. Daarom is in deze jaarrekening conform het doel weer 30 duizend euro aan de reserve schoolgebouwen onttrokken.	30
Het onderzoek naar de sluiting van de Dieftil was niet begroot.	11
Een afspraak in DAL-verband over het bij elkaar in rekening brengen van tarieven pakt voor de uitvoering van de leerplicht voor Loppersum ongunstig uit.	25
In verband met garantstelling afwikkeling De Delta wordt een dotatie gedaan in de nieuwe voorziening wachtgeldverplichtingen.	39
Overig	- 14
Saldo	91

De baten zijn duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

Overig	- 1
Saldo	- 1

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Openbaar basisonderwijs – voorzieningen	64	63
Bewegingsonderwijs o.b.o.	130	124
Openbaar basisonderwijs –huisvesting	214	250
Bijzonder basisonderwijs – voorzieningen	53	42
Bewegingsonderwijs b.b.o.	47	38
Bijzonder basisonderwijs –huisvesting	163	172
Openbaar speciaal onderwijs	0	39
Overige onderwijstaken	290	327
Totaal	962	1.054

Programma 8: Sport en ontspanning

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	481	733	636
Baten	12	12	11
Resultaat voor bestemming	469	721	625
Toevoeging aan reserves		319	319
Onttrekking aan reserves		70	28
Resultaat na bestemming	469	970	916

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 97 duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

De geraamde bijdrage aan stichting Moarstee in Stedum is nog niet overgemaakt. De bouw wordt in 2014 gestart. Dan vindt ook de betaling van de cofinanciering plaats.	- 22
Een groot deel van de kapitaallasten voor de bouw van een nieuwe sportvoorziening is in 2013 geraamd, terwijl de bouw in 2014 start.	- 42
De overeenkomsten met de speeltuinverenigingen van Middelstum en Leermens worden naar verwachting in 2014 getekend. Deze verenigingen hebben de geraamde bijdrage nog niet overgemaakt gekregen.	- 30
Overig	- 3
Saldo	- 97

De baten zijn duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

Overig	- 1
Saldo	- 1

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Voetbalaccommodaties	0	0
Tennisbanen	24	2
IJsbanen	7	7
Zwembaden	23	27
Sport algemeen	334	290
Sportvelden	194	196
Speelvoorzieningen	139	104
Totaal	721	625

Programma 9: Kunst, cultuur en monumenten

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	238	298	275
Baten		90	94
Resultaat voor bestemming	238	208	181
Toevoeging aan reserves		87	87
Onttrekking aan reserves		0	0
Resultaat na bestemming	238	295	268

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 23 duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

De bijdrage aan het IVAK valt hoger uit dan geraamd door een negatief rekeningresultaat. Verder vallen de huurkosten van het Cultureel Centrum Middelstum hoger uit dan geraamd.	15
Het merendeel van de kosten voor het project Cultuurhistorische elementen Damsterdiepgebied wordt in 2014 gemaakt, terwijl alle kosten in 2013 geraamd waren.	- 53
Er zijn kosten gemaakt die niet voorzien waren om de overname van de toren 't Zandt mogelijk te maken	7
Overig	8
Saldo	- 23

De baten zijn 4 duizend euro hoger uitgevallen dan begroot.

Overig	4
Saldo	4

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Muziek- kunst en cultuurbeoefening	166	180
Kunst en cultuur	1	-45
Monumenten	42	46
Totaal	208	181

Programma 10: Recreatie en toerisme

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	222	496	469
Baten	2	2	1
Resultaat voor bestemming	220	494	468
Toevoeging aan reserves			
Onttrekking aan reserves			
Resultaat na bestemming	220	494	468

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 27 duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

Een aantal projecten in het kader van toerisme komt later van de grond dan gepland.	- 20
Overig	- 7
Saldo	- 27

De baten zijn duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

Overig	- 1
Saldo	- 1

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Recreatieve paden	338	337
Vaarrecreatie	84	79
Festiviteiten	8	8
Toerisme	64	45
Totaal	494	468

Programma 11: Sociale voorzieningen en lokaal sociaal beleid

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	5.977	6.643	6.710
Baten	3.037	3.420	3.534
Resultaat voor bestemming	2.940	3.223	3.176
Toevoeging aan reserves			
Onttrekking aan reserves		282	262
Resultaat na bestemming	2.940	2.941	2.914

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 67 duizend euro hoger uitgevallen dan begroot.

De kosten bijstandverlening vallen tegen door hogere uitvoeringskosten ISD en hogere kosten wet BUIG en BBZ.	30
Het minimabeleid is door een toestroom van klanten in de bijzondere bijstand in het vierde kwartaal duurder geworden dan verwacht. Verder is meer kwijtschelding verleend als gevolg van de verruiming van de kwijtscheldingsregeling in combinatie met de verslechterde economische omstandigheden.	50
De kosten voor de uitvoering WMO zijn meegevallen door een afname van ureninzet Huishoudelijke Hulp 2 en doordat de resultaten van de kanteling merkbaar zijn.	- 27
Overig	14
Saldo	67

De baten zijn 114 duizend euro hoger uitgevallen dan begroot.

De rijksbijdrage BBZ viel hoger uit dan verwacht.	30
In 2013 heeft de afrekening gebiedsprogramma's met de provincie plaatsgevonden. Al eerder hadden we de lasten geraamd. Omdat niet duidelijk was in welk jaar de afrekening zou plaatsvinden, is de begroting aan de batenkant niet op tijd aangepast.	57
Meer eigen bijdragen WMO dan geraamd doordat het vermogen van cliënten mee is gaan tellen bij de berekening.	11
Overig	16
Saldo	114

Producten die onder dit programma

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Schuldhulpverlening	166	170
Bijstandsverlening	834	834
Minimabeleid	172	223
Maatschappelijke begeleiding en advies	260	197
Huishoudelijke verzorging – WMO	1.053	1015
Participatiebudget	81	81
Voorziening gehandicapten – WMO	656	658
Totaal	3.223	3.176

Programma 12: Volksgezondheid

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	832	1.020	1.074
Baten	84	101	170
Resultaat voor bestemming	748	919	904
Toevoeging aan reserves		63	63
Onttrekking aan reserves		58	58
Resultaat na bestemming	748	924	909

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 54 duizend euro hoger uitgevallen dan begroot.

De gemeente Loppersum heeft als penvoerder opgetreden met betrekking tot gezamenlijke DAL-kosten voor het CJG. De lasten zijn daarom hoger dan begroot, omdat ook de lasten van Delfzijl en Appingedam zijn verantwoord. Daar staat een bijdrage tegenover (zie de baten). Verder zijn niet alle geraamde invoeringskosten in 2013 gemaakt. Een deel zal in 2014 gemaakt worden.	45
Overig	10
Saldo	54

De baten zijn 69 duizend euro hoger uitgevallen dan begroot.

Niet geraamde bijdrage van Delfzijl en Appingedam aan Loppersum, omdat Loppersum als penvoerder heeft opgetreden voor het CJG.	55
Overig	14
Saldo	69

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Gezondheidszorg	218	222
Centrum voor Jeugd en Gezin – jeugdgezondheidszorg	150	156
Centrum voor Jeugd en Gezin – WMO	129	119
Beheer algemene begraafplaatsen	490	490
Beheer bijzondere begraafplaatsen	15	15
Kosten begraafrechten	1	1
Begraafrechten	-84	-99
Totaal	919	904

Programma 13: Milieu

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 Primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	2.776	3.170	3.093
Baten	2.503	2.503	2.600
Resultaat voor bestemming	273	667	493
Toevoeging aan reserves	61	61	65
Onttrekking aan reserves	72	599	515
Resultaat na bestemming	262	129	43

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn 77 duizend euro lager uitgevallen dan begroot.

In 2013 heeft het reinigen en inspecteren van de hoofdriolen door de perikelen rond Rionoord niet plaatsgevonden. Verder waren de kapitaallasten van de nieuwe investeringen lager dan begroot door een lager dan geraamde rente.	- 84
Overig	7
Saldo	- 77

De baten zijn 97 duizend euro hoger uitgevallen dan begroot.

We hebben meer ontvangen uit het afvalfonds dan verwacht. Het gaat vooral om afrekeningen van voorgaande jaren. Dit is lastig begroten.	106
Overig	- 9
Saldo	97

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Kosten afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	18	16
Gescheiden afvalinzameling diverse fracties	919	850
Riolen en rioolgemalen	1.213	1.129
Kosten rioolheffing	15	15
Milieu algemeen	479	463
Water	522	510
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	-1.224	-1.214
Rioolheffing	-1.274	-1.275
Totaal	667	493

Programma 14: Welzijn

Wat heeft het gekost

	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Lasten	512	562	562
Baten	39	66	70
Resultaat voor bestemming	473	496	492
Toevoeging aan reserves			
Onttrekking aan reserves			
Resultaat na bestemming	473	496	492

Verschillenanalyse tussen prognose en resultaat / toelichting

De lasten zijn precies zo hoog uitgevallen als begroot.

Overig	0
Saldo	0

De baten zijn 4 duizend euro hoger uitgevallen dan begroot.

Overig	4
Saldo	4

Producten die onder dit programma vallen

Producten	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Openbare bibliotheek	174	172
Emancipatie	0	0
Dorpshuizen	31	35
Jeugd- en jongerenwerk	93	93
Kinderdagverblijven	39	31
Peuterspeelzalen	158	162
Klokkenpad 3 te Stedum	0	0
Totaal	496	492

Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

In het onderdeel algemene dekkingsmiddelen wordt overeenkomstig het Besluit begroting en verantwoording (kortweg BBV) een korte toelichting gegeven op de volgende posten:

- lokale heffingen;
- uitkeringen Gemeentefonds;
- dividend;
- saldo van de financieringsfunctie;
- overige algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen worden niet als baten in de diverse programma's opgenomen. Ze zijn bedoeld om te dienen als dekkingsmiddel voor alle programma's.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

bedragen x 1.000 euro

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2013 Primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013 Lasten	Rekening 2013 Baten	Rekening 2013 Saldo
Lokale heffingen	1.388	-1.333	364	1.752	-1.388
Algemene uitkering	11.552	-11.684	3	11.443	-11.439
Dividend en rente	698	-765	63	851	-788
Saldo van de financieringsfunctie	98	-223	90	51	39
Overige algemene dekkingsmiddelen	198	-301	-355	18	-373
Totaal	13.934	-14.306	165	14.115	-13.949

Lokale heffingen

Onder lokale heffingen in het kader van algemene dekkingsmiddelen worden die heffingen verstaan waarvan de besteding niet gebonden is. Het gaat dan om de onroerendezaakbelasting, hondenbelasting en forensenbelasting.

Heffingen zoals de riool- en reinigingsrechten, de baatbelasting en de afvalstoffenheffing vallen niet onder de begripsomschrijving. De opbrengsten hiervan worden rechtstreeks verantwoord op de programma's. De paragraaf lokale heffingen gaat dieper in op de hieronder genoemde heffingen en gerealiseerde opbrengsten.

bedragen x 1.000 euro

Omschrijving	Begroting 2013 Primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013 Lasten	Rekening 2013 Baten	Rekening 2013 Saldo
Uitvoering wet WOZ	-131	-147	179	0	-179
OZB gebruikers	195	195	0	201	201
OZB eigenaren	1.364	1.364	0	1.412	1.412
Hondenbelasting	87	87	0	88	88
Forensenbelasting	10	10	0	9	9
Heffing en invordering gem.belast.	-137	-176	185	42	-143
Totaal	1.388	1.333	364	1.752	1.388

Toelichting

Het totale voordeel ten opzichte van de raming bedraagt afgerond 55 duizend euro.

Met name is de afwijking in de onderstaande producten:

OZB eigenaren

Een meeropbrengst van 48 duizend euro van de onroerendezaakbelastingen eigenaren, aangezien bij de berekening van de tarieven medio 2012 gebruik gemaakt is van de voorlopige WOZ-waarden. De definitieve WOZ-waarden bleken hoger te zijn, waardoor er meer ozb is ontvangen dan begroot.

Heffing en invordering gemeentelijke belastingen

Voordelig resultaat van 33 duizend euro op heffing en invordering gemeentelijke belastingen. Dit is o.a. het gevolg van een lagere storting in de voorziening dubieuze belastingdebiteuren.

Uitkeringen Gemeentefonds

Onder de uitkeringen uit het Gemeentefonds vallen:

- de algemene uitkering;
- de integratie-uitkeringen (waaronder WMO);
- de decentralisatie-uitkeringen en
- de aanvullende uitkering artikel 12.

De verantwoorde uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn gebaseerd op de ten tijde van het opstellen van de jaarrekening bekende informatie terzake, zijnde de decembercirculaire 2013. De raming in de primitieve begroting was gebaseerd op de meicirculaire van het vorige begrotingsjaar.

bedragen x 1.000 euro

<i>Omschrijving</i>	Begroting 2013 Primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013 Lasten	Rekening 2013 Baten	Rekening 2013 Saldo
Algemene uitkering	11.552	11.684	3	11.443	11.439

Begroot 2013 primitief	11.552
Verhoging 2 ^o Turap	<u>131</u>
Begroting 2013 na wijziging	11.684
Rekening 2013	<u>11.439</u>
Verschil (negatief)	-244

Dit verschil is ontstaan door:

Effecten uit decembercirculaire 2013

- Mbt 2011 9
- Mbt 2012 -41
- Mbt 2013 -174

Diverse afwikkelingsverschillen,	<u>-38</u>
Totaal	-244

De effecten van de decembercirculaire 2013 konden niet meer in de begroting worden verwerkt en vormen dus een afwijking in de jaarrekening. Ten aanzien van 2011 is de uitkeringfactor met 1 punt verhoogd wat een meeropbrengst van 9 duizend euro betreft. Verder zijn maatstaven en eenheden geactualiseerd wat voor 2012 een nadeel opleverde van 41 duizend euro en mbt 2013 een nadeel van 174 duizend euro. De diverse afwikkelingsverschillen betreffen afwikkelingen van de jaren 2012 en 2013.

Dividend en rente

Jaarlijks ontvangt de gemeente van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten een dividenduitkering uit hoofde van het aandelenbezit in de bank. Ieder jaar wordt het dividend verantwoord waartoe de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in dat jaar heeft besloten. Over het algemeen is dat het dividend over het voorgaande jaar. Het dividend bedrag over 2012 bedroeg € 1,49 per aandeel. Totaal heeft de gemeente in 2013 een dividend ontvangen over 2012 van 24.102 aandelen x € 1,49 = 35 duizend 912 euro.

De gemeente is aandeelhouder in drie operationele vennootschappen; Enexis Holding N.V., Attero Holding N.V. en Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. Het totale dividend uit deze deelnemingen bedroeg 123 duizend euro. Daarnaast is de gemeente aandeelhouder in een 4-tal SPV's (Special Purpose Vehicles). De rentevergoeding over de bruglening bedroeg 65 duizend euro. De aandelen PBE BV (Borssele) zijn in 2011 overgedragen aan RWE. Daarnaast wordt jaarlijks rente over de inbrengsom Essent van 4 duizend euro ontvangen.

De ontvangen boeterente als gevolg van een vervroegde aflossing van een lening Enexis bedroeg 12 duizend euro. Tenslotte ontvangt de gemeente nog rente over effecten voor een bedrag van duizend euro. De bespaarde rente over de algemene reserve en de inbrengsom maatschappelijk kapitaal Essent wordt ook ten gunste van de exploitatie gebracht. Het hiervoor berekende rentepercentage bedraagt voor 2013 4%.

bedragen x 1.000 euro

Omschrijving	Begroting 2013 Primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013 lasten	Rekening 2013 Baten	Rekening 2013 Saldo
Dividend aandelen NV BNG	28	36	0	36	36
Dividend - Enexis Holding n.v. - Attero Holding n.v. - Publiek Belang Electriciteitsproductie b.v.	62	122	0	123	123
Rente over latere opbrengsten	65	65	0	81	81
Nutsvoorzieningen (lasten)	-52	-53	54	0	-54
Overige financiële middelen (lasten)	-5	-5	7	0	-7
Rente effecten	1	1	0	1	1
Bespaarde rente	601	601	0	610	610
Financiering langlopend (lasten)	-2	-2	2	0	-2
Totaal	698	765	63	851	788

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie betreft het verschil tussen de op voorcalculatorische basis doorberekende omslagrente en de werkelijk betaalde rente.

De rente vergoeding op de post financiering kortlopend geld bedraagt 51 duizend euro.

I.v.m. de verplichting om een aantal boekwaarden af te boeken heeft de gemeente een aanvullende uitkering van het rijk ontvangen een gedeelte hiervan, 51 duizend euro is op deze post ter compensatie geboekt en verklaart voor het verschil tussen de raming en werkelijke inkomsten van de post financiering kortlopend.

Het voordeel van 163 duizend euro op de post saldi van kostenplaatsen doorberekening van hulpkostenplaats rente en afschrijving wordt toegelicht onder het kopje Saldi van kostenplaatsen.

bedragen x 1.000 euro

Omschrijving	Begroting 2013 Primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013 Lasten	Rekening 2013 baten	Rekening 2013 Saldo
Financiering kortlopend	98	148	2	51	49
Saldi van kostenplaatsen doorberekening van hulpkostenplaats rente en afschrijvingen	0	75	88	0	-88
Totaal	98	223	90	51	-39

Overige algemene dekkingsmiddelen

bedragen x 1.000 euro

<i>Omschrijving</i>	Begroting 2013 Primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013 Lasten	Rekening 2013 Baten	Rekening 2013 Saldo
Stelposten	372	10	0	0	0
Terugontvangst omzetbelasting	0	0	0	1	-1
Afboeken tussenrekeningen / overig	0	0	0	1	-1
Oninbare vorderingen / privaatrechtelijk	0	0	27	0	27
Bijdrage Liquidatie OVO	0	-16	0	16	-16
Saldi van kostenplaatsen excl. Hulpkostenplaats 1 rente en afschrijvingen	-175	-295	-382	0	-382
Totaal	198	-301	-355	18	-373

Stelposten

Geraamd is een nadeel op hulpkostenplaats 2 salarissen en sociale lasten 10 duizend euro i.v.m. de functiewaardering. In de rekening zijn deze lasten functioneel verantwoord.

Terugontvangst omzetbelasting

Het voordeel ad duizend euro betreft een nacalculatie, die de accountant heeft opgesteld naar aanleiding van het herberekenen mengpercentage btw van het nieuwe gemeentehuis, de gemeente ontvangt hierdoor in de jaren 2007 t/m 2016 jaarlijks dit bedrag.

Afboeken tussenrekeningen / overig

Het betreft afrondingsverschillen op diverse rekeningen per saldo een last van duizend euro.

Oninbare vorderingen / privaatrechtelijk

In 2013 is er geconstateerd na beoordeling dat er voor een bedrag van 27 duizend euro moet worden afgeboekt.

Bijdrage Liquidatie OVO

In verband met het goedgekeurde resterende eigen vermogen van OVO, hebben de leden van de OVO een bedrag uitgekeerd gekregen volgens een verdeelsleutel die is vastgeld in de ledenvergadering. De gemeente Loppersum heeft in deze een bedrag van 16 duizend euro ontvangen.

Saldi van kostenplaatsen

bedragen x 1.000 euro

Kostenplaats	Omschrijving	Geraamde Lasten	Werkelijke lasten	Verschil
Hulpkostenplaatsen 2 t/m 7 en kostenplaats 1 t/m 9	Kostenplaatsen	-295	-382	-88
	Totaal	-295	-382	-88
Hulpkostenplaats 1	Rente en afschrijvingen	-75	88	163
	Totaal	-370	-294	75

Toelichting:

Algemeen

De toerekening van de loonkosten naar de producten vindt plaats op basis van het begrote aantal uren. Doordat er wijzigingen optreden aan de lastenzijde op de kostenplaatsen (deze worden hierna toegelicht) heeft dit als gevolg dat er saldi ontstaan op de kostenplaatsen. Deze verschillen worden overgeboekt naar product 6.960.00 saldi kostenplaatsen.

Hulpkostenplaats 1 Rente en afschrijvingen

Bij de berekening van de renteomslag bij de begroting 2013 was uitgegaan van een percentage van 4% over het toen berekende financieringsstekort. Er werd toen een bedrag berekend van ongeveer 258 duizend euro. Door begrotingswijzigingen is dit uiteindelijk 224 duizend euro geworden als geraamd bedrag in 2013. In werkelijkheid betaalde de gemeente weinig rente aan de BNG door een zeer laag rentepercentage (lager dan 1%) over rood staan op onze betaalrekening bij de BNG. Daarnaast heeft de gemeente geen kasgeldleningen aangetrokken in 2013.

Er werd bij de raming 2013 nog uitgegaan van een voordelig renteresultaat, aangezien de doorbelaste kapitaallasten hoger waren dan de berekende kapitaallasten. In de rekening is dit echter een nadelig renteresultaat geworden. Dit wordt dus hoofdzakelijk veroorzaakt door het verschil in doorbelaste kapitaallasten tussen de begroting en de rekening, zoals dit is beschreven bij 5.211.00/6.1000.

Hieronder worden significante verschillen beschreven

De raming van de kapitaallasten is 574 duizend euro hoger dan de werkelijke kapitaallasten.

Tractie

Er is in 2013 een M.A.N.-vrachtwagen aangeschaft. In de begroting 2013 zijn de volledige kapitaallasten voor deze investering geraamd. In de rekening zijn er geen kapitaallasten berekend, omdat de vrachtwagen pas in 2014 is aangeschaft. Een verschil van 28 duizend euro. Er zijn een paar overige verschillen van in totaal 10 duizend euro. Totaal 38 duizend euro.

Sportvoorziening Middelstum

De kapitaallasten voor deze investering zijn volledig geraamd in de begroting 2013. In de rekening worden echter alleen de afschrijvingskosten meegenomen. Geen rentekosten, omdat er per 1 januari 2013 nog geen boekwaarde was. Dit is het verschil van 42 duizend euro.

Wegen

Voor de herinrichtingsprojecten Middelstum fase 1a, Middelstum fase 1b, Stedum fase 1 en Westeremden fase 1 zijn via het investeringsplan 2013 nieuwe kredieten beschikbaar gekomen. Van deze nieuwe kredieten wordt de volledige rente geraamd. In de rekening wordt de rente echter berekend o.b.v. de boekwaarde per 1 januari 2013. Totaal het verschil van 43 duizend euro.

Openbare verlichting

In de primitieve begroting 2013 wordt rente berekend over een aantal investeringen in armaturen en lichtmasten waar voor 2013 al een krediet was beschikbaar gesteld. Er is dus per 1 januari 2013 een boekwaarde. In de rekening hebben er voor 2013 nog geen vermeerderingen plaatsgevonden, dus is er ook geen boekwaarde per 1 januari 2013 en daarom geen rente.

De tweede reden is dat voor de herinrichtingsprojecten Stedum fase 1 en Middelstum fase 1b via het investeringsplan 2013 nieuwe kredieten geraamd zijn. Van deze nieuwe kredieten wordt de volledige rente geraamd. Totaal het verschil van 35 duizend euro.

Civieltechnische kunstwerken

Het verschil van ongeveer 256 duizend euro tussen geraamde kapitaallasten en werkelijke kapitaallasten wordt vooral veroorzaakt door de volgende 3 punten:

1. brug Toptil. Er werd in de begroting 2013 nog uitgegaan van een aanschafwaarde van 558 duizend euro. Daarom ook een hoge boekwaarde waarover rente wordt berekend. In de rekening wordt uitgegaan van de werkelijke aanschafwaarde van 225 duizend euro met dito lagere boekwaarde. Daarom een verschil in rentelasten van 10 duizend euro.
2. brug Eekwerderdraai. In de begroting 2013 wordt de rente nog berekend o.b.v. de volledige aanschafwaarde van 1,1 miljoen euro met daarom een hoge boekwaarde. In de rekening wordt de rente echter berekend o.b.v. de werkelijke boekwaarde per 1 januari 2013 van 86 duizend euro. Daarom een verschil in rentelasten van 30 duizend euro.
3. brug Eekwerderdraai. Dit actief wordt i.v.m. het afboeken van investeringen met maatschappelijk nut volledig afgeboekt. In de begroting wordt als extra afschrijving uitgegaan van 1.052 duizend euro. In

de rekening dient echter slechts 852 duizend euro te worden afgeschreven. Het project valt voordeliger uit. Daarom een verschil in afschrijvingskosten van 200 duizend euro.

4. Overige verschillen samen 16 duizend euro.

Riolen en rioolgemalen

Voor de herinrichtingsprojecten Middelstum fase 1a, Westeremden fase 1 en Middelstum fase 1b zijn via het investeringsplan 2013 nieuwe kredieten beschikbaar gekomen. Van deze nieuwe kredieten wordt de volledige rente geraamd. In de rekening wordt de rente echter berekend o.b.v. de boekwaarde per 1 januari 2013. Totaal het verschil van 39 duizend euro.

Grondexploitaties

De geraamde rentekosten zijn in de begroting 2013 gebaseerd op de actualisaties van 2012 van de GREX-en. Totaal aan rentekosten geraamd 194 duizend euro. De werkelijke boekwaarden per 1 januari 2013 waren echter lager dan de geraamde boekwaarden. Daarom zijn de werkelijke rentekosten 85 duizend euro. Totaal daarom een verschil van 109 duizend euro.

Resumé van de verschillen

Tractie	38.000
Sportvoorziening Middelstum	42.000
Wegen	43.000
Openbare verlichting	35.000
Civieltechnische kunstwerken	256.000
Rolen en rioolgemalen	39.000
Grondexploitaties	109.000
Overige kleine verschillen	<u>12.000</u>
Totaal	€ 574.000

Onvoorzien

Onvoorziene uitgaven incidenteel worden jaarlijks geïndexeerd met de prijsinflatie.

bedragen x 1.000 euro

<i>Omschrijving</i>	Begroting 2013 Primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Onvoorziene uitgaven incidenteel 2013	27	0	0
Kapitaallasten investeringsplan t/m 2012	30	1	0
Kapitaallasten investeringsplan 2013	76	6	0
Totaal	133	7	0

In het begrotingsjaar zijn de volgende begrotingswijzigingen ten laste van de onvoorziene uitgaven *incidenteel* gebracht.

<i>Omschrijving</i>	Begrotingswijziging in raadsvergadering d.d.	Bedrag
Garantietoekenning promotiefilm techniek DEAL	Ambtelijke wijziging	4
Inhuur co-writer visie Middelstum	Ambtelijke wijziging	5
Plaatsen noodlokalen bij de Wilgenstee te Zeerijp	Ambtelijke wijziging	6
Inhuur co-writer kunst- en cultuurnota	Ambtelijke wijziging	5
Vergoeding vervangen lampen in de lichtmasten oefenveld sc Loppersum	Ambtelijke wijziging	2
Bijdrage omgevingsvergunning kerk Garsthuizen	Ambtelijke wijziging	5

Toelichting:

De bedragen op het product onvoorziene uitgaven die geraamd worden bij de primitieve begroting worden d.m.v. een begrotingswijziging elders geraamd in de gewone dienst of de kapitaaldienst. Op deze posten worden de werkelijke uitgaven geboekt. Daarom zijn er geen werkelijke uitgaven op dit product. De saldi zijn niet gebruikte restanten. In 2013 zijn veel geplande investeringen tot uitvoering gekomen (met name de herinrichtingsprojecten).

4.5 Overzicht incidentele lasten en baten

bedragen x 1.000 euro

Incidentele lasten	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Bestuur en dienstverlening			
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	20	20	13
Economische zaken en werkgelegenheid	0	33	13
Openbare werken: groen en grijs	0	4.355	4.277
Openbare orde en veiligheid			
Verkeer en vervoer, bereikbaarheid	0	93	106
Onderwijs	3	50	104
Sport en ontspanning	43	192	149
Kunst cultuur en monumenten	0	53	0
Recreatie en toerisme	0	274	272
Sociale voorzieningen en lokaal sociaal beleid	15	105	105
Volksgezondheid	0	30	19
Milieu			
Welzijn			
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien			
Totaal incidentele lasten	81	5.205	5.058

Toelichting

Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

De welstandsnota is in 2013 geactualiseerd in een interactief proces met de burgers, hiervoor was 20 duizend euro geraamd en 13 duizend euro uitgegeven.

Economische zaken en werkgelegenheid

In de raadsvergadering van 28 januari 2013 is ingestemd met de voortzetting van Seaports Xperience Center. Totaal hiervoor is begroot 33 duizend euro. In 2013 is de bijdrage 13 duizend euro en voor de jaren 2014 en 2015 respectievelijk 12 en 8 duizend euro.

Openbare werken: groen en grijs

In 2013 heeft er een afwaardering van het materiële vaste activa met maatschappelijk nut voor een aantal activa plaatsgevonden, die vallen onder de producten openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken, openbaar groen en wegen, totaal gaat dit over een bedrag van 4 miljoen 277 duizend euro.

Verkeer en vervoer, bereikbaarheid

In totaal is er voor een bedrag van 106 duizend euro afgewaardeerd van een aantal activa die vallen onder de producten verkeersmaatregelen, verkeersveiligheid enabri's/halteplaatsen.

Onderwijs

Voor de jaren 2012 t/m 2014 wordt jaarlijks 3 duizend euro overgemaakt aan de gemeente Eemmond voor de cofinanciering van het project kenniscentrum geïntegreerde kindvoorzieningen.

Bij obs de Wilgenstee te Zeerijp zijn in augustus 2013 noodlokalen geplaatst. De kosten voor het plaatsen en de huur bedroegen 40 duizend euro. Deze voorziening zal maximaal 4 jaar zijn, aangezien is afgesproken dat uiterlijk ingaande 2017 een permanente onderwijs huisvesting voor de oosthoek van de gemeente gerealiseerd moet zijn.

In 2013 heeft er een onderzoek naar schoolvervoer in krimpgebieden plaatsgevonden, hiervoor heeft de gemeente een bedrag van 11 duizend euro voldaan. De provincie Groningen heeft hieraan 5 duizend euro bijgedragen en het OV bureau 3 duizend.

In 2013 heeft er onderzoek plaatsgevonden i.v.m. de sluiting van obs de Dieftil, de kosten bedroegen 11 duizend euro.

In verband met de garantstelling afwikkeling SBO De Delta heeft er in 2013 een extra dotatie van 39 duizend euro in de nieuw gevormde voorziening wachtgeldverplichtingen plaatsgevonden.

Sport en ontspanning

De speeltuinen ontvangen in het kader van het beleid dat in 2012 is vastgesteld gedurende 2012 t/m 2015 een bijdrage. De bijdrage wordt via een verdeelsleutel overgemaakt naar de verschillende dorpen. Dit komt in plaats van investeringen die de gemeente normaal zelf zou doen. De raming 2013 is na wijziging twee keer zo hoog als in de primitieve begroting 2013, omdat in de bijgestelde raming van 2013 ook het overgehevelde bedrag uit 2012 zit.

Voor de bouw van een nieuw gebouw bij de tennisbanen te Stedum is een bijdrage als cofinanciering voor de provincie van 22 duizend euro geraamd, daarnaast is 2 duizend euro geraamd voor de architect. De bouw start in 2014, dan zal ook de bijdrage aan de provincie worden voldaan.

Van de materiele vaste activa met maatschappelijk nut m.b.t. sport(velden) is voor een bedrag van 92 duizend euro afgewaardeerd.

Kunst, cultuur en monumenten

Landschapsbeheer Groningen heeft een beschikking ontvangen van de provincie, zodat het project cultuurhistorische elementen Damsterdiepgebied in 2013 is gestart, het merendeel van de kosten zal in 2014 worden gemaakt.

Recreatie en toerisme

De gemeente betaalt een bijdrage van 15 duizend euro voor de Stichting Restauratie van de Kerk te Garsthuizen. De bijdrage zal in 2014 worden voldaan.

Op de activa van de recreatieve wandel- en fietspaden en van de vaarrecreatie is voor een bedrag van 272 duizend euro afgewaardeerd.

Sociale voorzieningen en lokaal sociaal beleid

De uitvoering van de inburgering wordt ingaande 2011 door de ISD gedaan. Hiervoor betaalt de gemeente over een periode van 3 jaar een bedrag ad 45 duizend euro waarvan in 2011, 2012 en 2013 elk jaar 15 duizend euro.

De afrekening gebiedsprogramma's met de provincie hebben in 2013 plaatsgevonden. Het betreft de projecten aanpak eenzaamheid en ontwikkeling sociale dorpsvisies, totaal is hieraan 90 duizend euro uitgegeven.

Volksgezondheid

Voor de invoeringskosten transitie decentralisatie Jeugdzorg is een bedrag van 30 duizend euro begroot, aan uitgaven is een bedrag van 19 duizend euro verantwoord. In 2014 zullen er eveneens invoeringskosten gemaakt worden i.v.m. de decentralisatie Jeugdzorg ingaande 2015.

Overzicht incidentele lasten en baten

bedragen x 1.000 euro

Incidentele baten	Begroting 2013 primitief	Begroting 2013 na wijzigingen	Rekening 2013
Bestuur en dienstverlening	0	78	78
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening			
Economische zaken en werkgelegenheid			
Openbare werken: groen en grijs			
Openbare orde en veiligheid	0	10	10
Verkeer en vervoer bereikbaarheid			
Onderwijs	0	16	22
Sport en ontspanning			
Kunst, cultuur en monumenten	0	0	3
Recreatie en toerisme			
Sociale voorzieningen en lokaal sociaal beleid	0	0	57
Volksgezondheid	0	17	17
Milieu			
Welzijn	0	25	25
Diverse programma's			
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	330	330	342
Totaal incidentele baten	330	476	554

Toelichting

Bestuur en dienstverlening

In 2013 heeft de gemeente besloten om zelf de pensioenuitkering te verzorgen t.b.v. een voormalige wethouder. Hierdoor heeft de gemeente éénmalig een bedrag van 75 duizend euro van de verzekeringsmaatschappij ontvangen.

Van de NAM heeft de gemeente een bedrag van 3 duizend euro ontvangen i.v.m. de inzet van medewerkers als gevolg van de aardbevingen op 15 en 16 augustus 2012.

Openbare orde en veiligheid

De NAM bijdrage voor de aardbevingschade aan een brandweerkazerne bedroeg 10 duizend euro.

Onderwijs

Van de provincie en het OV-bureau ontvangt de gemeente een bijdrage i.v.m. het onderzoek schoolvervoer in krimpgebieden, de bijdragen zijn respectievelijk 5 en 3 duizend euro.

De rijksbijdrage voor onderwijsachterstandenbeleid ad 3 duizend euro ontvangt de gemeente voor de jaren 2011-2014. In 2013 is de bijdrage 2012 vrijgevallen voor de inzet van het onderwijs bij de peuterspeelzalen.

8 Duizend euro was de NAM bijdrage voor de aardbevingschade aan het bijzonder onderwijs.

Kuns, cultuur en monumenten

In 2013 is 3 duizend euro uitgekeerd door een verzekering als gevolg van het aanrijden van het hekwerk bij de toren 't Zandt.

Sociale voorzieningen en lokaal sociaal beleid

De afrekening gebiedsprogramma's met de provincie hebben in 2013 plaatsgevonden. Het betreft de projecten aanpak eenzaamheid en ontwikkeling sociale dorpsvisies. De provinciale bijdrage hiervoor ad 57 duizend euro kan in dit boekjaar vrijvallen.

Volksgezondheid

De bijdrage van de NAM i.h.k.v. de schade door aardbevingen aan de algemene begraafplaatsen bedroeg 17 duizend euro.

Welzijn

Voor het pand aan de Pomonaweg/Badweg, waarin een kinderdagverblijf, peuterspeelzaal en basisschool is gevestigd heeft de NAM een bijdrage van 25 duizend euro verstrekt i.v.m. de geleden aardbevingsschade.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In het kader van artikel 12 ontvangt de gemeente in 2013 een extra algemene uitkering van 330 duizend euro.

Enexis heeft voor de vervroegde aflossing van de verstrekte lening 12 duizend euro aan vervroegde aflossingskosten betaald, dit bedrag was niet begroot in 2013.

4.6 Meldingen Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. Deze wet verplicht ingevolge paragraaf 4 van die wet onder meer tot jaarlijkse publicatie van de daarin genoemde financiële arbeidsvoorwaarden van topfunctionarissen van de gemeenten – de secretaris en de griffier – ongeacht of zij de norm overschrijden. De salarissen van andere functionarissen van de gemeenten moeten ook openbaar gemaakt worden, indien zij de norm overschrijden. Politieke ambtsdragers vallen niet onder deze wet.

Functie	Griffier (R. Bosma)	Secretaris (J.H. Bonnema)
Duur en omvang van het dienstverband in het verslagjaar	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12
Omvang dienstverband	0,6112 fte	1,0 fte
Beloning	€ 36.902	€ 100.555
Door werkgever betaalde SV-premie	-	-
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	€ 173	€ 6.803
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	€ 6.396	€ 16.327
Beëindiginguitkering	-	-
Jaar beëindiging	-	-
Motivering voor de overschrijding van de maximale bezoldigingsnorm.	-	-

Met de nieuwe wet (WNT) die op 1 januari 2013 is ingegaan, is de Wet Openbaarmaking Uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT) vervallen.

4.7 Verantwoording Artikel 12

Het saneringsplan 31 december 2013			
Omschrijving	Planning	Gereaaliseerd	Niet gerealiseerd
Programma 1			
Aantal wethouders van 3 naar 2	0	0	0
Onkostenvergoedingen raadsleden	-1.500	-1.500	0
Schriefwedstried	-3.000	-3.000	0
Administratieve lastenverlichting	p.m.	0	0
Managementstructuur	-85.000	-85.000	0
Efficiency organisatie	-10.000	-10.000	0
Programma 2			
Verspreid liggende terreinen	-4.600	-4.600	0
Programma 4			
Openbare verlichting	p.m.	0	0
Werken voor derden	-2.000	-2.000	0
Programma 7			
Leerlingenvervoer	-2.900	-2.900	0
Onderwijshuisvesting	-37.274	0	-37.274
Onderwijsbegeleiding	-39.000	-39.000	0
Gymnastiekvervoer/huisvesting	-27.128	0	-27.128
Godsdienst- en vormingsonderwijs	-5.000	-5.000	0
Programma 8			
Sportvoorzieningen - Voetbal	-40.000	-36.500	-3.500
Sportvoorzieningen - Tennis	-21.000	-10.000	-11.000
Kostendekkendheid buiten-sportacomm	-20.000	-10.000	-10.000
Zwembaden - Instr.bad M'stum en K.P. Zijlbad	-56.000	-40.000	-16.000
<u>Sportaccommodaties binnen:</u>			
Kostendekkendheid	-10.000	-2.800	-7.200
Beheer sportaccommodaties	-25.000	-14.943	-10.057
IJsbanen	-5.000	-5.000	0
Programma 9			
Bibliotheek	-50.000	-50.000	0
IVAK	-50.000	-50.000	0
Kunstwerken	-1.040	-1.040	0
Programma 11			
WMO	-50.000	-50.000	0
Nieuwkomers/Asielzoekers	-15.000	-15.000	0
Tafeltje Dekje	-5.100	-5.100	0
Kwijtschelding	-10.000	-10.000	0
Programma 12			
Begraafplaatsen	-100.000	-35.000	-65.000
Programma 13			
Volledigheid inkomsten inzameling huisvuil	0	0	0
Volledigheid inkomsten riolrecht	0	0	0

Algemene dekkingsmiddelen / onvoorzien			
Volledigheid inkomsten hondenbelasting	-10.000	-10.000	0
Onvoorziene uitgaven structureel 2009	-17.904	-17.904	0
Onvoorziene uitgaven structureel vanaf 2010	-128.484	-128.484	0
Rentetoevoeging aan reserves	-46.000	-46.000	0
Kostendekkendheid tarieven	-102.000	0	-102.000
Invoering baatbelasting	0	0	0
Kostenplaatsen			
Beperken kosten diverse verzekeringen	-5.000	0	-5.000
WIA	-22.000	-22.000	0
Inkoopsamenwerking DEAL	-50.000	-25.973	-24.027
Inkoopcontracten	-28.000	-48.500	20.500
Extra behaald in eerdere jaren tov 2009			
extra sanering onkosten raadsleden	0	-3.738	3.738
extra Ability	0	-8.225	8.225
WMO	0	-16.439	16.439
ISD tov 2009	0	-46.853	46.853
H&OG	0	-8.036	8.036
Inkomsten hondenbelasting	0	-9.345	9.345
Rentetoevoeging aan reserves	0	-53.000	53.000
Beheerplannen	-300.000	-289.655	-10.345
Totaal	-1.384.930	1.222.535	-162.395

Bij de tweede tussenrapportage 2013 is het saneringsplan financieel afgesloten. In bovenstaand overzicht is nogmaals weergegeven wat ooit het plan was, en wat daarvan is gerealiseerd. Met name op de programma's 7, 8, 12 en op de algemene dekkingsmiddelen konden beoogde besparingen niet (volledig) gerealiseerd worden. Bij de 2^e tussenrapportage 2013 is aangegeven dat op het saneringsplan in haar totaliteit € 162.395 niet is behaald. Hiervan heeft € 10.345 betrekking op de beheerplannen en € 152.050 op de rest van het saneringsplan. Van het deel van het saneringsplan dat niet behaald is, hebben we dekking gevonden binnen het totaal van de begroting 2014 en de meerjarenraming. Van de € 289.655 aan kostenbesparingen die behaald zijn op de beheerplannen, hebben we € 150.000 behaald door een besparing op de personeelskosten.

Verantwoording besteding Artikel 12-middelen			
<i>Jaar</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
(Te) ontvangen	€ 1.116.308	€ 2.627.477	€ 3.130.977
Doel			
Inbreng vanuit Algemene Reserve		€ 452.808	
Dekken begrotingstekort	-€ 1.116.308		-€ 560.786
Afboeken activa		-€ 595.000	-€ 595.000
Achterstallig onderhoud wegen		-€ 1.460.000	-€ 1.392.977
Achterstallig onderhoud bruggen		-€ 195.000	
Achterstallig onderhoud gebouwen		-€ 297.725	
Achterstallig onderhoud recreatieve paden		-€ 25.671	
Achterstallig onderhoud speeltoestellen		-€ 21.286	
Achterstallig onderhoud baggeren			-€ 133.000
Achterstallig onderhoud beschoeiingen			-€ 88.000
Regulier onderhoud wegen		-€ 237.566	-€ 237.566
Regulier onderhoud bruggen		-€ 81.900	-€ 81.900
Regulier onderhoud gebouwen		-€ 16.034	-€ 16.034
Regulier onderhoud baggeren en beschoeiingen			-€ 21.611
Regulier onderhoud en vervanging openbare verlichting		-€ 4.103	-€ 4.103
Versterking financiële functie		-€ 146.000	
Eigen inspanning			
Totaal mutaties	-€ 1.116.308	-€ 2.627.477	-€ 3.130.977

2011	2012	2013	Besteding	Totaal
€ 1.884.000	€ 1.640.000	€ 925.000		€ 11.323.762
				€ 452.808
-€ 706.786	-€ 462.786			-€ 2.846.666
-€ 595.000	-€ 595.000	-€ 595.000	conform doel	-€ 2.975.000
			conform doel	-€ 2.852.977
			conform doel	-€ 195.000
			conform doel en bruidschatten ivm het saneringsplan	-€ 297.725
			conform doel	-€ 25.671
			via subsidie	-€ 21.286
-€ 133.000	-€ 133.000	-€ 133.000	conform doel, klein deel gereserveerd. Voorstel volgt nog	-€ 532.000
-€ 88.000	-€ 88.000	-€ 88.000	conform doel, klein deel gereserveerd. Voorstel volgt nog	-€ 352.000
-€ 237.566	-€ 237.566	-€ 237.566	conform doel	-€ 1.187.830
-€ 81.900	-€ 81.900	-€ 81.900	conform doel	-€ 409.500
-€ 16.034	-€ 16.034	-€ 16.034	conform doel	-€ 80.170
-€ 21.611	-€ 21.611	-€ 21.611	conform doel	-€ 86.444
-€ 4.103	-€ 4.103	-€ 4.103	conform doel	-€ 20.515
			conform doel	-€ 146.000
		€ 252.214		€ 252.214
-€ 1.884.000	-€ 1.640.000	-€ 925.000		-€ 11.323.762

4.8 SISA bijlage

SPECIFIEKE UITKERINGEN DIE U MOET VERANTWOORDEN
cf. KRUISJESLIJST SISA 2013

Berichtgeverinformatie

Vul hieronder de informatie in waarop deze bijlage verantwoordingsinformatie betrekking heeft.

Type overheidslaag:	Gemeente
Naam berichtgever:	Loppersum
Berichtgevercode¹	0024
Rapportage-periode:	2013
Bestandsnaam:	sis_a_2013_060024_Bijlage_Verantwoordingsinformatie.xls

SiSa-bijlage in de jaarrekening

De SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie is in uw jaarrekening te vinden op pagina:

Gegevens contactpersoon voor het elektronisch aanleveren

Aanmelden of wijzigen van uw contactpersoon dient te gebeuren via e-mail bij het ministerie van BZK: postbusibi@minbzk.nl. Na aanmelden of wijzigen ontvangt de (nieuwe) contactpersoon van het CBS per e-mail uploadgegevens. U kunt slechts 1 contactpersoon opgeven. Die kan eventueel wel een groeps e-mailadres hebben.

Specifieke uitkeringen

Onderstaand is een opsomming van de specifieke uitkeringen die over 2013 via SiSa moeten worden verantwoord.

Nr	Naam specifieke uitkering	Minister van
C7C	Investing stedelijke vernieuwing (ISV)	BZK
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (OAB)	OCW
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	I&M
G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) gemeente 2013	SZW
G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) totaal 2012	SZW
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB gemeente 2013	SZW
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB totaal 2012	SZW
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (excl levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2013	SZW
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (excl levensonderhoud beginnende zelfstandigen) totaal 2012	SZW
G5	Wet participatiebudget (WPB) gemeente 2013	SZW
G5A	Wet participatiebudget (WPB) totaal 2012	SZW

Overige bestedingen (jaar T)	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting afwijking
<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C7C / 03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C7C / 04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C7C / 05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C7C / 06</i>
€ 30.892	€ 70.807	€ 30.892	
Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak Alleen in te vullen na afloop project	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie Alleen in te vullen na afloop project	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Toelichting afwijking Alleen in te vullen na afloop project	
<i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: C7C / 09</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: C7C / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C7C / 11</i>	
Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 04</i>		
€ 6.364	€ 3.132		
Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 05</i>	
€ 468.144			
€ 127.413	-€ 2.219	-€ 2.219	
€ 1.262			

			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07</i>
			1 2011-17558 Project Garrelsweer	€ 689.187
			2 2012-20067 Project Middelstum	€ 249.045
			3 2013-07306 Verkeerseducatie 2013	€ 1.262
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam waren bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T)	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren
			<i>Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G1 / 02</i>
			5,00	0,00

<p>Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)</p> <p>Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 08</i></p>	<p>Toelichting</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 09</i></p>	<p>Eindverantwoording Ja/Nee</p> <p>Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 10</i></p>
<p>€ 1.279.919</p>	<p>Totaal gerealiseerde werkelijke subsidiabele uitvoeringskosten t/m 2013 zijn 1.969.106 euro. De provinciale bijdrage (35%) t/m 2013 is dan 689.187 euro. Het gemeentelijk aandeel (65%) is dus 1.279.919 euro. Zie verder SiSa 2011 en SiSa 2012 m.b.t. dit project.</p>	<p>Ja</p>
<p>€ 249.045</p>	<p>Uit een herberekening van de werkelijk subsidiabele uitvoeringskosten over 2012 blijkt dat niet 123.851 euro t.l.v. de provinciale middelen moet worden gebracht, maar 121.632 euro. Daarom een correctie van -/- 2.219 euro. De provinciale beschikking is volgens de beschikking 50% van de werkelijk subsidiabele uitvoeringskosten.</p>	<p>Nee</p>
<p>€ 1.262</p>	<p>De provinciale bijdrage is 50% van de subsidiabele uitvoeringskosten met een maximum van 1.775 euro.</p>	<p>Ja</p>
<p>Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee</p> <p>Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G1 / 03</i></p>		
<p>Nee</p>		

SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord voor hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1); inclusief deel openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G1A / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1A / 02</i>
		1	0024 (Loppersum)	68,75
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2013 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 02</i>
			€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)
<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 08</i>			
			€ 0	€ 0

<p>Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;</p> <p>inclusief deel openbaar lichaam</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatnummer: G1A / 03</i></p>	<p>Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;</p> <p>inclusief deel openbaar lichaam</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatnummer: G1A / 04</i></p>	<p>Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;</p> <p>inclusief deel openbaar lichaam</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatnummer: G1A / 05</i></p>	
8,02	59,43	4,87	
<p>Besteding (jaar T) IOAW</p> <p>Gemeente</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatnummer: G2 / 03</i></p>	<p>Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatnummer: G2 / 04</i></p>	<p>Besteding (jaar T) IOAZ</p> <p>Gemeente</p> <p>I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatnummer: G2 / 05</i></p>	<p>Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p>I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatnummer: G2 / 06</i></p>
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
<p>Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p>I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatnummer: G2 / 09</i></p>	<p>Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee</p> <p>Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze.</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatnummer: G2 / 10</i></p>		
€ 0	Nee		

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_totaal 2012 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord worden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2C-1)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom openbaar lichaam I.1 Wet werk en bijstand (WWB)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 02</i>	
			1	0024 (Loppersum)	€ 2.413.518
				Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 07</i>			
	1	0024 (Loppersum)	€ 15.238		

<p>Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom openbaar lichaam</p> <p>I.1 Wet werk en bijstand (WWB)</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 03</i></p>	<p>Besteding (jaar T-1) IOAW</p> <p>inclusief geldstroom openbaar lichaam</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 04</i></p>	<p>Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom openbaar lichaam</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 05</i></p>	
€ 87.585	€ 106.458	€ 3.076	
<p>Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom openbaar lichaam</p> <p>I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 08</i></p>	<p>Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen</p> <p>inclusief geldstroom openbaar lichaam</p> <p>I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 09</i></p>	<p>Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen</p> <p>inclusief geldstroom openbaar lichaam</p> <p>I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 10</i></p>	<p>Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom openbaar lichaam</p> <p>I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 11</i></p>
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

SZW	G3	<p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2013</p> <p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004</p> <p>Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</p>	<p>Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)</p>	<p>Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)</p>
			<p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i></p>	<p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i></p>
			€ 0	€ 0
			<p>Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)</p>	<p>Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004</p>
			<p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i></p>	<p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i></p>
			€ 0	€ 0

<p>Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatnummer: G3 / 03</i></p>	<p>Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatnummer: G3 / 04</i></p>	<p>Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatnummer: G3 / 05</i></p>	<p>Besteding (jaar T) Bob</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatnummer: G3 / 06</i></p>
<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>
<p>Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee</p> <p>Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze.</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatnummer: G3 / 09</i></p>			
<p>Nee</p>			

SZW	G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2012 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord worden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3C-1)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom openbaar lichaam	
			<p style="text-align: right;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3A / 01</i></p>	<p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 02</i></p>	
			1	0024 (Loppersum)	€ 8.020
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom openbaar lichaam	
			<p style="text-align: right;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3A / 07</i></p>	<p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 08</i></p>	
1	0024 (Loppersum)	€ 0			

<p>Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 04</i></p>	<p>Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 05</i></p>	<p>Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 06</i></p>	<p>Besteding (jaar T) Regelluw</p> <p>Dit onderdeel is uitsluitend van toepassing op gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 07</i></p>
<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	

	<p>G5A</p>	<p>Wet Participatiebudget (WPB)_totaal 2012</p> <p>Wet participatiebudget (WPB)</p> <p>Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordt hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G5B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G5C-1)</p>	<p>Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G5A / 01</i></p>	<p>Besteding (jaar T-1) participatiebudget inclusief geldstroom openbaar lichaam</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5A / 02</i></p>
		1	0024 (Loppersum)	€ 572.837

<p>Waarvan besteding (jaar T-1) van educatie bij roc's</p> <p>inclusief geldstroom openbaar lichaam</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5A / 03</i></p>	<p>Baten (jaar T-1) (niet-Rijk) participatiebudget</p> <p>inclusief geldstroom openbaar lichaam</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5A / 04</i></p>	<p>Waarvan baten (jaar T-1) van educatie bij roc's</p> <p>inclusief geldstroom openbaar lichaam</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5A / 05</i></p>	<p>Besteding (jaar T-1) Regelluw</p> <p>Dit onderdeel is uitsluitend van toepassing op gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk.</p> <p>inclusief deel openbaar lichaam</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5A / 06</i></p>
€ 54.342	€ 0	€ 0	

5. Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Loppersum;

besluit:

De Programmarekening voor het dienstjaar 2013 vast te stellen.

Opgesteld door het college op 27 mei 2014

Vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Loppersum
gehouden op 30 juni 2014.

De raad voornoemd

A. Rodenboog voorzitter.

R.S. Bosma griffier.